

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele.

Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

**MOURITZ
ANDERSEN**

DAMHUS MORDET

Med et Forord af Landsretssagfører Arne Kaae

**Aarhundredets
største danske
Kriminalgaade**

ESSE
FOO

WESTERMANN

Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

MOURITZ ANDERSEN

DAMHUSMORDET

MED ILLUSTRATIONER

9.—11. TUSINDE

WESTERMAN N

KØBENHAVN

1943

AF INDHOLDET:

- 1 Forord.
- 2 Fremstilling af Mordet den 7.-8. Maj 1922.
- 3 Erklæringer om Revolver og Beklædningsgenstande.
- 4 Orla Hjarne Hansen anmeldes som Gerningsmanden.
- 5 Christian Hestehoveds Forklaring paa Dødslejet.
- 6 Indicierne mod Christian Hestehoved.
- 7 Begivenhederne i Dannebrogsgade 23.
- 8 Indicierne mod Orla Hansen.
- 9 Ny Erklæring om Orlas Besiddelse af Revolver.
- 10 Gudrun Olesens slette Samvittighed.
- 11 De fire, der blev udlagt som Morderen.
- 12 Tilfældet Matell.
- 13 De to Breve, der reddede Matells Alibi.
- 14 Frelser-Kaptajnen »virker« i Varetægtsarresten.
- 15 Da Turen kom til mig.
- 16 Min Anholdelse.
- 17 Gudruns og Musses Usandfærdigheder.
- 18 Et Brev fra Musse.
- 19 Frk. Stjernholms eventyrlige Vidneudsagn.
- 20 Et Brev om Frk. Stjernholms »Tilforladelighed«.
- 21 Min egen Mening om Mordet.
- 22 To anonyme Breve i Tekst og Faksimile.
- 23 Nævningetinget.
- 24 Baron Palle Rosenkrantz om Damhusmordet.
- 25 Mine Ansøgninger om Genoptagelse af Sagen.
- 26 Tre Breve fra mig til min Forsvarer.
- 27 Skarp Kritik af Nævningernes Formand.
- 28 Et opsigtvækkende Vidneudsagn.
- 29 Nævningernes Erklæring.
- 30 For Klageretten.

ET FORORD

Af Landretsagfører *Arne Kaae*

Damhusmordet er utvivlsomt en af de Forbrydelser inden for dansk Retshistorie, som har vakt den største Opsigt og givet Anledning til de fleste Diskussioner og Overvejelser indenfor store Dele af Befolkningen. Dette skyldes dels Forbrydelsens Karakter, dels de Personer, der afgav Forklaring under Retssagen og dels det ejendommelige Forløb, som denne fik.

Selve Omstændighederne ved Forbrydelsen var dramatiske og uhyggelige: Man fandt en Sommermorgen en Chauffør siddende dræbt af tre Revolverskud ved Rattet paa sit Automobil paa en øde Vej, sandsynligvis myrdet under Udførelsen af sit daglige Arbejde.

De Personer, der afgav Forklaring under Sagen, tilhørte et Samfundslag, som levede et Liv i fuldstændig Strid med det borgerlige Samfunds almindelige Livsførelse og var for den allerstørste Dels Vedkommende Mennesker, hvis Paa-lidelighed man maatte nære Tvivl om, og hvis Vidneudsagn derfor maatte modtages med stor Forsigtighed og Forbeholdenhed.

Drabet blev begaaet Natten mellem den 7. og 8. Maj 1922, og nogle af de Personer, hvis Forklaring blev af afgørende Betydning for Sagens Udfald, blev først afhørt 3—4 Aar efter, nemlig i 1925—26.

Naar man har haft Lejlighed til at konstatere, hvor varsom man skal være med at bygge paa Vidneudsagn, der er afgivet umiddelbart efter Begaaelsen af en Forbrydelse, er det ganske klart, at man maa være endnu mere varsom med

Forklaringer, der først afgives saa længe efter, at Begivenheden har fundet Sted. Dette gælder specielt et Vidne, der efter en uforstaaelig Tavshed paa 3 Aar udtalte, at hun med absolut Sikkerhed kunde genkende Mouritz Andersen som den Person, hun havde set udenfor Damhuskroen Mordnatten.

De øvrige Implicerede var gennemgaaende upaalidelige Personer og afgav Gang paa Gang Forklaringer, der stod i direkte Strid med det, de tidligere havde bevidnet. Jeg har saaledes personlig hørt de to Kvinder, den saakaldte Musse Gadedreng og Gudrun Olesen, med lige stor Bestemthed udpegede tre forskellige som Drabsmanden.

Naar jeg fik Lejlighed til at faa et direkte Indblik i Sagen, var det, fordi jeg lige efter min juridiske Embedseksamen i Sommeren 1922 blev ansat som Protokolfører paa Søndre Birks Dommerkontor, hvor jeg blev til 1926 og saaledes kom til at opleve Sagen i begge dens Faser: Behandlingen i 1922 og Genoptagelsen i 1925, efter at Gudrun Olesen havde udtalt sig om sin Andel i Drabet.

Da Forundersøgelsen sluttede i 1925—26, blev min afdøde Fader, Overretssagfører Axel Kaae, beskikket som Forsvarer for Mouritz Andersen under Nævningesagen, og da jeg fra 1. Januar 1926 blev ansat som Fuldmægtig i min Faders Sagførerfirma, fik jeg ogsaa ad denne Vej et nøje Kendskab til Sagens Detailler.

Personlig har jeg altid haft den Opfattelse, at Mouritz Andersen ikke er Gerningsmanden til Drabet, og jeg ved, at min afdøde Fader var af samme Mening.

Mouritz Andersen selv har stedse nægtet sig skyldig. Denne Benægtelse fastholdt han baade umiddelbart efter Afsigelsen af Dommen (16 Aars Tugthus) og efter, at han var blevet prøveløsladt i 1936.

Det maa betragtes som givet, at der hos en stor Del af Befolkningen hersker Tvivl om, hvorvidt den afsagte Dom virkelig var en rigtig Afgørelse af de Bevisligheder, som var forelagt Nævningeretten.

Mouritz Andersen har nu for ganske nylig indgivet Andragende til Klageretten om fornyet Behandling af hele Sagen, dels paa Grund af de Oplysninger, der forelaa allerede ved Dommens Afsigelse, og dels paa Grundlag af de nye Mo-

menter, der senere er kommet frem, og som muligvis kan faa Betydning ved en ny Bedømmelse af Sagen.

Det er min Opfattelse, at det vilde være af den største Betydning ikke alene for Mouritz Andersen selv, men ogsaa for Retsbevidstheden i Almindelighed, om denne Sag blev taget op til fornyet Prøvelse.

Juni 1943.

Arne Kaae.

MANDEN MOURITZ ANDERSEN

Af William Haste

Det er Landsretssagfører Arne Kaae, der har paataget sig den sikkert vanskelige Opgave at føre Mouritz Andersens Sag for Klageretten, og da han i det foregaaende har givet en kort Redegørelse for Begivenhederne i sin Tid, skal jeg her, til Motivering for denne Bogs Fremkomst, indskrænke mig til at meddele nogle enkelte personlige Indtryk fra Damhusmord-Sagen.

Det var ved Nytaarstid 1936—37, at Mouritz Andersen opsøgte mig paa min Bopæl her i Byen, kort efter at Justitsminister K. K. Steincke havde eftergivet ham de sidste 5—6 Aar af Straffen, og det var næppe helt tilfældigt, at han kom. Han havde faaet at vide, at jeg i længere Tid som Journalist havde beskæftiget mig med det gaadefulde Mord og mere og mere var kommet til den Overbevisning, at han ikke var den skyldige; jeg havde ogsaa paa et givet Tidspunkt prøvet at faa ham i Tale i Fængslet for at sige ham, at der udenfor endnu var nogle, som troede paa hans Skyldfrihed og kæmpede for ham, uanset hvad han ellers var eller havde været. Der blev dog nægtet mig Adgang til ham, skønt han dengang allerede havde afsonet største Delen af Straffen. En Funktionær svarede paa min Anmodning, at det var Fængslets fornemste Opgave at isolere Fangerne. Ikke videre psykologisk, skulde man mene, naar de dog som Mouritz Andersen allerede var ved Vejs Ende. I det hele taget er det et Spørgsmaal, om denne middelalderlige Indespærrings-tortur og Udelukkelse fra Livet i største Parten af Tilfældene tjener noget godt, opdragende og forbedrende Formaal.

Jeg lovede Mouritz Andersen ved hans Besøg hos mig at være ham behjælpelig med at faa Sagen genoptaget, og det Indtryk, jeg havde faaet ved Gennemgang af Sagens Akter, blev yderligere forstærket, da jeg saa den Dømte og talte med ham i de kommende Maaneder. Paa den Maade blev jeg desværre hængende i Damhusmordsagen, thi det er bestemt ikke en Sag, noget Menneske kan føle sig særlig tiltrukket af, endsige høste Laurbær paa. Dertil har Modstræbet paa alle mulige Maader været *for* kraftigt, lige fra den Dag i Maj 1922, da Mordet fandt Sted i Damhussøens Nærhed, til Mouritz Andersen i 1938 for jeg ved ikke hvilken Gang indsendte sin Ansøgning til Landsretten om Genoptagelse — som alle tidligere Gange uden Resultat.

Undersøgelserne i Damhusmordsagen gennem 3—4 Aar var gaaet alle i den Grad paa Nerverne, at det næsten syntes naturligt, at een blev Sorteper, da Sagen paany begyndte at rulle, og Herregud, Mouritz Andersen, Fattigmandsbarnet, Slagsbroderen og Alfonsen med det ualmindelig brogede Generaliablod, hvorfor tage det saa nøje med ham? Havde han ikke fortjent det denne Gang, havde han nok en hel Del til gode, det var vist den almindelige Publikumsmening, og saa blev han dømt paa Indicier, støttet paa Forklaringer af to Pigebørn, der havde Brev og Segl paa Uærlighed, Løgnagtighed og Imbecilitet.

Mouritz Andersen er et Menneske, der fra sin tidligste Barndom kom ind paa et Sidespor i Livet og uhjælpeligt rutchede videre ad det i Omgang med løsagtige Piger, Gavytve, Soutenører og Kæltringer, men derfra til koldblodigt overlagt Snig- og Rovmord er der trods alt et langt Spring, som han efter min og flere andre Borgeres Mening ikke er den rette Type til at udføre. En Mand af hans Kaliber tager næppe heller i fuldt Alvor den Almægtiges Navn til Vidne i Retten paa sin Skyldfrihed eller besvimer i det Øjeblik Dommen bliver forkyndt, hvis han med sig selv havde vidst, at han var skyldig og ikke bestemt havde regnet med en Frifindelse.

Jeg har efter bedste Evne prøvet baade i dette og de foregaaende Oplag af Bogen at hjælpe Andersen ved Udarbejdelsen af Stoffet, forsøgt at udskyde det uvæsentlige og medtage det vigtigste og haaber, at det er lykkedes, saaledes

at Mouritz Andersens Bog om Damhusmordet maa vække Folks Interesse for denne i vor Rethistorie enestaaende Sag samt overbevise de endnu tvivlende om, at vel staar vi overfor en Mand med et mistænkeligt Generaliablod, omtrent saa sort som Vinternatten, men at ogsaa *han* har Krav paa de Retsgoder, som Loven har tilsikret enhver dansk Borger, ikke mindst efter at Klageretten er blevet til Virkelighed.

Inden denne særlige Ret kom paa daværende Justitsminister Steinckes Initiativ, har man ved Behandlingen af Andragender om Genoptagelse af gamle Retssager først og fremmest forlangt Fremlæggelse af *nye Momenter*, men selvom det maaske for Mouritz Andersens Sagfører vil være muligt at fremskaffe saadanne til Sagens Fremme, bør da dette mere formelle Krav være enebestemmende for Afgørelsen? Vil »et nyt Moment« i Form af en Erkendelse af en fejltagtig eller mangelfuld Behandling ikke være fuldt saa legitimt, uden at det behøver at betyde Prestigetab for nogen? En Institutions Prestige sættes først til, naar der kan rejses Tvivl om dens ærlige Vilje.

København, den 8. Juni 1943.

William Haste.

Et Billede af Mouritz Andersen fra 1939. Han talte ved denne Lejlighed om sin Sag i et folkeligt Forsamlingslokale i København.

JEG ER IKKE SKYLDIG

Jeg har fra 1926—37 siddet ti Aar i Fængsel for en Forbrydelse, som en anden har begaaet, ikke jeg. Hvis Damhusmordsagen bliver genoptaget, vil jeg være i Stand til at bevise, at der paa flere af de i Sagen inddragne Personer hviler langt stærkere Indicier, end der hvilede paa mig, da jeg i 1926 fik den sønderknusende Dom: 16 Aars Tugthus. Om det ved en fornyet Undersøgelse vil lykkes at finde den virkelige Morder, ved jeg ikke i dette Øjeblik, men skulde det lykkes, vil jo Sandheden af min Paastand dermed være bevist. Lykkes det ikke, maa jeg alligevel til min sidste Stund hævde: JEG ER USKYLDIG!

Endnu 6 Aar skulde jeg have siddet i Fængsel, men i December 1936 gav Justitsminister *Steincke* sit Samtykke til min Løsladelse »paa Prøve«. Man kan deraf forstaa, at jeg under mit Fængselsophold ikke har været nogen Rebel, men i de ti Aar har jeg med visse Mellemlum prøvet paa at faa min Sag genoptaget, desværre uden Held. Jeg fik Indtrykket af, at baade Politi og Domstole havde faaet Damhusmordet paa Hjernen gennem de talløse indviklede og forløjede Forhør, saa at der næsten skulde et overmenneskeligt Materiale til for at faa pirret op i Sagen igen.

Den ene Skuffelse efter den anden led jeg i de ti Aar, jeg sad bag Fængslets Mure og ikke havde andet at kunne »bilægge« mine Ansøgninger med end mine egne Forsikringer om, at jeg var uskyldig. Da imidlertid alle Myndigheder, der har med Forbrydelser at gøre, er vant til, at hveranden Fange hævder sin Uskyld, saa er der maaske ikke noget at

sige til, at man efterhaanden var blevet lidt sløv paa de Steder, hvor den Slags Spørgsmaal blev afgjort efter en ganske bestemt Recept.

Siden min Løsladelse i 1937 har jeg faaet Lejlighed til at fremsætte mangt og meget, som ikke indrømmes andre i min Situation, og jeg har endvidere konstateret, at der endnu var Mennesker, som troede paa, at jeg var dømt med Urette, til Trods for at alle kendte min Tid, der laa før Dommen i Damhusmord-Sagen, og som sandelig ikke var til at prale af.

Hvis jeg i 1926 havde haft et blankt Generaliablads, saa var jeg sikkert aldrig blevet dømt som Gerningsmanden i Damhusmordet. Men nu havde Politiet min Fortid at hænge sig i, og jeg gjorde maaske ikke den rette Figur i Nævningetinget, hvad der ogsaa har sin Betydning, da en Lægmands-afgørelse i nogen Grad bestemmes ved personligt Indtryk. En engelsk Jury vilde kun have haft Sagens egne Oplysninger til Grundlag for sin Afgørelse, og selv om der kunde siges mig mangt og meget paa, behøvede jeg dog ikke at være Morder. Skønt jeg vidste, at jeg havde Skindet imod mig, saa havde jeg dog under hele mit Varetægtsophold og under hele Retshandlingen aldrig i min vildeste Fantasi tænkt mig, at jeg kunde dømmes. Den Dag, da Dommen faldt, og Nævningernes Formand læste det frygtelige »Skyl-dig«, blev alt sort for mine Øjne.

Endnu den Dag i Dag maa jeg gribe mig til Hovedet og spørge, om det virkelig er muligt, at man i vor Tid kan opleve, at den dømmende Magt sender den forkerte i Fængsel. Fra den Tid, jeg har siddet indespærret, har jeg dog erfaret om baade det ene og det andet Tilfælde, hvor Retten ikke er blevet udøvet paa en Maade, saa enhver Borger kan føle sig tryk i Danmark.

Derfor tror jeg ogsaa, at der endnu i Dag vil findes Mennesker, som under en Genoptagelse af Sagen vil følge denne med Interesse og vaage over, at Sandheden denne Gang kommer frem. Thi det, jeg blev dømt paa, var ikke Sandheden, men derimod kun nogle Udsagn af den dengang arresterede Gudrun Olesen, der har offentlig Erklæring for sin sygelige Løgnagtighed, samt fra den Frk. Stjernholm, der paastod, at hun, efter et af Politiet fore-

vist Fotografi, kunde genkende mig som den Person, hun havde set ved Damhuskroen Mordnatten — vel at mærke, efter at hun først havde set et Fotografi af den baade i 1922 og 1925 arresterede Orla Hjarne Hansen og sagt, at det var *ham*, hun havde set. Endelig gør jeg opmærksom paa, at Karen Marie Sjøgren f. Andersen (kaldet »Musse Gadedreng«) først havde beskyldt mig for at have været med til Mordet, men til Slut maatte indrømme, at det alligevel ikke var mig og i Nævningetinget kaldte alle helige Magter til Vidne paa, at hun i det hele taget ikke havde været med i Bilen hin Nat i 1922 mellem 7. og 8. Maj.

Imod de Indicier, der fældede mig, opstiller jeg i denne Bog nogle Kendsgerninger, der vedrører nogle af de andre Personer, som var inddraget i Sagen, for at paavise, at disse Kendsgerninger vejer langt tungere for disse Personers Vedkommende end det Materiale, jeg blev dømt paa. Jeg har i den Forbindelse ikke kunnet undgaa at nævne Navne, da det hele ellers vilde virke som Fantasi, men jeg bygger kun paa det, der staar i de officielle Retsbogsudskrifter, som jeg har gjort Udpluk af og sammenstillet i logisk Rækkefølge.

Hvem den Skyldige kan være, kan Læseren jo danne sig sin egen Teori om efter Læsningen af denne Bog, men lad mig straks sige, at jeg ikke sigter nogen bestemt for at faa vedkommende *straffet*, men at det kun er mig om at gøre at rense mig selv, enten ved at den skyldige findes eller ved, at jeg faar Dom for, at de mod mig anførte Grunde alligevel ikke var tilstrækkelig holdbare.

Selvom en hel Ret med 12 Nævninger har kendt mig skyldig, bliver jeg ikke mere skyldig af den Grund, og saa længe jeg lever, vil jeg ikke ophøre at sige dette og kæmpe for at bevise det.

DAMHUSMORDET

Natten mellem den 7. og 8. Maj 1922.

Chauffør Christian Martinus Jensen findes myrdet.

Om Morgenen den 8. Maj 1922 cyklede en ung Gartnerimedhjælper *Jeppe Jepsen*, der boede paa Junosvej i Søborg, til sit Arbejde hos Gartner *Aage Rosendahl*, der bor i Rødovre. Klokken var lidt i 6. Hver Morgen passerede han Gangstien, som gaar i Fortsættelse af Annexgaardsvej, og pludselig saa han et Stykke foran sig, holdende midt ude i et Stykke Pløjejord, en Taxa-Bil. Han fandt straks, at det var et mærkeligt Sted for en Bil at holde, og da han gik hen imod den, saa han, at Chaufføren tilsyneladende var faldet i Søvn. Ved nærmere Betragtning opdagede han dog til sin Forfærdelse, at Chaufføren sad i en sammensunken Stilling ved Rattet uden at give Livstegn fra sig, og allerede størknet Blod sad i lange, tykke Striber ned ad hans ene Kind. Den unge Jepsen var ikke klar over, *hvad* der var sket, men at der var noget galt paa Færde, kunde han jo ikke være i Tvivl om, og uden at røre nogetsomhelst ved Chaufførens Person eller ved Bilen, cyklede han hurtigt mod sit Arbejdssted, der laa ca. $\frac{1}{2}$ Kilometer fra det Sted, hvor han havde fundet Bilen. Paa Vejen kom han dog i Tanker om, at det maaske alligevel var bedst straks at alarmere Politiet. Han vendte resolut om og kørte tilbage til Annexgaardsvej, hvor han vidste, den lokale Betjent boede. Betjenten, der hed Jensen, var dog paa Hospitalet, og Jepsen gik derfor til en Købmand Jensen paa Annexgaardsvej, der straks alarmerede Mandskabet fra Glostrup Politistation.

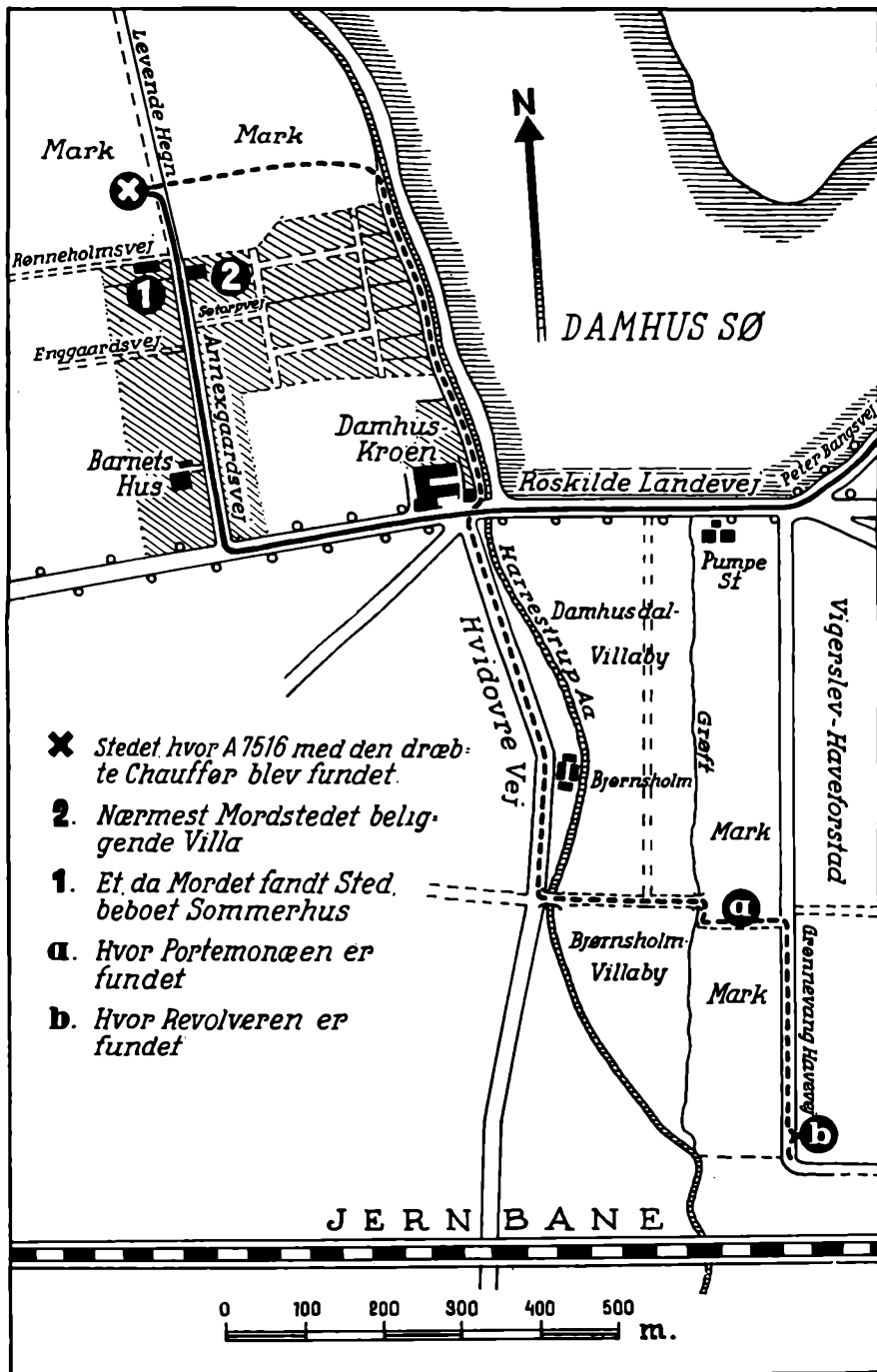
Mandag Morgen den 8. Maj 1922 blev Autodroske A 7516 fundet paa den endnu ikke bebyggede Del af Annexgaardsvej, 3. Sidevej fra Roskilde-vejen efter Damhuskroen.

Saaledes blev Damhusmordet, der i de følgende 4 Aar skulde komme til at beskæftige Søndre Birks Politi mere end nogen anden Sag, opdaget. Og endnu den Dag i Dag er Damhusmordet ikke blot »en gammel Mordhistorie«, men lever Mand og Mand imellem.

Der blev straks foretaget de mest indgaaende Undersøgelser, og som det vigtigste Indicium sikrede Politiet sig straks en Pakke i graat Papir med et tyndt Stykke Sejl garn om, indeholdende et Par blankslidte, men nypressede Cheviot-Benklæder, en sort Læderrem med Metalspænde i Liningen samt en lysegraa Sixpence med gult Foer og besmurt med rød Maling. Det var disse Effekter, der senere viste sig at tilhøre den meget omtalte Sømand *Kay Einar Svend Aage Matell*, og af denne Grund blev Matell paa et vist Tidspunkt draget med ind i de sigtedes Række.

Af Politiets Rapport fremgik endvidere:

Bilen var en almindelig lukket Droskebil mærket A 7516, hjemmehørende i Nordre Birk. Det højre Vindue var slaaet ned, den venstre Dør stod paa Klem. Sideglasset i højre Forlygte var knust, og Messingindfatningen ovenover bar Mærker af Slag. Vindskærmen, der bestod af tre Stykker Glas, to mindre Stykker foroven og en stor sammenhængende Rude forneden, var knust øverst tilvenstre i det lille Felt, idet der fandtes et rundt Hul omtrent midt i Ruden, og tilvenstre for dette var der bortsprængt et større Stykke. Der fandtes Glasskaar paa højre Trinbrædt under Lygten og paa Jorden nedenunder, hidrørende fra Lygten, og paa venstre Trinbrædt, lige under den skaarede Vindskærm, et større Glasstykke. Under selve Bilen, omtrent i Linje med Vindskærmen, laa en Del mindre Glasstykker, hvad der foranledigede til den Antagelse, at Bilen havde været i Bevægelse, da Vindskærmen blev splintret. I Nærheden af Chaufførens Plads fandtes forskellige Blodspor. Under den dræbtes Ben laa en større Buket Bøgegrene, der senere viste sig at hidrøre fra en Passager fra Klampenborg, som havde glemt dem i Vognen. Bilens Indre frembød iøvrigt intet særligt bemærkelsesværdigt. En Plaid var bredt ud over Bagsædet, og her fandtes den før omtalte Pakke med Matells Tøj. Endvidere opdagede man i et Hjørne af Sædet noget Cigaraske samt, i det andet Hjørne under Plaiden, en lille Cigaretstump med Guldmundspids og til venstre paa Gulvmaatten en lille Cerutstump. Ligets Stilling frembød ikke Tegn paa, at der havde fundet nogen Kamp Sted. Ifølge Obduktionserklæringen var Chaufføren blevet ramt af ialt 3 Skud, affyret paa nært Hold. Det ene af Projektilerne var trængt ind i Hjernen og havde været øjeblikkeligt dræbende. *Det hedder i Erklæringen, at Selvmord er udelukket.* Endvidere forefandtes et Hul i Træskillerummet mellem Førersædet og Motoren og en Beskadigelse af Bunden i Krumtap-huset. Heraf og af de Saar, der var bibragt Chaufføren, kunde det ses, at Skuddene var kommet inde fra Vognen gennem dennes højre Vindue. Ingeniør *Erik Falck* forklarede i Retten, at Vognen ikke var standset som Følge af Skuddet mod Maskineriet, men at det derimod kunde tænkes, at den kunde være standset ved, at Chaufføren rent mekanisk

Et Rids af Mordstedet og det omliggende Terræn ved Roskildevejen og Hvidovrevejen.

havde grebet i Gearstangen, maaske samtidig med at det første Skud var blevet rettet imod ham.

Paa Liget fandtes ingen Portemonnæ, men derimod fandt man i Chaufførens indre Vestelomme en Tegnebog indeholdende 155 Kr. i 10-, 5- og 1 Kr.-Sedler.

Den dræbtes Kæreste, *Amalie Emilie Matthiesen*, der tjente i en københavnsk Familie, forklarede Dagen efter Mordet, at Jensen havde besøgt hende Lørdag Aften den 6. Maj. Han havde ofte Morskab med at vise sin Tegnebog frem baade til den ene og den anden for at prale med, »at Far havde Kasse«. Ogsaa den Aften viste han Tegnebogen til sin Kæreste, men han sagde dog ikke, hvor meget der var i den. Da han imidlertid skulde have fat i nogle Blanketter i et af Rummene, saa hun alligevel, at han havde 3 Hundredekronesedler, 1 eller 2 Bundter 10 Kr.-Sedler og en Del 1 Krone-Sedler. Hun skildrer Jensen som ædruelig og paa-lidelig, meget sparsommelig, og hun havde aldrig erfaret noget om, at han skulde have Uvenner. Det var tillige hendes bestemte Overbevisning, at Jensen ikke havde Forhold til andre Kvinder.

Allerede samme Morgen, som Bilen var blevet fundet, fandt Telegrafist *Anton Johansen*, Istedgade 71, en tom Portemonnæ henkastet indenfor en Indhegning, hvortil man naar ved fra Dæmhuskroen at gaa ca. 2 Minutter i sydlig Retning ad Hvidovrevej og derfra ad en Sti i østlig Retning over Harestrup Aa. Portemonnæen blev forevist den dræbte Chaufførs Kæreste, og den var af et saa særpræget Udseende, at hun straks genkendte den. Ca. 3 Uger senere, den 30. Maj, fandt Barber *Thorvald Christiansen*, Willemoesgade 24, den meget væsentlige Ting i Sagen: nemlig Revolveren. Han forklarede, at han ved Gravning tilfældig havde fundet den paa Grønnevej i Vigerslev Haveforstad, Parcel Nr. 1027. Pistolen, der var en Del rusten og var stukket et Stykke ned i Jorden, indeholdt fire afskudte Patronhylstre og to skarpe Skud.

Baade det i Bilen fundne Tøj samt Pistolen blev sendt til Undersøgelse hos de respektive Myndigheder.

Skydeskolen skriver den 1. Juni 1922 til Politimesteren for Søndre Birk:

»I Henhold til Politimesterens Skrivelse af D. D. skal jeg meddele nedenstaaende Beskrivelse af den modtagne Revolver, som hermed følger tilbage.

Revolveren er af ældre fransk System (Lafauchaux) og fabrikeret i Belgien (Fabrikationsnummer 2552).

Den er ca. 18 cm lang og vejer 350 gr. Piben har en Længde af ca. 9 cm, et Kaliber paa 7,5 mm og er forsynet med 5 Riffelgange. Tromlen rummer 6 Patroner til Stifttænding.

Revolveren er uden Aftrækkerbøjle, dens Skæfte er af Træ, Staaldelene sortlakerede udvendig. Paa højre Side af Piben findes en Hylsterudstøder.

Det tilføjes, at Revolveren tilsyneladende har været ret velholdt. Det er sandsynligt, at dens Fabrikationsaar ligger i Slutningen af det forrige Aarhundrede. At den er fabrikeret i Belgien fremgaar med Sikkerhed deraf, at den bærer det belgiske Kontrolmærke E fra Liege-Anstalten.

L × G

Samtidig tilbagesendes de i Gaar underhaanden modtagne to skarpe Patroner og fire afskudte Hylstre, der fandtes i Revolverens Tromle. Af den ene Patron har Projektilet været udtaget og vejet. Vægten viste sig at være 4,22 g, altsaa meget nær Vægten af det deformerede blodbestænkte Projektil, der nylig er tilbagesendt med Skolens Paategning Nr. 405 af 1/6 1922 paa Hr. Politimesterens Skrivelse af 30. f. M. Dertil kommer, at den ejendommelige dybe Udhuling i Bunden af det udtagne Projektil synes at kunne genfindes i den deformerede Blyklump. Der er derfor stor *Sandsynlighed* for, at den omhandlede Revolver er det Vaaben, hvormed Chauffør Jensen er myrdet.

V. Bisgaard.«

Gennem en Overbetjent ved Navn A. Petersen blev Revolveren forevist forskellige Vaabenhandlere, Marskandisere og Jernhandlere. De fleste af dem var enige om, at det var en gammel Model, der ikke havde været i Handelen her i Landet siden omkring 1912—14. Bl. a. udtalte en som særlig Ekspert kendt Mand, Bøsemager Meyer, Knabrostræde 25, at den næppe var solgt her i Byen, men selvom den var

Paa Chaufførsædet sad Christian Martinus Jensen, Vognens Fører, dræbt med tre Revolverskud i højre Side af Ansigtet.

gammel i Modellen, var den dog meget lidt brugt, idet Polituren fra Fabriken endnu sad paa de forskellige Dele, og den var heller ikke repareret, da Indskudsstykket var uberrørt. En anden Vaabenekspert, Isenkræmmer *Bjarnø*, udtalte til Politiet paa Forespørgsel, at Revolveren maaske var erhvervet i Tyskland i sin Tid.

Endelig blev Vaabnet sendt til Undersøgelse i Universitetets retsmedicinske Institut, der i Begyndelsen af Juni 1922 afgav Erklæring af følgende Indhold:

I Skrivelse af D. D. har Hr. Politimesteren anmodet om en Undersøgelse med Henblik paa en samtidig fremsendt Revolver med tilhørende to Patroner samt fire tomme Patronhylstre, der efter de foreliggende Oplysninger kan antages at være den, hvormed Chauffør

Jensen er dræbt. Saaledes foranlediget har Institutet foretaget følgende Undersøgelse:

Revolveren er 6-løbet, af gammeldags Type, med Stiftantænding. Løbet er 8,8 cm langt. Lysningen i dettes yderste Del 8 mm i Diameter. Den er rundt omkring besat med talrige brunrøde Pletter, der ligner Rust, indesteds Pletter, der er mistænkelige for Blod. Afskrab fra talrige forskellige Steder giver negativt Resultat ved Benzindinprøven.

De fire af de fremsendte Patronhylstre er tomme, og de to er ladet. De tomme Hylstres Lysning 7,5 mm i Diameter; de er alle 6 af Stiftantændingstypen. Der findes paa dem alle en Del Pletter, der ligner Rust samt af »Spanskgrønt« — men ingen for Blod mistænkelige Pletter. Afskrab giver for dem alle 6 negativt Resultat ved Benzindinprøven. Ogsaa Pletterne paa det til Indpakning brugte Papir giver negativt Resultat ved Benzindinprøven. Der er altsaa ved Undersøgelsen ikke fundet Holdepunkter for at antage Tilstedeværelsen af Blod, hverken paa Revolveren eller de 6 Patroner, henholdsvis Patronhylstre, ej heller paa det anvendte Indpakningspapir.«

Allerede den 11. Maj havde Politiet sendt en Prøve af anden Art til Undersøgelse i Universitetets retsmedicinske Institut og fik samme Dag følgende Skrivelse:

Dags Dato har Institutet fra Hr. Politimesteren modtaget til Undersøgelse 2 Haar, fundne i den Sixpence, som fandtes i den d. 8. ds. myrdede Chauffør Jensens Droskebil.

Det fremgaar af Undersøgelsen, at det drejer sig om utvivlsomme Dyrehaar, som i Følge deres Bygning *antagelig* stammer fra en Ko eller Hest. Haarene er af rødlig Farve og er udfaldne Haar.«

Den 4. Juli fulgte Undersøgelsen af de i Bilen fundne Klædningsstykker, der var indsendt til Institutet den 30. Maj og den 12. Juni 1922 fra Politimesteren i Søndre Birk. Genstandene drejede sig om de allerede nævnte: 1 Sixpence,

1 Livrem med Spænde og et Par Benklæder. Det vil maaske undre, at jeg her dvæler ved disse Ting, da det jo blev fastslaaet, at de virkelig tilhørte Matell, som dog alligevel ikke kunde have haft dem med i Bilen, da han til alt Held kunde bevise, at han den paagældende Nat havde været i Frederikshavn. Men disse Genstande havde Matell glemt hos Musse Gadedreng i Møntergade 7 ved en tidligere Lejlighed, og jeg mener derfor, at Musse kan have laant dem ud eller foræret dem til en Bekendt, og at denne saa har taget dem med, idet det ikke er tilstrækkeligt bevist, at Pakken med Matells Tøj virkelig er afhentet i Musses Aftrædelsesværelse i Møntergade. Fra en Afhøring af Musse Gadedreng i Maj 1925 har jeg fundet en mærkelig Udtalelse vedrørende dette Spørgsmaal. Musse forklarer, at da hun og hendes to Ledsagere var oppe paa hendes Værelse Søndag den 7. Maj 1922, fik hun Øje paa Matells Pakke. Manden i hendes Følge spurgte, hvad den indeholdt. Musse lukkede den op, og Manden sagde: »*Det kan du give mig til Arbejdstøj*«, hvorefter han fik Pakken.

Man kan ikke afvise den Mulighed, at Udleveringen af Pakken har fundet Sted paa et tidligere Tidspunkt.

Hvis Matells Tøj i MeHemtiden har været i fremmed Besiddelse, saa er det jo absolut af Betydning, hvorledes Sporene paa det fremtræder, da det falder i Politiets Hænder, og jeg vil derfor ogsaa gengive Universitetets Erklæring om Undersøgelsen af disse Genstande. Jeg maa med det samme udtrykke min Forundring over, at Politiet ikke, allerede i 1922, da det havde arresteret en Række Personer, undersøgte, om en af disse f. Eks. havde været beskæftiget ved Maling og drog Sammenligninger mellem den Maling, der blev fundet paa Tøjet, og den, Vedkommende havde udført, skønt Matell vistnok ogsaa havde malet ombord paa S/S »Frode«. Der havde maaske alligevel været et vigtigt Indicium, men det er mit Haab, at alle den Slags Ting, som blev forsømt i sin Tid, nu maa blive fremdragne, naar min Sag før eller senere genoptages til fornyet Undersøgelse.

Universitetets farmakologiske Institut skriver om Sixpencen, Livremmen og Benklæderne følgende:

»Paa Sixpencen fandtes en Del mørkerøde Pletter efter Udseende at dømme bestaaende af *indtørret Oliemaling*.

Dette passer med, at Pletterne viste sig lysere ved Gennemskæring. Nogle af disse Pletter afklippedes, idet der medtoges saa lidt som muligt af selve Huen. De afklippede Pletter befriedes for organiske Stoffer ved Glødning. Glødningsresten var delvis opløselig i Salpetersyre. I Opløsningen paavistes Bly, Jern, Calcium og Magnium. I den i Syre uopløselige Del af Glødningsresten paavistes Kiselsyre, Aluminium, Jern, Bly, Calcium og Magnium. De fundne Stoffer tyder paa, at de røde Pletter bestaar af *en Blanding af røde Farvestoffer.*

Paa Sixpencen fandtes desuden en Del graa Pletter, i disse paavistes Zink, Calcium og Magnium. Da der altsaa i disse Pletter er paavist Zink, men ikke Aluminium, maa det antages, at Pletterne bestaar af hvid Maling (Zinkhvidt) og ikke af Cement. Herpaa tyder ogsaa, at selve Pletterne ikke gav tydelig Kulsyreudvikling ved Tilsætning af Syre.

I begge Baglommer paa de indsendte mørkeblaa Benklæder iagttoges paa den indadvendte Side store mørkebrune Pletter. Da Pletten i venstre Lomme var langt den største, udklippedes denne, hvorpaa den ekstraheredes med Æther, derpaa med Alkohol og tilsidst med Vand. Ætherekstraktet vejede 6,6 Centigram, Alkohol-ekstraktet 8,1 Centigram og det vandige Extrakt 14,9 Centigram. Ætherekstraktet var fedtagtigt af Udseende. Ved Forsæbning viste det sig at indeholde 0,7 Centigram uforsæbede Stoffer, 5: en Femtedel af de Stoffer, der kunde ekstraheres af Lommen, bestod altsaa af ægte Fedtstof (Plantefedt eller dyrisk Fedt, ikke Mineralolie). Det alkoholiske og det vandige Extrakt indeholdt lidt Sæbe, Sukker kunde derimod ikke paavises. Ej heller kunde der paavises Stoffer, der gav krystallinske Forbindelser med Pikrinsyre. Der er derfor ikke fundet noget, der tyder paa, at Pletterne indeholder Stoffer, der stammer fra Skraatobak.«

Et Vidne, Postmedhjælper *Morits Rose*, der Kl. ca. 3 om Natten mellem den 7. og 8. Maj kom cyklende ad Thorups Allé i Retning mod Damhussøen, oplyser, at han hørte Ly-

Var Damhusmordet et Rovmord? Der var stjaalet 300 Kr. fra Chaufføren, men i en Tegnebog i den indre Vestelomme laa endnu 155 Kr. Jensen blev ramt af 3 Skud, affyret paa nært Hold, det ene af Projektilerne var trængt ind i Hjernen og havde været øjeblikkelig dræbende. Selvmord var udelukket, hed det i den retsmedicinske Erklæring.

den af tre Skud, affyret med korte Mellemlum, de to lige efter hinanden, og saa nogle tilsvarende Glimt i Retningen fremad til venstre, der kunde passe med Gerningsstedets Retning. Desuden kunde en af den dræbte Chaufførs Kolleger, Chauffør *Guldberg*, oplyse, at han paa Cykle, samme Nat som Mordet fandt Sted, henad Kl. 3 paa Roskilde Landevej, lidt Øst for Damhuskroen, blev passeret af Jensens Bil A 7516. Han mente at kunne se Bilen forsvinde ned ad Annexgaardsvej, men han siger, at han kun mener at have hørt et Skud.

Mere mærkeligt er det, at de Mennesker, *der boede lige op ad Mordstedet*, nemlig Assistent ved Tandlægeskolen *Thorvald Philipsen* og Købmand *Ole Jensen* og Hustru (hvorfra Gartnermedhjælperen lod ringe efter Politiet), absolut intet Skud har hørt. Fandt Mordet Sted paa en helt anden Vej og kørte man blot den dræbte Chauffør derhen paa det øde Sted for at vildlede? Assistent Philipsen forklarede allerede samme Dag, som Bilen var blevet fundet om Morgenen, nemlig den 8. Maj, at han sammen med sin Hustru og Købmand Jensen fra Annexgaardsvej kom hjem fra Koncertpalæet i Bredgade, hvor de havde hyret en Droske i Palæets Gaard, og at de var hjemme mellem Kl. 2 og 2,30. De stod af Drosken ved Damhuskroen, gik derpaa ned ad Annexgaardsvej til Jensens Bopæl i Nr. 6, hvor de skiltes fra ham, medens han selv og Hustruen gik hjem. De gik straks til Ro og hørte intet til det passerede, før de om Morgenen saa den store Forsamling af Mennesker omkring den fundne Bil. — Købmand Jensen forklarede ganske i Overensstemmelse hermed. Derimod lyder hans Hustrus Forklaring saaledes:

» ... at hun var vaagen i Nat, da hendes Mand kom hjem. Hun tændte Lyset og saa da, at Klokkeren var 2,15. Det varede lidt, inden hendes Mand kom til Ro, men straks da han var kommet i Seng, slukkede hun Lyset. Hun laa dog en Tid vaagen, og efter nogen Tids Forløb hørte hun en Bil køre forbi ad Annexgaardsvej. Der er mørke Rullegardiner for hendes Vinduer, men de var kun halvt nedrullede, og det forekommer hende, at Lysskæret fra Lygterne faldt op paa Vinduerne, hvilket hun dog ikke med større Sikkerhed tør sige. Det forekommer hende ligeledes, at den omtalte Bil drejede til højre og kørte ned ad Søtorpsvej, som gaar fra Annexgaardsvej, to Ejendomme fra hendes Bopæl. Der blev stille, men efter ca. 1 Kvarters Forløb mente hun at høre en snurrende Lyd henne paa Hjørnet af Søtorpsvej, og hun gik ud fra, at det var Bilen, hun hørte igen, men Lyden forsvandt, uden at den kørte tilbage ad Annexgaardsvej, og hun hørte ikke mere til den. Hun mener, at Klokkeren har været ca. 3, da Bilen kørte forbi Huset, og det var ca. 1 Kvarter senere, hun hørte den snurrende Lyd, som hun antog for at være Bilen. Hun har

A 7516 blev bragt til Arresthuset paa Blegdamsvejen. I højre Hjørne ser man Hullet i Vindspejlet, der er blevet knust.

ikke hørt hverken Stemmer eller Støj af nogen Art, ligesom hun heller ikke har hørt noget Skud. Hun har intet yderligere bemærket i Nattens Løb.«

Naar man tager i Betragtning, at det dengang ikke var saa almindeligt at lade sig befordre pr. Bil og da navnlig ikke paa de Kanter, samt hvor faa Personer, der i det hele taget kommer hjem paa den Tid af Natten, saa er der næppe Tvivl om, at det er Mordbilen, Fru Jensen har hørt, og hendes Udsagn er derfor af Interesse. De Mennesker, der udførte Mordet, var durkdrevne nok til at lægge en fremmed Mands Tøj i Bilen for at kaste en bevidst fejlagtig Mistanke

paa ham. Saa kan de ogsaa have lavet et »Nummer« med selve Mordstedet.

Konklusionen af de skildrede Begivenheder var nu foreløbig følgende: Chauffør Jensen myrdedes Natten mellem den 7. og 8. Maj 1922 Kl. ca. 3 paa det øde Sted ved, at der gennem hans Droskes højre Rude blev affyret tre Skud mod hans Hoved, antagelig med den Revolver, som den 30. Maj blev fundet paa Vejen mod Vigerslev, og at der med den samme Revolver var blevet affyret et fjerde Skud mod Motoren, hvorefter Gerningsmanden eller Gerningsmændene havde medtaget og tømt Chaufførens Portemonæ samt stjaalet Sedler fra Tegnebogen, som dog atter var lagt i den dræbtes indre Vestelomme.

UNDERSØGELSEN I 1922

Indicierne mod de Personer, som dengang blev sat under Anholdelse. — Tjener Orla Hjarne Hansen anmeldes som Gerningsmanden. — Christian Petersen drages ind i Sagen.

Damhusmordet var fuldstændig gaadefuldt for Politiet. Man kunde ikke finde ud af, om det var et Rovmord eller et Hævnmord, men var vist mest tilbøjelig til at hælde til den første Anskuelse, eftersom der jo faktisk var frastjålet den myrdede Chauffør Penge. Endelig kunde Deltagerne have handlet ud fra forskellige Motiver.

Men disse Spørgsmaal maa foreløbig staa hen, og i det følgende skal kun fremhæves, hvilke Indicier der pegede paa de Personer, som fra første Færd — nemlig allerede i 1922 — var inddraget i Sagen. Jeg selv er dømt paa Indicier, og intet Menneske vil derfor kunne fortænke mig i, at jeg indirekte søger at rense mig for den Skyld, der blev mig paalagt, ved at bevise, *at der for andre Personers Vedkommende er langt flere Ting, der vejer i Vægtskaalen for deres Skyld.* Man behøver blot at tænke paa, at Matell af de to Pigebørn, hvis Deltagelse i Drabet først blev bekendt 3 Aar efter Mordet, nemlig Gudrun Olesen og Musse Gadedreng, blev sigtet direkte som Morderen, og at kun et Tilfælde reddede ham fra at faa min Skæbne.

Jeg lægger særlig Vægt paa de i 1922 afgivne Forklaringer, før mit Navn overhovedet var nævnt i Sagen, og inden Gudrun Olesens Udtalelser (1925) endnu var kommet til Politiets Kundskab gennem Trediemand, en Episode, der senere omtales. Det er givet, at de Udsagn, der er faldet et Par Dage efter Mordet og i hvert Fald ikke senere end

Sommeren 1922, maa være *mere* paalidelige end de Forklaringer, der kom tre Aar senere.

Straks efter Mordet var der især to Navne, der var fremme i Forgrunden, nemlig den tidligere nævnte Waterclerk og Tjener *Orla Hjarne Hansen*, der boede i sit Sommerhus i Hvidovre, samt dennes Ven, Skibskok *Christian Petersen* med Tilnavnet »*Christian Hestehoved*«. Det er den *Christian Hestehoved*, som for nogle Aar siden døde af Tuberkulose paa Øresundshospitalet, og som til en Bekendt kort inden sin Død udtalte, at hvis han vilde tale, kunde han sige noget om Damhusmordet, som ingen vidste, men det vilde han ikke for ikke at faa Fortrædeligheder. Skulde dette betyde, at *Christian Hestehoved* vilde aflægge en Tilstaaelse paa Dødslejet om, at han var den skyldige, eller skulde det betyde, at han kendte Morderens Navn, men ikke vilde røbe det? Den sidste Antagelse er selvfølgelig kun mulig, hvis han selv ikke har været sikker paa, at han skulde dø.

I Dagbladet »København« for den 29. Oktober 1926 kunde man i Anledning af *Christians Død* læse følgende Notits:

»CHRISTIAN HESTEHOVED ER DØD.

Det vil erindres, at et af de vigtigste Vidner i Damhusmord-Sagen var en yngre Handelsmand af en noget tvivlsom Type, *Christian Petersen*, kaldet *Christian Hestehoved*. Paa et vist Tidspunkt var han sigtet for falsk Forklaring — men det drev over. For kort Tid siden udtalte han til nogle af sine Venner: *Hvis jeg vilde udtale mig, blev Mouritz Andersen fri*. Men jeg tier stille for ikke at faa Ubehageligheder. I Gaar er han død af Tuberkulose.«

Paa mine Vandringer gennem Byen nogen Tid efter min Løsladelse kom jeg en Dag tilfældigvis ind i en Restauration, hvor jeg blev genkendt af nogle Mennesker. Jeg kom ligeledes i Snak med en af Tjenerne, og denne fortalte mig da, at han havde truffet *Christian Hestehoved*, kort Tid inden denne blev indlagt paa Hospitalet, og at de var kommet til at tale sammen om Damhusmordet. *Christian* havde da sagt, at hvis han var sikker paa, at han snart skulde dø,

vilde han sige Sandheden i denne Sag, og saa vilde Mouritz Andersen gaa fri.

Med Christian Hestehoveds Død er et af de vigtigste Vidner i Sagen forsvundet. Ligesaa lidt som jeg i dette Skrift vil sige nogen bestemt blandt de levende, lige saa lidt, eller maaske snarere endnu mindre, vil jeg sige en død, der ikke kan svare for sig selv, men Christian Hestehoveds Navn er nu — i Forbindelse med Orla Hjarne Hansens — saa indblandet i Sagens første Kapitel, *der altid for mig vil staa som det væsentlige*, at jeg ikke kan undgaa at paavise, at Christian Hestehoved ogsaa har haft Indicier mod sig og ligesaavel som jeg kunde have risikeret at blive dømt for Damhusmordet. Jeg vil dog i det følgende — netop fordi Christian er død — nøjes med at gengive Uddrag af de Rapporter, der blev optaget af Søndre Birks Politi i Foraaret og Sommeren 1922.

Politiet havde sikkert aldrig faaet fat hverken i Orla eller Christian, hvis der ikke fire Dage efter Mordets Opdagelse, nemlig den 12. Maj 1922, var mødt en Dame op paa Stationen. Hendes Navn var Fru *Petersen*, og hun boede dengang i Dannebrogsgade 23, hvor Orla Hansens Hustru, Franka, havde et Aftrædelsesværelse, som hun lejede i erhvervsmæssig Øjemed, et Forhold, Fru Petersen dog ikke var klar over, da hun lejede Franka Værelset. Denne Fru Petersen gik lige til Sagen og meddelte uden Omsvøb, *at hun mente at kunne sige Tjener Orla Hjarne Hansen som Morderen*. Hun oplyste, at hun omkring 1. Maj havde været ude i Hansens Sommerhus i Hvidovre, her havde hun set Hansen med et Læderbælte med blankt Spænde, endvidere havde hun set ham male sit Lysthus rødt, og endelig kunde hun oplyse, at Fru Franka havde fortalt hende, at hendes Mand havde en Ven, der var Chauffør, som ofte kørte ham gratis hjem om Natten. Denne Chauffør var dog meget nærig »og gav aldrig en Bajer«. Med Henblik paa de fundne Haar paa Sixpencen kunde Fru Petersen oplyse, at Hansen havde en lille rød Hund.

Samme Dag, ca. 5 Timer senere, mødte en Fru *Emma Jørgensen*, Yrsavej 6, for at meddele, at hun om Mandagen den 8. Maj Kl. 7 om Morgenen fra sit Vindue paa 4. Sal havde set en Mandsperson staa og vaske sig ved Vandpo-

sten. Hun syntes, at vedkommende gjorde et meget nervøst Indtryk. Han brugte sit Halstørklæde til at vaske sig med og tog det om Halsen igen, skønt det var vaadt. Idet han fik Øje paa Fru Jørgensen, ytrede han saadan noget som: »Det er her, det foregaar«. Personen beskrives af Fru J. saaledes: Ca. 30 Aar gammel, lidt under Middelhøjde, almindelig Bygning, bleg i Ansigtet, iført graabrun Sixpence, graabrun Jakke og noget mørkere Benklæder.«

Nu begyndte den Tid, da en Mængde forskellige Mennesker blev sat under Anholdelse som mistænkt for Mordet. Der er ingen Grund til at nævne de forskellige Navne her, da Sigtelserne mod dem viste sig at hvile paa meget løse Grundlag. Alene den 12. Maj blev der anholdt 4 forskellige Personer, blot fordi de havde kørt til Damhuskroen fra Østergade. Man havde glemt at undersøge, om det ogsaa var med den senere myrdede Chauffør, de havde kørt, og da dette viste sig ikke at være Tilfældet, maatte man den 15. Maj atter løslade dem.

Det bedste af alle Holdepunkter havde Fru Petersen bragt. Med hende fremkom Adressen: *Dannebrogsgade 23*, der under hele Mordsagen spillede saa afgørende en Rolle. Det var her, Franka, Orla Hansens Hustru, havde sit Aftrædelsesværelse, og det var herfra, *Bilen var startet ud til Damhussøen, hvor Mordet fandt Sted*. Spørgsmaalet var blot: Hvem var i Bilen foruden Chaufføren? Gudrun Olesen hævdede under Sagen i 1925—26, da mit Navn blev draget ind i den Side om Side med Musse Gadedrengs, at det var *mig*, der var den ene af Passagererne.

INDICIERNE MOD CHRISTIAN HESTEHOVED

Jeg maa bede Læserne om lidt Taalmodighed nu. For at man kan danne sig et Indtryk af hele Atmosfæren og Forholdene omkring det Bekendtskab, der hedder Orla og Christian Hestehoved, har jeg valgt at citere Afhøringerne af disse Personer og deres Bekendte efter den 17. Maj 1922, den Dag, de begge blev kaldt til Afhøring. Orla Hansen sad fængslet i 10 Dage, til den 27. Maj. Den 23. Maj blev Christian Hestehoved anholdt, sigtet for falsk Forklaring for Retten.

Nedenstaaende Citater af Forhørene viser Indiciematerialet mod Christian og tildels Orla ved hans Tilknytning til Christians Hændelser. I et senere Afsnit uddrager jeg specielt Orla Hansens Indicier.

Det første Dokument, der foreligger om Orla, er en Rapport fra Statspolitiet af 17. Maj. Statsbetjent A. Petersen fandt ham, ikke paa Cafe Bauer, hvor han var sygemeldt, men i hans lille Sommerhus i Hvidovre. Det oplyses først, at Orla er født den 27. April 1893, og derefter hedder det videre i Rapporten (i dette og følgende Citater har jeg til ladt mig at ombytte de besværlige officielle Titulaturer i Rapporterne saasom »Komparenten«, »Sigtede«, »Anholdte«, »Arrestanten« o. s. v. med de paagældendes virkelige Navne for at lette Forstaaelsen ved Læsningen):

»Han erkender, at han i 1918 har været arresteret sigtet for Alfonseri i Sag med sin nuværende Hustru Carla Fransine Eleonora Buemann, som i Juni 1922 fylder 31 eller 32 Aar. Sagen mod ham for Alfonseri blev sluttet uden Tiltale, efter at han havde været arresteret en halv Snes Dage, men da han samtidig var efterlyst som Desertør, blev han afgi-

vet til de militære Myndigheder, hvor han blev straffet med 5×5 Dages Vand og Brød for Desertation.

I Marts 1921 var han arresteret sigtet for Hæleri og blev den 23. Marts s. A. idømt en Bøde paa 300 Kr. for dette Forhold. Siden sin Løsladelse har han haft Bopæl Sdr. Boulevard 104, Kld., hvor hans Hustru havde Broderiforretning, og han boede der, indtil han Oktbr. Flyttedag fik sin nuværende Bopæl. Efter sin seneste Løsladelse havde han først Erhverv ombord paa S/S »Hellig Olaf«, med hvilken han sejlede en Tur, hvorefter han fik Plads som Tjener i St. Kongensgade 31 hos Restauratør Sicklau, hvor han arbejdede til Oktbr. Flyttedag s. A., var derefter uden Erhverv til i Begyndelsen af Februar 1922, da han fik sin Plads i Restauration Bauer, Hj. af Akseltorv og Studiestræde. (Mand og Mand imellem blev den kaldt »Kinahulen«).

Orla Hansen erklærer, »at han intetsomhelst Kendskab har til den dræbte Chauffør Jensen, hvem han aldrig ved af, at han har talt med.«

»Paa Anledning erklærer han, at han ialt 2 Gange har indfundet sig et Sted i Dannebrogsgade, muligt nok i Nr. 23, hvilket han dog ikke bestemt erindrer, oppe paa en 1. Sal til venstre. Han ved heller ikke bestemt, om Indehaveren af Lejligheden hedder Hansen eller Petersen. — Han var der første Gang for 4 Dage siden, samtidig med at han meldte sig syg i sin Plads, og begge Gange var hans Ærinde at træffe sin Hustru, som han vidste kom der. Han tilføjer nu, at han ved sit første Besøg for ca. 8 Dage siden *var i Følge med en yngre Mandsperson, nemlig en Skibskok Chr. Petersen*, der bor hos sin Moder. Han har ofte tidligere benyttet en graa Sixpence, dog er det flere Aar siden. Nævnte Dame i Dannebrogsgade har en enkelt Gang besøgt ham og hans Hustru i deres Sommerhus, og det var for 14 Dage å 3 Uger siden.

Søndag den 7. ds. (altsaa Søndag den 7. Maj 1922) var han saavel som hans Hustru paa deres Bopæl (i Hvidovre) hele Dagen til hen paa Eftermiddagen. Han ved ikke, hvornaar hans Hustru tog til Byen om Aftenen, idet hun endnu var hjemme, da han ved 7-Tiden cyklede ind paa sit Arbejde i Cafe Bauer. Han opholdt sig her uafbrudt indtil Kl. 1 om Natten, idet han efter Lukketid som sædvanlig

gjorde Regnskab op med Buffisten Ejner Petersen. Da han Kl. ca. 1 forlod Cafeen, *cyklede han direkte til sin herværende Bopæl*. Han plejer ofte at følges med sine Kolleger til Værnedamsvejen, hvor han saa sætter sig paa sin Cykle og kører ud ad Enghavevej, Vigerslev Allé og Gl. Køge Landevej til sin Bopæl. Klokken var den paagældende Søndag som sædvanlig mellem 12 og 2, da han ankom til sin Bopæl, og han mener ganske bestemt, at hans Hustru ikke dengang var hjemme eller kom hjem i Løbet af Natten.«

Man bedes fastholde denne Forklaring af Orla Hansen, til der senere i Bogen vil fremkomme en anden, ogsaa af hans egen Mund.

Nu gengiver jeg Christian Hestehoveds Forklaring samme Dag. Den lyder:

»Nævnte Skibskok Christian Petersen, f. i København den 12. Februar 1894, er ugift og har Bopæl hos sin Moder, Enkefru Nielsen.

Udover at han for 7 Aar siden har været anholdt, sigtet for Alfonseri, men løsladt uden Tiltale, nægter han sig tiltalt eller straffet.

Han, der for Tiden er uden noget Erhverv, fordriver noget af sin Tid med at hjælpe Orla Hjarne Hansen med dennes Sommerhus, og han kommer derfor ofte paa Besøg der og har ogsaa enkelte Gange overnattet der.

Paa Forehold erklærer han, at han ikke erindrer, at han nogensinde sammen med Orla Hansen har været oppe i en Lejlighed i Dannebrogsgade 23, 1. Sal, og navnlig erindrer han ikke, at han i Løbet af de sidste 8 à 14 Dage har været der. Han tilføjer dog, at han ikke bestemt tør benægte, at han kan have været sammen med Orla, idet han ofte har været beruset, ved hvilke Lejligheder han ikke altid kan erindre, hvor han færdes, og den Mulighed er derfor ikke udelukket, at han sammen med Orla Hansen kan have været oppe i en Lejlighed i Dannebrogsgade, uden at han nu kan erindre dette.

Søndag den 7. ds. (altsaa den 7. Maj 1922) var han hele Dagen sammen med Husbestyrerinde Martha Madsen, og sammen med hende var han bl. a. Steder ogsaa paa Café Bauer. Han retter dog dette til, at han ikke havde hende med der. Om Aftenen var han derimod hele Tiden sammen

med hende og gik med hende til hendes Bopæl ud paa Aftenen, formentlig før Kl. 12, hvor han forblev til næste Dags Morgen til Kl. ca. 8 à 9.«

Nu bliver Fru Petersen, Frankas Værtinde, atter afhørt, og det sker den 19. Maj. Hun siger bl. a.:

»Kun nogle faa Dage før Mordet paa Chauffør Jensen fandt Sted, ved en Lejlighed, da Hansens Hustru opholdt sig hos hende, kom hendes Mand Kl. 3 à 4 Em. op i Lejligheden i Følge med en yngre pæn civilklædt Mandsperson. Begge var ædru.

Hun beskriver ham saaledes: Ca. 26 Aar gammel, Middel-højde, Middelbygning, lyst Haar, smalt skarpskaaret Ansigt, stor Næse (retlinet), iført halvlang Vindjakke med Bælte om, smaaternet brun og hvid eller sort og hvid Sixpence. Endnu medens Orla og den fremmede Mandsperson opholdt sig i Frankas Værelse, kom denne ind til Fru Petersen og fortalte, *at den Person, der var med hendes Mand, var den Chauffør, som hun tidligere havde omtalt.* Den omtalte Lejlighed var første Gang, Orla var i hendes Hjem, i alt Fald hende bekendt, derimod indfandt han sig atter paa hendes Bopæl for 4 à 5 Dage siden (altsaa efter Mordet), han traf ved denne Lejlighed sin Hustru her og kom ind paa hendes Værelse; han faldt her fuldstændig sammen ...«

Fru Petersen har senere af sin voksne Datter Irma erfaret, »at denne, da hun Kl. 12 den paagældende Nat kom hjem, traf Orla og en i Følge med ham værende yngre Mandsperson med Guldtænder udenfor hendes Entredør, det vil sige den Dør, der fra Entreen fører ind til Værelset, hvor Franka holdt til. Lidt senere hørte Datteren, at Franka lukkede sin Dør op ud til Trappen samtidig med, at hun spurgte: »Er det dig, Orla?« Orla og Mandspersonen talte derefter lidt med Franka, hvorefter de atter forlod Værelset.«

Dagen efter, den 20. Maj, kom Christian Hestehoved igen i Forhør og foreholdes dette Besøg.

»Han erkendte,« hedder det i Statspolitiets Rapport, »at dette forholdt sig saaledes. Forespurgt i hvilket Ærinde de indfandt sig paa denne Tid af Døgnet, erklærede han, at dette ved han ikke, han gik blot med Orla Hansen derop. Han paastaar, at han ikke erindrer, at Orla fortalte sin

Hustru, at de begge samme Dag havde været afhørt i Anledning af Mordet. Han paastaar i det hele taget ikke at kunne gøre Rede for, hvorfor de indfandt sig paa den Tid.«

I Rapporten tilføjes til Slut:

»Det skal bemærkes, at Afhørte i Dag, i Modsætning til forrige Gang, han blev afhørt, gjorde et nervøst Indtryk.«

Samme Dag, som Christian Hestehoved afgav denne Forklaring, blev Orla Hansen afgivet til Arresten til Bevogtning.

Dagen efter, den 21. Maj, kom Franka og Christian atter for, og det viste sig, at den sidste atter var meget usikker i sin Forklaring om, hvor og hvorledes han havde tilbragt Søndag den 7. Maj, skønt han ikke var beruset. Mange Mennesker kan, selv naar de er ædru, ikke huske, hvor de har været den ene eller den anden Dag, men jeg mener dog, at man som Regel i nøgtern Tilstand kan huske, hvad man har foretaget sig en af de nærmestliggende *Søndage*, hvor der altid »sker« et eller andet udover den almindelige Hverdag.

Frankas Forklaring den Dag lød saaledes:

»Natten mellem Lørdag den 6. ds. og Søndag den 7. ds. sov hun hos Fru Petersen, Dannebrogsgade 23. Hun kan bestemt paastaa, at hun den paagældende Søndag Aften opholdt sig herinde i Byen, og hun vil paastaa, at hun tilbragte hele Aftenen hos Fru Petersen og sov der hele Natten til den 8. ds., hvorefter hun Mandag Formiddag — Klokkeslettet erindrer hun ikke — cyklede hjem til sin Bopæl i Hvidovre. Ved hendes Hjemkomst var saavel hendes Mand som Christian Petersen til Stede i Hjemmet, dog tør hun ikke med Bestemthed paastaa, at sidstnævnte var der, men hun mener det. Endelig kan hun ikke udtale sig om, hvornaar hendes Mand den paagældende Søndag Nat kom hjem til sin Bopæl.«

»I Aftes da hun Kl. ca. 11 kom op til Fru Petersen i Dannebrogsgade 23, hørte hun af denne, at Politiet havde været der igen, samt at Politiet havde haft Chr. Hestehoved med deroppe, og da Fru Petersen samtidig fortalte, at *Christian*

under dette Besøg var faldet fuldstændig sammen og indviklet sig i Selvmodsigelser, fremkom hun med en Formodning om, hvorvidt det kunde være ham, der havde begaaet Mordet, og i den Anledning telefonerede hun ind til Café Bauer for at faa Forbindelse med sin Mand, og ved denne Lejlighed erfarede hun, at hendes Mand var anholdt.«

Denne Rapport er iøvrigt, som en Del af de andre paa dette Tidspunkt, undertegnet »Himmelstrup, Overvagtmeister.«

Angaaende Søndag den 7. Maj forklarede Christian Hestehoved:

»Han tilbragte Natten til Søndag den 7. ds. hos sin Veninde frasepareret M. Madsen, han stod op ved 9-Tiden om Formiddagen og gik derefter hjem til sin Moder. *Han erindrer ikke saa nøje, hvor han tilbragte den paagældende Søndag.* Han mener dog at kunne huske, at han engang om Eftermiddagen (Tiden erindrer han ikke nærmere) var lige inde i Café Bauer og talte et Øjeblik med Orla Hansen. Det var ikke i nogen særlig Anledning. Omkring ved 4-Tiden om Eftermiddagen traf han i Henhold til Aftale sin Veninde Fru Madsen, sammen med hvem han gik en Tur, nød derpaa en Genstand paa en Beværtning, hvorefter de fulgtes ad i Teatret, vistnok Folketeatret.

Tilspurgt, om han ikke kan udtale sig bestemt herom, svarer han efter nogen Overvejelse, at han ikke bestemt kan sige, hvilket Teater det var, men det var enten Folke-teatret eller Dagmar-teatret. Fra Teatret gik de — saavidt han husker — lige hjem til Fru Madsens Bolig, hvor han tilbragte Natten sammen med hende. Han antager, de kom dertil ved 11-Tiden.

Mandag Morgen den 8. ds. stod han op ved 9-Tiden, og han havde ikke været borte i Løbet af Natten. Ved Middagstid samme Dag begav han sig ud til Orla Hansens Bolig ved Hvidovre. Han er mest tilbøjelig til at tro, at Hansen var alene hjemme, dog erindrer han ikke, hvad denne foretog sig.

Han blev gjort bekendt med sin Venindes Forklaring,

hvorefter det maa antages, at de *ikke* har været i Teatret Søndag den 7. ds., og Christian Hestehoved siger hertil, at han hverken tør modsige eller bekræfte hendes Forklaring i saa Henseende.«

At det straks var klart for Politiet, at disse Mennesker vidste Besked med Mordet og straks fløj hen til hinanden for at drøfte Situationen, saa snart en af dem havde været i Forhør, er ganske tydeligt. Forøvrigt er der i den officielle Ekstrakt optaget et anonymt Brev om Hansens, der lyder saaledes:

»Da jeg har hørt, at Fru Orla Hansen ved hvem Damhusmorderen er og selvfølgelig ogsaa hendes Mand, ja Fruen har selv sagt det til en Familie paa Vesterbro, saa de kan vist give gode Oplysninger saafremt De kan faa det ud af dem, for de er jo sammen med det øvrige Komplot og ved rimeligvis alt. Jeg skal ikke røbe noget, kun hvis disse Mennesker bekender, skal jeg melde mig. Og maaske en lille Erkendtlighed.

En fhv.

Politimand.«

Jeg fortsætter nu med Gengivelsen af disse meget vigtige Afhøringer i denne Tid, for at Læseren kan lære de paa-gældendes hele Indstilling og Færden at kende. Den 22. Maj henter man Orla op fra Arresten og lader ham forklare til Rapport:

»Han erkender, at han Natten mellem 17. og 18. ds., efter at han den 17. ds. var afhørt, indfandt sig sammen med Chr. Petersen (Hestehoved) hos sin Hustru i Dannebrogsgade 23 ved 12-Tiden (Midnat). Han var om Aftenen taget ind til Byen for at lede efter sin Hustru, som han havde ventet hjem hele Eftermiddagen, og som han formodede var beruset, da hun ikke var kommet hjem. Han søgte hende først hos en Veninde, »Gliese«, der boede i Nærheden, idet han ved, at hun ofte kommer der, og saa var det, at han indfandt sig i Dannebrogsgade 23, hvor han fandt hende. Han paastaar, at den egentlige Grund til, at han opsøgte hende paa den Tid af Døgnet, var, at han Da-

gen efter atter skulde begynde paa sit Arbejde i Café Bauer efter nogle Dage at have været sygemeldt, og det var dette, han vilde forberede sin Hustru paa for at forhindre, at hun maaske i beruset Tilstand skulde indfinde sig paa hans Arbejdsplads og lave Skandale, hvilket hun før har gjort. Han fortalte hende ved samme Lejlighed, at han om Eftermiddagen havde været afhørt i Anledning af Mordet, ligesom hun meddelte ham, at hun i samme Anledning var blevet afhørt, men han paastaar, at det kun var i Almindelighed, de talte herom, ligesom han bestemt paastaar, at han ikke opsøgte hende for at træffe Aftale med hende af nogen Art i Anledning af Afhøringerne.«

I den Uge, der nu følger, fremkommer adskilligt af Interesse. Først og fremmest Udsagnet fra en Sporvognskonduktør ved Navn *Axel Chr. Andreasen*, der hævdede at kunne genkende Orla Hjarne Hansen som den første Passager med Sporvognen fra Toftegaards Plads om Morgenen den 8. Maj 1922. Dernæst en Del Udsagn fra nogle af Orla Hansens Kolleger inde fra Café Bauer, som — efter at Hansen havde ændret sin Forklaring i Arresten til, at han Mordnatten havde spillet Terning hos en Musiker Lund — delvis bekræftede, at dette nok kunde passe, men senere ikke kunde fastholde denne Teori. Sporvognskonduktørens Afhøring og Spørgsmaalet med Alibiet behandler jeg under Hansens særlige Afsnit. Her drejer det sig i Øjeblikket om Christian Hestehoveds Indicier, der dog alle paa en mærkelig Maade er knyttet til Orla Hansen og dennes Færd, som om de stadig har haft Aftaler indbyrdes.

Angaaende det centrale Sted: Dannebrogsgade, og hvem der havde været til Stede i disse Lokalteter, blev ogsaa Fru Petersens Døtre, Irma og Johnna, afhørt, og den sidste forklarede den 22. Maj 1922:

»Ca. 14 Dage før Mordet fandt Sted, en Søndag Eftermiddag ved 5-Tiden, aabnede hun Entredøren for Orla Hansen og en anden Mandsperson. Orla, hvem hun aldrig tidligere havde set og saaledes ikke kendte, spurgte efter Franka. Denne gav Johnna den Besked, at hun blot skulde sige, at hun ikke var hjemme. Franka havde imidlertid

paa Stemmen genkendt sin Mand og bad hende nu om at lukke dem ind til sig. Da de var gaaet, kom hun ind i Stuen til Johnna og hendes Mor, hvor hun paa Johnnas Spørgsmaal om, hvem det var, fortalte, *at det var den Chauffør, der plejede at køre hendes Mand hjem om Natten, samt at han var en nærig en og havde eget Automobil.*»

Om Christian Hestehoveds Færd omkring Morddagen beretter hans Veninde Fru Madsen ligeledes den 22. Maj 1922:

»Natten mellem Lørdag den 6. og Søndag den 7. ds. sov Chr. Petersen hos hende om Natten. Han kom dertil Lørdag Aften ved 11-Tiden. Søndag Formiddag stod de begge op ved Middagstid og fulgtes ad til Basarkaféen, hvor de sammen spiste til Middag. Derefter spadserede de omkring i Byen og var ved 6-Tiden inde i Café Bauer paa Hjørnet af Studiestræde og Axeltorvet, hvor de opholdt sig til Kl. 7,30 Em. De saa ikke under deres Ophold paa Café Bauer noget til Orla Hansen, derefter spadserede de atter omkring i Byen, indtil de Kl. ca. 11,30 ankom til Fru Madsens Logi og gik her straks til Sengs og sov sammen til Mandag Morgen Kl. ca. 9 Fm., da Petersen forlod hende. Hun kan med Bestemthed paastaa, at Petersen ikke den paagældende Nat var fraværende i hendes Logi, hvilket han ikke kunde have forladt, uden at hun havde bemærket det, da de laa sammen paa en Chaiselongue.

Afvigte Nat (altsaa mellem 21. og 22. Maj 1922) logerede Petersen atter hos hende, og de blev da vækket Kl. ca. 1,30 Nat ved, at Orla Hansens Hustru, kaldet Franka, buldrede paa Fru Madsens Væg, der vender ud til Trappegangen. Hun lukkede hende derefter ind paa Værelset, hvor hun sad i ca. 1½ Time til Kl. 3 og talte med dem. Hun fortalte, at hun fra Café Bauer havde faaet oplyst, at hendes Mand var arresteret, og hun havde saa derefter henvendt sig til Hovedpolitistationen (det gl. Domhus), hvor hun havde faaet oplyst, at hendes Mand sad paa Blegdamsvejens Arrest. Hun var fuldstændig ædru, da hun opholdt sig hos Fru M., græd og var meget ulykkelig.

Chr. Petersen har — saavidt hun ved — kendt Orla Hansen i længere Tid og har i de sidste ca. 2 Maaneder ofte

besøgt dem i deres Sommerhus ved Hvidovre Strand, hvor han har hjulpet ham med Arbejdet i Haven.

Foreholdt at det saa mærkeligt ud, at Orla Hansens Hustru afvigte Nat indfinder sig paa hendes Bopæl, da hun ellers aldrig plejer at komme der, fastholder hun, at Franka under sit Ophold hos dem kun i al Almindelighed talte om sin Mands Arrestation...

Hun paastaar, at hun ikke har bemærket, at Petersen i den senere Tid har været i Besiddelse af flere Penge end sædvanlig. Hun har aldrig bemærket, at han har været i Besiddelse af Skydevaaben. Hun mener, at han tidligere har været i Besiddelse af en Livrem, hun ved saaledes, at han havde en saadan, før hun rejste til Amerika, hvorimod hun ikke har set den efter hendes Hjemkomst, da han altid benyttede Seler. Paa Remmen fandtes kun et ganske almindeligt gult Spænde, hun har aldrig set ham i Besiddelse af et Par Benklæder lignende de i Dræbtes Automobil.«

Om Orlas og Christians videre Færd efter Mordet fortæller nu Fru Petersens anden Datter *Irma*:

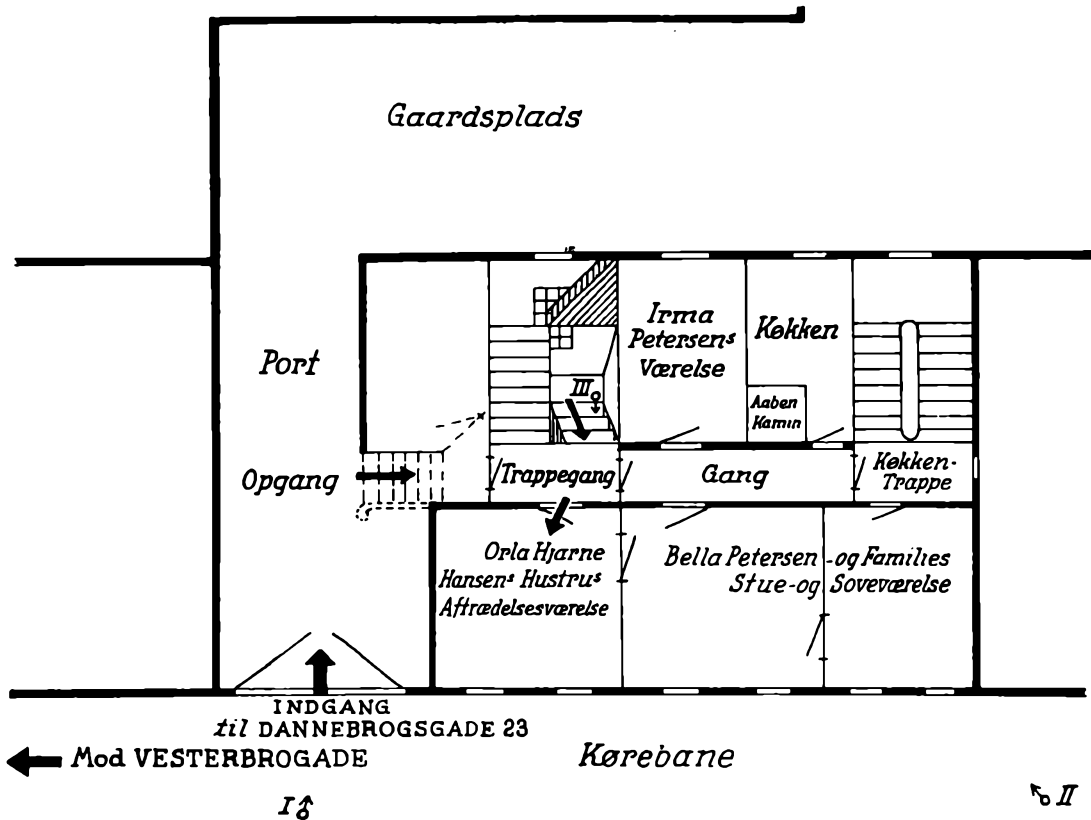
»Natten mellem Onsdag den 17. og Torsdag den 18. ds. kom hun til sit Hjem i Dannebrogsgade 23 Kl. ca. 12, og hun stod da paa Gaden udenfor Ejendommen og talte med sin Forlovede Cigarmager *Albert Philip* i ca. 1 Kvarterstid. Hun bemærkede da to Mandspersoner, der kom cyklende og stod af Cyklen udenfor Ejendommen, idet den ene Person erklærede, at Luften var gaaet ud af hans Cykle. De satte derefter Cyklerne ind i Porten i Ejendommen Nr. 23, hvorefter de bortfjernede sig, men et Kvarterstid senere kom de atter tilbage, netop da hun var ved at gaa op i sit Hjem. Samtidig med, at de henstillede Cyklerne, havde de spurgt, om den Dame paa 1. Sal var hjemme, og da hun dengang ikke kendte Orla Hansen eller den Person, der var med ham, svarede hun kort, at det vidste hun ikke. Da Personerne atter kom tilbage til Ejendommen, gik de op ad Trappen omtrent samtidig med hende, og idet hun lukkede sig ind af Entredøren, hørte hun den ene af Personerne banke paa Døren ind til det Værelse, hvor Franka opholdt sig, samtidig med at han sagte udtalte, at det var Orla, og hun hørte derefter, at begge Personerne blev luk-

ket ind af Franka. Der er fra Frankas Værelse egen Udgang til Trappen. Irma hørte ikke, hvorlænge Mandspersonerne opholdt sig hos Franka.

Afvigte Lørdag Nat, samme Aften som Orla var anholdt, indfandt Franka sig i Hjemmet i Dannebrogsgade *Kl. 3 om Natten*, hvor hun dundrede paa Døren og blev lukket ind af Irma. Hun spurgte hende, om hun havde hørt noget til, at der havde staaet nogen paa Trappen, *dengang hendes Mand og Chr. Petersen var kommet op til hende ved 12-Tiden afvigte Onsdag Nat*, da hun var bange for, at der havde staaet et Par Opdagere. Hertil svarede Irma, at det kunde godt være, idet hun, medens Orla og den anden Person var inde hos hende, havde lukket Døren op ud til Trappen, og Franka udtalte derefter: »*Gud, bare de saa ikke har hørt, hvad vi har talt om.*« Hun bemærkede, at Franka var meget nervøs.»

Det er iøvrigt ikke udelukket, at samme Irma Petersen, hvis Udsagn jeg har gengivet, kan komme til at spille en Rolle ved en Genoptagelse af min Sag. Hun var i 1922 lige fyldt 18 Aar, mærkværdigvis netop den 8. Maj. Efter at jeg er blevet løsladt, har jeg erfaret, at Irma var til Stede den Aften, da Selskabet var i Dannebrogsgade, altsaa den 7. Maj 1922, Dagen før hendes 18 Aars Fødselsdag. Det er jo i dette Forpil, hele Damhusmordets Gaade ligger, *hvem* der har været der og *hvem* der kørte med Mordbilen. Irma har fortalt, at hun netop den Aften, da Chauffør Jensens Bil holdt nedenfor, sad i det til Frankas Logi stødende Værelse. Hun hørte støjende Stemmer inde fra Værelset. Paa det Tidspunkt, da de hidtil anførte Udsagn er fremkommet i Rapporterne, nemlig i 1922, havde alle fortiet, at der netop den 7. Maj om Aftenen havde været et mere eller mindre tilfældigt Selskab i Frankas Værelse. Det blev først under Sagens Genopblussen i 1925—26 oplyst, at bl. a. Musse og Gudrun Olesen havde været der, foruden Christian Hestehoved. Efter al Sandsynlighed var det ogsaa den Aften jeg selv — i Ledsagelse af Musse og Gudrun — ulykkeligvis i beruset Tilstand maa have været deroppe og gaaet derfra igen, *men under ingen Omstændigheder er kørt med Bilen til Damhussøen*. Derimod har Irma, som nævnt, omtalt, at hun den Aften ikke lod sig nøje med at lytte til Stemmerne

"Rids af Fru Bella Petersens Lejlighed i Dannebrogsgade 23."

gennem Døren, der førte ind til Frankas Værelse, men ogsaa saa gennem Nøglehullet, fordi hun syntes, det hele var saa paafaldende. Hun saa da bl. a. to Pigebørn, som hun ikke kendte, og skal desuden have hørt en Bemærkning inde fra Stuen, som jeg dog ikke her vil gengive. Det vil jo ved en fornyet Afhøring vise sig, hvor meget der er om denne Episode, der kan blive af stor Vigtighed.

Man forhører nu atter Orla om den dræbte Chaufførs Tilstedeværelse i Lejligheden før Mordet, og Rapporten lyder den 23. Maj 1922:

»Den Mandsperson, som sammen med Orla har været oppe i Fru Petersens Lejlighed, og om hvem hans Hustru bagefter skal have fortalt hende, at det var en 26-aarig Chauffør, der undertiden kørte ham hjem til Hvidovre om Natten, er den under Sagen omhandlede Skibskok Chr. Petersen. Det er den samme, som for nogle Dage siden sammen med ham var oppe i Fru Petersens Lejlighed om Natten og er blevet lukket ind (af Irma). Han har overhovedet ikke haft andre Mandspersoner med oppe i Fru Petersens Lejlighed end nævnte Chr. Petersen.

Fru Petersen og Johnna fremstod og erklærede, efter at have taget Chr. Petersen i Øjesyn, med fuld Bestemthed, at denne ikke er identisk med den Person, om hvem de har forklaret, og som antagelig 8 à 14 Dage før Mordet sammen med Orla Hansen indfandt sig i Fru P.'s Lejlighed og talte med Franka, og om hvem sidstnævnte bagefter fortalte, *at det var en Chauffør.*«

Christian Petersen afhørtes derefter og benægtede Rigtigheden af Rapportens Gengivelse af hans Forklaring og afgav derefter en meget usikker Forklaring, hvorefter han flere Gange sammen med Orla har været oppe i Petersens Lejlighed for at tale med Franka eller forhøre, om hun var der.

Da denne Forklaring skønnedes at vidne om Hensigt til at modarbejde Sagens Oplysning, lod Fuldmægtig Rosman Chr. Petersen sætte under Anholdelse sigtet for falsk Forklaring for Retten.

Der var imidlertid i denne Omgang ikke noget brugbart at faa ud af Christian, og Orla maatte atter løslades den

27. Maj, efter at man ikke kunde faa uddybet Spørgsmaalet om hans Bekendtskab til Chaufføren, og efter at hans Kammerater havde sagt, at han spillede Terning Mordnat-ten. Man begyndte nu, i Juni Maaned, at anholde nye Personer som mistænkt for Mordet, men det varede ikke lang Tid, før de atter maatte løslades. Efterhaanden ebbede det hele ud, og de sidste Arrestanter blev løsladt i September 1922.

Fra den Tid hvilede Damhusmordet som en uopklaret Mordsag. Politiet i Søndre Birk havde ikke faaet mange Lovord, og det blev endda assisteret af Mandskab fra Københavns Opdagelsespoliti. Damhusmord-Sagen var ikke populær hos Politiet, og den blev det endnu mindre, da hele Historien blev rullet op igen i 1925 og 26, og Musses og Gudrun Olesens fantastiske Forklaringer var ved at bringe alle fra Forstanden. Og saa maatte der sluttes af med den, der i Øjeblikket havde Skindet mest imod sig. Loddet faldt paa mig.

Hvorledes Damhusmord-Sagen atter blussede op ved, at en af Parterne, Gudrun Olesen, kom til at røbe sig over for en Veninde og en fremmed Mand, til hvem hun betroede sig, herom skal jeg fortælle under Sagens andet Afsnit.

Men jeg vil allerede paa det nuværende Tidspunkt fortsætte den Linie, som jeg har begyndt, ved at fastholde det Indiciemateriale, som taarner sig op om Orla Hansen og Christian Hestehoved, ved at springe lige hen til Rapporterne i 1925—26, da de to Mænd atter drages frem af Skjulet, og atter begge gaar fri efter en Tids Forløb. Orla havde endda allerede i 1922 været saa heldig at faa tilkendt en Erstatning paa 2000 Kr. Den 20. Juni 1922 ansøgte han om at faa 8000, den 16. Februar kom Sagen for Østre Landsret, der tilkendte ham de 2000 Kr. af Statskassen. Saa meget mærkeligere er det, at Politiet i Sagens andet Afsnit i 1925 ikke alene tilsiger Orla Hansen til at give Møde som Vidne, men ogsaa anholder og fængsler ham og lader ham forblive i Arresten paa Blegdamsvej i længere Tid, sigtet for falsk Forklaring for Retten, medens Christian Hestehoved bliver anholdt den 28. Maj af samme Grund og løsladt igen den 26. Juni 1925.

Jeg gengiver disse Afhøringer, ikke mindst fordi det er interessant at sammenligne dem med de i 1922 afgivne Forklaringer. Den første er Orlas Forklaring, afgivet den 27. Maj 1925, ved et mærkeligt Tilfælde den samme Dato, paa hvilken han blev løsladt i 1922. Gudrun Olesen var tillige fremstillet, og Talen kom i første Række paa Besøget i Dannebrogsgade. Gudrun, der er Arrestant, forklarer, at hun sad paa en polstret Stol ved Bordet, vistnok ved et Hjørne. Hun mener ogsaa, at de øvrige sad ned. Hansen bemærker, at det er rigtig nok, at der var polstrede Møbler i Værelset. Der var ogsaa en Divan og et Bord, vistnok ogsaa et Pillespejl. Hansen tvivler ikke om, at Selskabet har været inde i Værelset. Han hævder iøvrigt, at han ikke var helt ædru. Han siger, at efter hans Mening *kan der ikke være Tale om andet*, end at den Person, som var hos ham den paagældende Nat, *maa have været Skibskok Chr. Petersen, kaldet Chr. Hestehoved*, med hvem han dengang kom meget sammen, og som vidste Besked med Frankas Værelse i Dannebrogsgade. Han kan ikke huske, at nævnte Petersen fulgtes med Selskabet, da dette forlod Værelset. Han kan ikke huske andet, end at det gik forholdsvis hurtigt, og at han derefter selv cyklede hjem til Hvidovre.

Saaledes staar der ordret i Rapporten den 27. Maj 1925. Det er en helt anden Snak end i 1922. Efter denne Afhøring skulde følgende være klart:

Musse,
Gudrun,
Orla og
Christian

har under alle Omstændigheder været paa Værelset den 7. Maj om Aftenen, hvor jeg selv maa have været paa et givet Tidspunkt, hvis man skal tro de andre. Men dette vil atter sige, *at begge de to Mænd* — og maaske endda en tredie Person, som jeg mener ogsaa maa have været paa Værelset — *kan have kørt med i Drosken*.

Nu bliver Christian — den 28. Maj 1925 — kaldt til Politiet for bl. a. at faa foreholdt sit Besøg i Dannebrogsgade, som Orla nogle Dage før havde fortalt om. Det hedder herom i Rapporten:

»Han vil paastaa, at han ikke erindrer, at han *nogensinde* har været sammen med Orla Hansen i Dannebrogsgade 23«.

»Foreholdt, at han, da han ved nærværende Sags Begyndelse (altsaa i 1922) blev afhørt og anholdt, har afgivet modstridende Forklaringer med Hensyn til, om han havde været med Orla Hansen oppe i Værelset i Dannebrogsgade ved den Tid, da Drabet fandt Sted, men at han dog tilsidst i Retten har erkendt, at han har været der, siger han, at *saa maa det vel være rigtigt.*«

Derefter fremstilledes Arrestantinden *Marie Sjögren* (Musse Gadedreng), der konfronteredes med Christian Hestehoved. Hun erklærer, at hun er sikker paa, at *Christian er den Person, som Drabsnatten kørte med dem fra Dannebrogsgade til Smallegade.*«

»Orla Hjarne Hansen var mødt efter Tilsigelse. Det foreholdtes ham indtrængende, at han, der har erkendt, at han en Nat omkring Tiden, da Drabet fandt Sted, har haft Besøg af Christian Hestehoved og Gudrun Olesen og Musse Gadedreng, ikke kan have glemt, hvem den Mandsperson var, som var sammen med ham, da de modtog Besøget.

Orla Hansen gentager, at han ikke ved af, at han har haft andre Mandspersoner med sig oppe i Værelset i Dannebrogsgade 23 end netop Christian Petersen. Han siger, at han derfor mener, at det var nævnte Christian Petersen, som var deroppe den paagældende Nat, men han tør ikke sige med Bestemthed, at han er sikker paa, at det var Christian Petersen, der var deroppe. Orla siger derefter, at han mener bestemt, at det maa være Christian Petersen, sikrere vil han ikke udtrykke sig. Derefter kom Christian atter frem, og foreholdt de sidste afgivne Forklaringer fastholder han sin Benægtelse af at have været i Selskab og at have kørt i Bil med nogen af dem.« *Han sættes derefter under Anholdelse.*«

Paa dette Tidspunkt sad jeg selv som Varetægtsfange i Blegdamsvejens Arresthus, idet jeg var blevet anholdt allerede den 12. Maj (1925) og fængslet Dagen efter. Ind imellem de her nævnte Afhøringer af Sagens andre Personer blev jeg naturligvis selv udspurgt om mit Besøg i Danne-

brogsgade sammen med Pigerne, hvoraf jeg kendte Musse i Forvejen, men ikke Gudrun. For Besøget gør jeg Rede senere, naar jeg er færdig med Indiciematerialet mod de andre. Til Forstaaelse af det følgende maa jeg dog straks forklare, at Musse i Mellemtiden — hvad hun senere frafaldt — havde udlagt mig som den, der sammen med hende og Christian havde været med til at udføre Kup'et.

Den 29. Maj mødte Orla atter til Forhør i Retten, og det hedder herom i Akterne:

»For Retten mødte efter Tilsigelse Orla Hansen, hvem det indtrængende blev foreholdt, at han ikke kan være i Tvivl om, at det har været anholdte Chr. Petersen, der var oppe hos ham den Aften, da Mouritz Andersen og de to Piger (Gudrun og Musse) indfandt sig hos ham i Aftrædelsesværelset i Dannebrogsgade 23 og bad om Tilladelse til at køre ud til hans Sommerhus i Hvidovre. Det foreholdtes endvidere Orla Hansen, at Arrestantinden Marie Sjøgren har forklaret, at hun, da hun sammen med Mouritz Andersen kom op i nævnte Aftrædelsesværelse, tydeligt forstod, at det mellem hende og Mouritz aftalte Kup havde været Genstand for Omtale mellem Mouritz, Christian og Orla, og at det ikke var tilfældigt, at de var kommet op til Orla. Endvidere foreholdtes det denne, at han, som allerede næste Dag eller Dagen derpaa gennem Aviserne maa have erfaret Drabet ved Annexgaardsvej, ikke nemt kan tænkes at have undladt at gøre sig Tanke om, at dette vistnok maatte staa i Forbindelse med Mouritz's Henvendelse til ham, og at dette i Forbindelse med, at han selv kort efter blev indblandet i Sagen som mistænkt og blev arresteret, umuligt kan have undladt at beskæftige hans Tanker, saaledes at det maatte have brændt sig ind i hans Hjerne, hvem der var til Stede hos ham omhandlede Aften i Dannebrogsgade 23. Han maa derfor kunne udtale sig med stor Bestemthed om, hvorvidt det er anholdte Chr. Petersen, der var tilstede, da Mouritz og Pigerne ankom, og naar han fremdeles giver ubestemt Svar paa det ham stillede Spørgsmaal, er andet ikke muligt, *end at hans Forklaring er stridende mod Sandheden.*

Orla Hansen fastholder, uagtet det ham saaledes givne Forehold, at han ikke aldeles bestemt kan sige, at det var

Chr. Petersen, der var hos ham. Han siger nu, at han, efter den af Arrestantinden Marie Sjøgren afgivne Forklaring *bestemt mener, at det maa have været Chr. Petersen*, der har været hos ham, men bestemt personlig Erindring herom har han ikke.

Anholdte *Chr. Petersen* var fremstillet og erkendte nu, at han nogle Gange — han kan ikke angive Antallet, men nævner som antagelig 2 indtil 5 Gange — indtil han tilsidst siger, at det nok passer *med 5 Gange*, har besøgt Orla Hansen i det under Sagen omhandlede Aftrædelsesværelse, Dannebrogsgade 23, men han har aldrig været til Stede der ved nogen Lejlighed, navnlig heller ikke paa Damhusmordets Tid, hvor Mouritz Andersen, som han godt kender, er kommet derop sammen med 2 Piger.

Det foreholdtes ham, at det af saavel Gudrun som Musse samt af Orla Hansen er erkendt, at de to Piger en Aften paa Damhusmordets Tid er kommet op til Orla i Dannebrogsgade 23 sammen med Arrestanten Mouritz Andersen, og at de der har truffet en Mandsperson i Besøg, som Marie Sjøgren bestemt genkender som identisk med Chr. Hestehoved, medens Orla har sagt, at det ikke kan have været andre end ham.

Det foreholdtes Christian, at han straks efter Mordet maa have hørt om dette, og at han kort efter har været arresteret som mistænkt for Meddelagtighed i den paagældende Forbrydelse, og at disse Omstændigheder maa have bevirket, at han ikke kan have glemt at have været til Stede ved den omtalte Lejlighed, samt at hans Forklaring afkræves ham som Vidne, idet han, efter hvad der foreligger, ikke kan antages at have deltaget i Forbrydelsen.

Han svarer dertil først, at han ikke har været til Stede hos Orla Hansen ved den omtalte Lejlighed, hvor Mouritz Andersen og de to Pigebørn var oppe hos ham. Derefter siger han, at naar Orla mener, at det har været ham, der var hos ham ved den omhandlede Lejlighed, og naar Marie Sjøgren bestemt forklarer det samme, maa han have set Mouritz Andersen oppe hos Orla ved den omtalte Lejlighed. Derefter foreholdtes det ham, at det maa anses for udelukket, at han kan være i Tvivl om det her omhandlede Punkt, idet han efter Sagens Vigtighed og efter at der straks blev

rejst Mistanke imod ham, maa have gennemtænkt Sagen saa ofte, at en ubestemt Forklaring ikke kan tages for gode Varer. Han siger endelig, at han ikke kan huske, at han har set Mouritz Andersen hos Orla.

Da Anholdte Chr. Petersen med Føje sigtes for falsk Forklaring for Retten, dekreterede Dommeren, *at Arrest paa hans Person maa foretages.*

Derefter mødte paany Orla Hansen, der vedblivende fastholder sin Forklaring om, at han ikke har nogen Erindring om, at Chr. Petersen har været til Stede under Mouritz's og og Pigernes Besøg i Dannebrogsgade, men han gentager, at hvis der har været nogen Mandsperson hos ham, da de tre nævnte Personer indfandt sig hos ham, maa det have været Petersen.

Politimesteren bemærker, *at han sigter Vidnet Hansen for i Dag at have afgivet falsk Forklaring for Retten.*

Orla Hjarne Hansen vil være at anholde.«

Efter denne Begivenhed, der var meget sensationel for to Mænd, der i samme Sag dels havde været anholdt, dels havde faaet Erstatning for uforskyldt Anholdelse, skete der et pludselig Omslag i Forklaringerne, hvad der bl. a. vil fremgaa af den Rapport, som allerede Dagen efter blev udfærdiget:

»Dommeren bemærkede, at Anholdte *Orla Hjarne Hansen* havde begæret at blive fremstillet i Retten for at ændre sin i Gaar afgivne Forklaring. Anholdte Hansen var fremstillet og siger nu, at hvad han har forklaret, dels overfor Politimesteren, dels her i Retten den 27. d. M. og 29. s. M. er usandt. Han har overhovedet ikke set hverken Christian Petersen eller Mouritz Andersen eller nogen anden Mandsperson sammen med Gudrun og Musse i Dannebrogsgade 23. Hvad Musse og Gudrun forklarer herom er Opspind, og naar han overfor Politimesteren har forklaret, og senere i Retten her bekræftet, at de to Pigebørn samt en Mandsperson, som Christian her i Retten har erkendt var Mouritz, har været oppe i Dannebrogsgade 23 om Aftenen i Nærheden af Damhusmordets Dato og der har truffet en Mandsperson, om hvem han har sagt, at det næppe kunde være

andre end Christian Hestehoved, saa er denne Forklaring kun opstaaet paa den Maade, at han ved sin første Afhøring af Politimesteren er gjort bekendt med, at der forelaa en saadan Forklaring fra de to Pige børns Side, og han frygtede derfor, at han, hvis han gav en modstridende Forklaring, vilde blive anholdt.

Det foreholdtes ham, at denne hans Forklaring i høj Grad har Sandsynligheden imod sig, og at hele hans Optræden her i Forhøret mest afgjort taler derimod. Det foreholdtes ham endvidere, at det i Retten er indskærpet ham, at han mødte som Vidne, og at der ikke forelaa nogen Sigtelse mod ham for Meddelagtighed i Drabet paa Chauffør Jensen, og at han derfor ikke har haft nogen Anledning til at frygte Anholdelse af anden Grund end den, at der maatte gaas ud fra, at hans Forklaring er vitterlig urigtig, og at han derfor sigtes for falsk Forklaring i Retten. Dette er i hvert Fald af Dommeren gentagende Gange indtrængende foreholdt ham i begge nævnte Forhør.

Orla Hansen svarer, at Grunden til, at han har afgivet den omtalte urigtige Forklaring er den, at der under Politimesterens Afhøring af ham er anvendt Pres overfor ham. Opfordret til at angive, hvorledes der er anvendt Pres paa ham, siger han, at Politimesteren ikke vilde tage hans Forklaring for god, men forlangte bestemt Svar. Han svarede straks Politimesteren, at han ikke kendte noget til det omtalte Besøg. Denne Forklaring vilde Politimesteren ikke modtage, og da han var klar over, at hvis han ikke forklarede i Overensstemmelse med den Forklaring af de to Pige børn, der blev ham forelagt, vilde han blive anholdt, hvad han meget ønskede at undgaa, og afgav saa den Forklaring, som er ført til Protokollen.

Politimesteren henviste til Gengivelsen af hans Forklaring under Afhøringen den 27. d. M., Udskriftens Side 160, der er en ganske korrekt Gengivelse af hans Forklaring under nævnte Afhøring. Han fremhæver navnlig, at han lige fra først af ikke har prøvet nogen bestemt Benægtelse af den paagældende Fremstilling, men derimod givet en vag Forklaring gaaende ud paa, at han ikke havde nogen bestemt Erindring om det, han spurgtes om. Derefter blev det foreholdt ham, om han ikke skulde kunne huske, at der ved

den paagældende Lejlighed var fremsat Begæring til ham om at maatte laane hans Sommerhus, og at han dertil svarede, at der foresvævede ham noget derom. Derefter udviklede Afhøringen og Forklaringen sig efterhaanden til en bestemt Erklæring om, *at han mindes det paagældende Besøg, og at det var Mouritz Andersen, der havde været i Følge med Pigerne.*

Overbetjent i Statspolitiet *Seindahl*, der fungerede som Protokolfører ved den omhandlede Afhøring af Orla Hansen hos Politimesteren, bekræftede i et og alt Politimesterens foranstaaende Fremstilling af Afhøringens Gang og fremhævede netop ogsaa, at Orla Hansen paa et meget tidligt Tidspunkt af Afhøringen selv fremkom med Udtalelser om, at det foresvævede ham, at han havde faaet Anmodning om at stille sit Sommerhus til Disposition.

Politimesteren begærede Fængslingskendelse afsagt over Anholdte Orla Hansen, der har erkendt sig skyldig i Afgivelse af falsk Forklaring i Retten, idet det maa formodes, at han vil unddrage sig Forfølgningen ved Flugt eller modvirke Undersøgelsen bl. a. ved at paavirke Vidner, hvis han lades paa fri Fod.«

Jeg skal her, i Forbindelse med Christian, gengive en Afhøring i Retten af *Musse*, Dagen efter at der var rejst Tiltale mod *Musse*, *Gudrun Olesen* og mig.

Afhøringen er altsaa fra 12. Juni 1925 og lyder saaledes: ... »Derefter fremstod Arrestantinden *Marie Sjøgren*, der vedtog sin hende forelæste Forklaring af 4. ds. til Politimesterens Protokoludskrift Side 168. Hun gentager saaledes, at hun af de af hende angivne Grunde har givet urigtig Forklaring i Retsforboret den 3. d. M. forsaavidt hun har sagt, at hun selv har affyret de to Skud og Arrestanten *Mouritz Andersen* de to sidste Skud. Hun erkender nu, som hun allerede længst under Forundersøgelsen har forklaret, at det er hende selv, der har affyret alle fire Skud.

Hun gentager fremdeles med største Bestemthed, at *Christian Petersen* kørte med i Bilen fra *Dannebrogsgade 23* til et Sted i *Smallegade*, hvor han forlangte at komme ud, og hvor han ogsaa forlod Bilen, da denne var blevet standset. Hun siger, at hun ikke bestemt erindrer, hvad der blev talt

om lige forud for Christian Petersens Fratræden, men hun har det bestemte Indtryk, at der mellem Personerne i Bilen faldt en Udtalelse, som gjorde, at det mer eller mindre klart gik op for ham, hvad der var Formaalet med Ekspeditionen, og at han derfor blev betænkelig ved at køre videre.

Hun siger dog, at det er udelukket, at Petersen kan have set Revolveren, denne kom først frem, da de kom til Damhuskroen.

Arrestanten Petersen var fremstillet og fastholdt, efter at have være gjort bekendt med Musses Forklaringer, at han ikke har været med i Automobilen fra Dannebrogsgade til Smallegade, og at han overhovedet aldrig har set Arrestantinden Musse førend under nuværende Undersøgelse.

Paa Anledning siger han derefter, at han ikke tør benægte Muligheden af tidligere at have kunnet truffet hende et eller andet Sted her i Byen, idet det forekommer ham, at hendes Ansigtstræk ikke er ham ganske ubekendte, men han benægter at kende hende.

Fristen for Arrestanten Petersens Fængsling forlængede Dommeren til den 19. ds.

Arrestanten Orla Hansen var fremstillet.

Dommeren bemærkede, at Orla Hansen ifølge Meddelelse fra Politiet af Dags Dato agtes hensat til Afsoning af Restbeløbet af en ham ikendt Bøde paa 2000 Kr. for Smugling, og at det som Følge vil være unødvendigt at forlænge Fængslingskendelsen. Dommeren hævdede derefter den over Orla Hansen afsagte Fængslingskendelse.«

Selv efter at baade Orla og Christian var blevet løsladt blev de dog stadig kaldt til Politiet, naar enten jeg selv, Musse eller Gudrun var blevet afhørt.

INDICIERNE MOD ORLA HJARNE HANSEN

I det foregaaende er omtalt de vigtigste af de Afhøringer, der stod i Forbindelse med Christian Hestehoveds Navn. Derved har det ikke kunnet undgaas, at ogsaa Orlas Navn er blevet fremdraget, idet der stadig havde været en intim Forbindelse mellem de to Personer.

Jeg maa i det Afsnit, der nu kommer, for en kort Tid forlade den strengt kronologiske Linje, da Orla Hansens Indicier er en Sammenkædning af mange forskellige Forhold, der ikke fremkommer efterhaanden, men i Aarsagssammenhæng. For at Læseren kan faa et lettere Overblik over de Afhøringer, jeg citerer, sætter jeg et kort Resumé af Indholdet over hvert enkelt Afsnit.

Endvidere kan jeg til Klarlæggelse af Sagens Stilling paa de forskellige Tidspunkter, anføre:

VED UNDERSØGELSEN I 1922 mente man, at Selskabet i Dannebrogsgade samme Aften, som Mordet fandt Sted om Natten, havde bestaaet af:

- 1) Orla Hjarne Hansen,
- 2) Christian Hestehoved,
- 3) Chaufføren, Martinus Jensen.

VED UNDERSØGELSEN I 1925 kunde man ud fra de forskellige Afhøringer opstille denne Teori:
Selskabet bestod af:

- 1) Orla Hjarne Hansen,
- 2) Christian Hestehoved,
- 3) Maaske en ukendt tredie Mand.

Medens de var paa Værelset, kom:

- 4) Musse Gadedreng,
- 5) Gudrun Olsen,
- 6) Mouritz Andersen,
- 7) Chaufføren.

Forklaringerne af de forskellige lød saaledes:

Orla:

1. Forklaring) Ikke været der. Tog direkte fra Café Bauer til sit eget Hus i Hvidovre.
2. Forklaring) Spillede Tærninger til Kl. 4 Morgen i Lavendelstræde.
3. Forklaring) Maaske været der, men husker det ikke.
4. Forklaring) Har været der ved den Tid. Lukkede selv op.

Christian:

1. Forklaring) Har overhovedet ikke været der den Aften.
2. Forklaring) Maaske dog, naar Orla mener, at han har været der.

Musse:

1. Forklaring) Har været der. Kørte derfra med Gudrun, Christian og Mouritz. Christian stod af ved Smallegade.
2. Forklaring) Har overhovedet ikke været der.

Gudrun:

Omtrent samme Forklaring om dette som Musse.

Mouritz

Husker kun dunkelt Besøget og slet ikke Datoen. Husker ikke, om gaaet direkte hjem til Moderens Bopæl eller kørt med til Ørstedesvejen. (Mellem Begivenheden og Afhøringen laa 3 Aar).

Efter dette kunde det jo næsten se ud til, at Chaufføren midt om Natten er kørt paa Skovtur med sig selv og paa egen Haand har arrangeret baade Mord og Udplyndring.

Slet saa galt er det nu heller ikke. Musses Tilstaaelser har været langt flere end hendes Benægtelser, og jeg skal senere, i den kronologiske Orden, fortælle, hvorledes Gudrun var pint af Samvittighedsnag og derved bragte hele Sagen frem. Der er i Virkeligheden kun Tale om, hvilke *Mandspersoner* der har været med i Bilen.

Jeg fortsætter her med at opregne de mod Orla Hjarne Hansen pegende Indicier, enten for Møddelagtighed eller Medviden om Mordet.

Indiciemateriale samlet paa Grundlag af foreliggende Retsbogs-Udskrifter 1922—1926, især med Henblik paa Waterclerk og Tjener Orla Hjarne Hansens Forhold til Forbrydelsen.

Fru Petersen, Dannebrogsgade, anmelder Orla Hansen som Morderen.

Retsbogsudskr. Pag. 82.

FRU J. PETERSEN, Dannebrogsgade 23, afhøres.
Den 12. Maj 1922. (Citat).

»Hun forklarer, at hun mener at kunne sigte en Tjener Orla Hjarne Hansen for Mordet. Nævnte Hansen har en Grund i Hvidovre, dens Beliggenhed kan hun ikke nærmere angive, og der bor han sammen med sin Hustru. Hans Hustru hedder Franka og søger Erhverv ved Utugt her i Byen, til hvilket Brug hun har lejet Aftrædelsesværelse hos hende. Hun har flere Gange været ude i Hansens Have, og hun saa da, at Hansen havde et Læderbælte med et blankt Spænde, vistnok af Messing, hun mener ikke, det var af Nikkel.

Hun ved, at Orla Hansen, der har sejlet som Tjener, har gaaet og malet sit Lysthus, og at han bl. a. har malet rødt. Fru Hansen har fortalt hende, at hendes Mand har en Ven, der er Chauffør og som ofte kører ham hjem gratis om Natten. Han er meget nærig og »giver aldrig en Bajer«. Hun ved, at Tjener Hansen har en lille Hund, og at det kan være Haar af denne, som er fundet paa Kasketten i den Myrdedes Automobil.«

Dagen efter Fru Petersens Anmeldelse sender Orla Hjarne Hansen Sygemelding til sit Arbejdssted.

Retsbogsudskr. Pag. 89.

RAPPORT FRA KØBENHAVNS OPDAGELSESPOLITI
13. Maj 1922. (Citat).

»Det er nu oplyst, at omstaaende Tjener Hansen er identisk med Orla Hjarne Hansen, f. Malmø d. 27. April 1892. G.Bl. 40632. Han er søgt paa Café Bauer, Studiestræde, men ikke truffen. Buffisten samme Sted oplyste, at Hansen har meldt sig syg og formentlig kan træffes paa sin Bopæl, et Sommerhus i Hvidovre.«

»Gusten« Ansigtifarve. — Iført Sweaters, siger Frk. Stjernholm om Manden ved Damhuskroen.

Retsbogsudskr. Pag. 766.

FRK. STJERNHOLMS AFHØRING 7. September 1925.

(Skildringen af Manden, hun mødte ved Damhuskroen ca. Kl. 3 Nat, 7.-8. Maj 1922). — (Citat).

»Godt middelhøj, slank, skarpt Ansigt, muligt meget lidt Overskæg — mørkt og kort — magert, skarpt Ansigt, gusten Ansigtifarve, spids Hage, vistnok med en Bøjning eller Fortykkelse paa Næseryggen, ikke en regelmæssig Næse. Han var iført lysegraa Sixpence, blaa eller sort Sweaters, ingen Jakke.

»Et blegt Ansigt«, siger Chauffør Guldbjerg, (dog ikke med absolut Sikkerhed), om Manden i A-Bilen.

Retsbogsudskr. Pag. 93.

CHAUFFØR GULDBERGS AFHØRING 13. Maj 1922.

»Han mener at kunne erindre, at der paa det bageste Sæde og tilhøjre i Vognen (A 7516) sad en Mandsperson med et blegt Ansigt, hvilket han dog ikke med Bestemthed tør udtale sig om.«

Ved Besøget hos Orla Hansen i Hvidovre ser Fru Petersen ham iført Sweaters.

Retsbogsudskr. Pag. 111.

FRU I. PETERSENS AFHØRING 20. Maj 1922. (Citat).

»Det Spænde, der fandtes paa Sigtedes Rem, af samme Størrelse Remmen var fuldstændig lig den foreviste Sigtede var ved samme Lejlighed iført en strikket Sømandsbluse (Sweaters)«. (Forkortelserne staar saaledes i Retsbogen).

Musse viger tilbage for at angive den skyldige. Hun svarer ikke uden videre »Ja«, da Billedet af mig forevises.

Retsbogsudskr. Pag. 507.

MARIE SJØGRENS (MUSSES) AFHØRING 7. Maj 1925. (Citat).

Hun erklærer trods indtrængende Forehold, at hun ikke kan faa sig selv til at angive den Mand, som har været med i Bilen.

Derefter forelagde Politimesteren hende en Række Fotografier, derunder to Dobbelt-Fotografier af den i Rapport, Bilag 209, omtalte Mouritz Christian Andersen.

Hun erklærer, at Fotografiet af den Mand, der var med Drabsnatten, er imellem de hende foreviste Fotografier.

Adspurgt, om der blandt de foreviste Fotografier er mere end et Dobbelt-Fotografi af den paagældende, siger hun: Ja, der er to.«

Vægningen fastholdes.

Retsbogsudskr. Pag. 518.

MARIE SJØGRENS AFHØRING d. 11. Maj 1925.

»Med Hensyn til den ofte omtalte Mandsperson, henholder hun sig til sin Forklaring af Fotografierne. Hun siger, at hun ikke vil gaa videre, fordi hun ikke vil optræde som Angiver.«

Guðrun fik ikke den dræbtes Penge. Hvem fik dem?

Retsbogsudskrift Pag. 543.

GUÐRUN OLESENS AFHØRING 15. Maj 1925. (Citat.)

»Derefter spurgte Marie, Gudrun Olesen, om hun ikke kunde gemme Pengene for hende, da hun ikke turde have dem paa sig paa Vejen hjem (fra Damhussøen).

Gudrun afslog dette, da hun ikke turde have Pengene. Resultatet blev saa, at Marie beholdt dem, og Gudruns Forklaring om, at hun fik 200 Kr. og den næste Dag afleverede disse til Marie er usandfærdig.«

(Notits: Ikke paavist Pengebesiddelse hos mig efter Drabet.

Det er ikke blevet paavist, at jeg efter Mordet havde Penge. Jeg gav ingen ud, og der er ingen senere blevet fundet hos mig. Ejheller har nogen konstateret, at jeg ejede Revolver).

Orla Hansen erkender at have været med Pigerne i Dannebrogsgade. Det fremgaar, at han allerede kendte Musse.

Retsbogsudskrift Pag. 590.

ORLA HJARNE HANSENS AFHØRING 27. Maj 1925.

(Citat.)

»Orla Hansen erkender, at han erindrer, at der en saadan Aften, da han var oppe paa Værelset (Dannebrogsgade 23) blev banket paa, og at han derefter lukkede op.

Han mener, at han kort forinden var kommet op paa Værelset. Da han lukkede Døren op, stod der tre Personer udenfor, nemlig Arrestanten Mouritz Andersen og 2 Kvinder, af hvilke den ene var Arrestantinden Sjøgren. Den anden Kvinde kendte Orla Hansen ikke.« (Gudrun.)

Orla Hansen indrømmer, at han har modtaget Besøg af mig i Led-sagelse af 2 Piger.

Retsbogsudskrift Pag. 594.

ORLA HJARNE HANSENS AFHØRING 27. Maj 1925.

(Citat.)

»Herefter fremstod Waterclerk Orla Hjarne Hansen, der vedtog sin ham forelæste Forklaring til Politimesterens Protokol i Dag, Udskriftens Side 159—61, og genkendte Arre-

stantinden Marie Sjøgren samt genkendtes af hende som den Person, hos hvem hun og Gudrun sammen med Mouritz Andersen Drabsnatten den 7. Maj 1922 var oppe i en Lejlighed i Dannebrogsgade for at bede om Tilladelse til at tage ud til hans Sommerhus i Hvidovre, hvilket Hansen nægtede. Hansen gentager derpaa, efter meget indtrængende Formaning om at følge Sandheden, *at han bestemt erindrer, at Arrestanten Mouritz Andersen, hvem han nøje har kendt i en lang Aarrække, en Aften i Nærheden af Dagen for Mordet paa Annexgaardsvej kom op i hans Hustrus Aftrædelsesværelse i Dannebrogsgade 23 i Selskab med to Piger, af hvilke Arrestantinden Sjøgren var den ene, medens han, der ikke var upaavirket af Drikkevarer, ikke er i Stand til at genkende Arrestantinden Gudrun Olesen som den anden.*

... Han erindrer, at Mouritz Andersen ved denne Lejlighed anmodede ham om Tilladelse til, som han siger, at benytte hans Sommerhus i Hvidovre, uden at han dog vil have forstaaet, hvilken Art af Benyttelse der var Tale om, navnlig ikke, at det skulde benyttes til Begaelse af en Forbrydelse.«

Politiprotokollens Referat af den mærkelige Konfrontation mellem Orla Hansen og mig.

Retsbogsudskrift Pag. 789.

UDSKRIFT AF POLITIPROTOKOLLEN 12. Septbr. 1925.
Københavns Amts søndre og Amager Birk.

»Politimesteren bemærkede, at Arrestforvareren i Dag havde meddelt, at Arrestanten Mouritz Andersen ønskede at tale med Politimesteren.

Arrestanten *Andersen* var fremstillet.

Mouritz Andersen anmodede indstændigt om, at han her hos Politimesteren maatte blive konfronteret med Orla Hjarne Hansen for at faa Lejlighed til at sige denne op i hans aabne Øjne Sandheden om Besøget i Dannebrogsgade.

Orla Hjarne Hansen, der for Tiden afsoner en Bøde i Arresthuset, var fremstillet.

Arrestanten *Andersen* udtalte henvendt til Orla Hansen:
»Kan du huske, hvem der tog med fra Dannebrogsgade den

Nat, jeg var deroppe, nogle Dage før jeg kom ud i dit Sommerhus i Hvidovre? Det er rigtigt, at jeg var deroppe sammen med to Pigebørn.«

Orla Hansen staar herefter længe og betænker sig og kan til Trods for, at Politimesteren opfordrer ham til at svare, og til at udtale sig om, hvorvidt han nu vil erkende Rigtheden af det omhandlede Besøg, ikke bekvemme sig til at fremkomme med nogen Udtalelse. Hansen anmoder sluttelig om, at han maa faa Betænkningstid.«

Efter længere Betænkningstid udtaler Orla Hansen, at han overhovedet ikke har haft Besøg i Dannebrogsgade af mig.

Retsbogudskrift Pag. 793.

ORLA HJARNE HANSENS AFHØRING 15. Septbr. 1925.

»Han udtaler, at han efter Forhøret i Lørdags (den Dag han blev konfronteret med mig og ikke kunde svare) har haft en Samtale med sin Forsvarer om det ham forelagte Spørgsmaal, og han nøje har overvejet, hvad han burde svare. Han erklærer, at han *ingensinde* har haft noget Besøg af Arrestanten Mouritz Andersen paa Frankas daværende Aftrædelsesværelse i Dannebrogsgade 23.

Arrestanten Andersen, Arrestantinden Sjøgren og sigtede Gudrun Olesens overensstemmende Forklaringer om et saadant Besøg erklærer han for løgnagtige.«

Orla Hansen, der først indrømmede sin Tilstedeværelse i Dannebrogsgade Mordnatten og senere benægtede den, siger nu, at han da maa have været beruset.

Retsbogudskrift Pag. 806.

ORLA HJARNE HANSENS AFHØRING 18. Septbr. 1925.

»Den under Sagen tidligere afhørte Orla Hjarne Hansen var fremstillet fra Arresten i Retten, hvor Protokollatet i Udskriften 576 vedrørende hans Afhøring hos Politimesteren den 12. og 15. ds. blev gennemgaaet med ham, idet det

samtidig meddeltes ham, at Arrestanten (Mouritz Andersen) i Dag her i Retten med den største Bestemthed har gentaget, at han en Nat paa den Tid, der kommer i Betragtning, var oppe hos Hansen i Dannebrogsgade 23.

Han nægter til en Begyndelse kategorisk Rigtigheden af Arrestantens omtalte Forklaring, men siger derefter, at hvis denne er rigtig, saa maa han den paagældende Nat have været saa voldsom beruset, at han ikke har bevaret noget Indtryk af det omforklarede Besøg ...«

(Notits:

Musse hævder, at Orla lukkede op den 7. Maj om Aftenen, det samme gør Gudrun. Jeg har selv tilskrevet min Forsvarer ORS Kaae følgende Brev om dette Spørgsmaal:)

Brev til min Forsvarer om Mødet med Orla i Arresten.

Københavns Amts Arresthus.

Tirsdag Eftm.
(15. Spt. 1925.)

Ærede Hr. Overretssagfører.

Der er foregaaet en lille Vending i Sagen, om den er til det bedre, ved jeg ikke endnu, men jeg haaber det bedste.

Som De nok erindrer, har jeg omtalt, at jeg næsten var overbevist om at have været en Gang i Dannebrogsgade med et Par Kvinder, om det var Musse, vidste jeg dog ikke. Den Forandring, at Sagen fik ved at det Vidne meldte sig (jeg mener hende, som har set mig ved Damhuskroen) dette bevirkede, at jeg fik den Ide at ville konfronteres med Orla Hansen.

I Lørdags meldte jeg mig ned til Politimesteren og bad ham om at blive konfronteret med Orla Hansen. Politimesteren sagde, at han havde selv tænkt paa det samme; om Eftermiddagen foregik det og forløb godt i mit Favør.

Jeg slyngede Orla Ordene: »Hvem kørte fra Dannebrogsgade den Nat« i Ansigtet, han gløede paa mig som var han ved at tabe Næse og Mund, og langt om længe fik han

fremstammet, hvad jeg mente. Jeg forklarede ham saa, at jeg havde været oppe hos ham med Kvinderne i Dannebrogsgade, men det kunde han ikke erindre. Jeg maatte saa gaa ud, og Politimesteren talte saa med ham, men heller ikke dette hjalp. Noget efter kom jeg atter ind, og jeg talte saa til ham, idet jeg sagde, at det nyttede ikke, han vilde nægte det. Han begyndte saa at staa og gøre Tegn til mig, at jeg skulde tie, men jeg svarede ham, der er ikke noget uden om, jeg vil ikke dømmes for noget, som du har været med til. At Orla har været tilstede, da Drabet fandt Sted, derom tvivler jeg ikke. Politimesteren og Seindahl gør det vist heller ikke, da jeg talte med ham i Gaar, men hvad Udfaldet blev paa Konfrontationen — det fik jeg ikke at vide —

Mouritz Andersen.

Endnu et Udsagn om Orlas Tilstedeværelse i Dannebrogsgade. Han kom med »Hestehoved« og lader til at være gaaet med ham ledsaget af Pigerne.

Retsudskrift Pag. 740.

MARIE SJØGRENS AFHØRING 3. Sept. 1925. (Citat).

»Musse siger, at der *foruden Orla* var endnu en Mand paa hans Værelse, og denne Mand kom *ogsaa* ned i Bilen og kørte med til Smallegade, hvor han blev sat af. Hun siger, at denne Mand ligner Chr. Hestehoved, og hun er tilbøjelig til at tro, at det var ham.«

Orla Hansens Seng i Hvidovre stod urørt Mordnatten.

Retsbogsudskrift Pag. 852.

(Af Bilag, der ikke har været forelagt Retten).

FRANKA HANSENS AFHØRING 29. Okt. 1925.

(Citat).

»Noget op ad Formiddagen stod hun op og cyklede til Hvidovre, hvor hun traf Orla Hansen og Chr. Hestehoved. Hun fandt *Orlas Seng urørt*. Orla svarede, at han selv havde redt Sengen.«

Allerede d. 25. Juni 1925 omtaler Franka denne Episode. Sengen var urørt Mordnatten, og Orla plejede ikke at rede den.

Retsbogsudskrift Pag. 641.

FRANKA HANSENS AFHØRING 16. Juni 1925.

(Citat).

»Hun husker, at hun *Mandag den 8. Maj 1922* kom ud paa Grunden ved 12-Tiden om Middagen. Hendes Mand og Chr. Petersen var da tilstede, og hendes Mand fortalte da, at denne kort forinden var kommet cyclende dertil. Hun sagde til sin Mand, at han ikke havde været i Seng i Sommerhuset, idet Sengen var redt, *hvad den ikke plejede at være*. Han paastod dog, at han havde været i Seng, men at han selv havde redt den. Hun fandt dette underligt, *da han ikke plejede at rede Sengen.*«

Sporvognskonduktør Andreassen genkender Orla Hjarne Hansen som den tidligste Passager fra Toftegaards Plads Morgenen, som Mordet har fundet Sted om Natten.

Retsbogsudskrift Pag. 134.

SPORVOGNSKONDUKTØR AXEL CHR. ANDERSENS
AFHØRING den 24. Maj 1922.

»Konduktøren forklarede paa Anledning, at han Mandag Morgen den 8. ds. 5 Minutter før 5 kørte fra Remisen i Valby Sløjfe og ad Langgade mod København. Der var kun Motorvogn (ingen Bivogn), der var formentlig kun een Herre i Vognen fra Sløjfen. Imellem Sløjfen og Toftegaards Alle er der 3 Stoppesteder, og da Vognen gik fra Toftegaards Alle, var der 4 Passagerer, 3 Herrer og 1 Dame. Damen plejer hver Morgen at køre med den første Sporvogn til København. Han kender ikke Damens Navn, men kan muligt skaffe det oplyst. Han kender ikke Herrerne, men det er ret sandsynligt, at han kan skaffe Navnet paa den ene af Herrerne oplyst.

Just som Sporvognen var sat i Gang fra Stoppestedet ved Toftegaards Alle, sprang en Herre paa Vognen og satte sig lige indenfor tilhøjre for den bageste Dør. Han medførte

ingen Pakker, bar heller ikke Stok, han hilste ikke Godmorgen, han lagde det venstre Ben over det andet og sad med sænket Hoved og kiggede lige frem for sig, saa ganske uinteressert ud og gjorde Indtryk af at være træt og overanstrengt. Da han kom ind i Vognen, befandt Konduktøren sig i den forreste Ende af Vognen for at billettere, og da han kom til den omtalte Herre, havde denne 20 Øre parat til ham.

Han havde ventet, at Personen havde taget Benet ned for ikke med dette at genere ham i at komme forbi, men dette gjorde Personen ikke, og han fandt Personens Adfærd i saa Henseende upassende. Særlig da den paagældendes Fodtøj var meget snavset, og han lagde særlig Mærke til, at Fodtøjet havde Udseende af, at Personen havde gaaet i blød Jord, idet Saalen saa ud til at være noget pløret, hvortil kom, at der under Svungen og særlig ved Hælen hang en Del Jord. Personen gjorde et ret aparte Indtryk og syntes at være noget forvirret. Da Sporvognen naaede til Vesterbrogade, stod Personen pludseligt op fra sit Sæde, gik ud paa Bagperronen og ned paa Trinbrædtet og saa sig omkring til alle Sider, men ganske særlig ud mod Roskildevеjen. Saasnart Vognen havde passeret Hjørnet, gik han atter ind i Vognen og indtog sin Plads. Da Sporvognen naaede Vesterbrogade udfor Helgolandsgade, hvor der intet Stoppested var, sprang Personen af og gik i Retning mod Hovedbanegaarden ...

Konduktøren fik Lejlighed til at tage Arrestanten Orla Hjarne Hansen i Øjesyn, hvorefter han erklærede, at saavidt han kan se, er Arrestanten identisk med den af ham omforklarede Mandsperson, hvilket han særlig støtter paa, at Orla Hansen i Højde og Drøjde ganske svarer til den omforklarede Mandsperson, der ligesom Orla Hansen havde et noget bredt og fremstaaende Underansigt og havde stor Mund; derimod saa han ikke hans Tænder, men Personen var af ganske samme Type som Orla Hansen. — — Han føler sig stadig overbevist om, at Hansen er identisk med den omhandlede Mandsperson og siger, at han hver Gang han stod paa Bagperronen under Turen fra Valby til Helgolandsgade, uvilkaarligt fæstede sit Blik paa Personen, fordi han fandt, som allerede bemærket, denne mærkelig, og han

fik derved et blivende Indtryk af Personens Udseende, som han har bevaret sig siden da.«

Musse har sagt til Gudrun, at hun kender Orla og at han havde Forbindelse med Drabet.

Retsbogsudskrift Pag. 613.

GUDRUN OLESENS AFHØRING 2. Juni 1925.

(Citat.)

»Der er det rigtige i hendes Forklaring i Gaar, at hun, en Gang efter at Orla Hansen var blevet arresteret, har talt med Arrestantinden Sjøgren om Orla, og at Sjøgren da sagde baade, at hun kendte Orla og ogsaa noget om, at han havde Forbindelse med Drabet. Hun mener stadig, at Marie sagde, at det var Orla, der havde været med til Smallegade.«
Sml. Udskrifter fra Pag. 740.

Da Orla Hansen anholdes, siger Musse til Gudrun: »Ham kender jeg, det var ham, der kørte med os.«

Retsbogsudskrift Pag. 619.

GUDRUN OLESENS AFHØRING d. 3. Jaun 1925.

(Citat.)

»Derimod er det rigtigt, at Marie, da de en Dag under den første Undersøgelses Begyndelse hørte, at der var arresteret en Tjener som sigtet for Mordet, sagde til hende: »Ham kender jeg, det var ham, der kørte med os.«

Personen, der var med i Bilen, forlanger, at der skal køres sydpaa, det er netop Vejen ned mod Orlas Sommerhus i Hvidovre. Steg Chr. Hestehoved af ved Smallegade?

Retsbogsudskrift Pag. 617.

GUDRUN OLESENS AFHØRING d. 3. Juni 1925.

»Da hun, Marie og deres Ledsager forlod Værelset, fulgte den sidst omfklarede Person (Arrestanten Petersen?) (kaldet Chr. Hestehoved) med og blev sat af i en Passage ved Smallegade.

Efter at de var kommet til Damhuskroen, holdt de stille, og Marie og Mandspersonen var en lille Tid ude af Drosken, medens Gudrun selv blev siddende der. Marie opfordrede hende til at se at faa Chaufføren ind i Vognen, hvad hun imidlertid ikke indlod sig paa. Da de derefter kørte videre, vilde Mandspersonen have, at de skulde *dreje sydpaa* ad Vejen lige overfor Damhuskroen, men da forlangte hun at blive kørt hjem.« (Til »Barnets Hus« paa Annexgaardsvej, hvor hun dengang tjente).

*Ogsaa Marie Sjøgren siger, at
Chr. Hestekoved steg af ved Smallegade.*

Retsbogsudskrift Pag. 635.

MARIE SJØGRENS AFHØRING d. 12. Juni 1925.

(Citat.)

»Hun gentager fremdeles med største Bestemthed, at Christian Petersen kørte med i Bilen fra Dannebrogsgade 23 indtil et Sted i Smallegade, hvor han forlangte at komme ud, og hvor han ogsaa forlod Bilen, da denne var blevet standset.

Hun siger, at hun ikke bestemt erindrer, hvad der blev talt om lige før Petersens Fratræden, men hun har det bestemte Indtryk, at der mellem Personerne i Bilen faldt en Udtalelse, som gjorde, at det mer eller mindre klart gik op for ham, hvad der var Formaalet med Ekspeditionen, og at han derfor blev betænkelig ved at køre videre.«

»ALIBIET«.

*Orla Hansen fremsætter 8 Dage
efter sin første Afhøring (17. Maj)
sit eget Alibi Mordnatten.*

Retsbogsudskrift Pag. 142.

ORLA HJARNE HANSENS AFHØRING d. 25. Maj 1922.

(Citat.)

»Da Restauranten lukkedes, og der var gjort Regnskab op, fulgtes Orla Hansen med Tjenerne *Axel Hølmer* og *Niels*

Petersen hjem til Musiker *Lund*, der bor i Lavendelstræde, og de ankom dertil Kl. ca. 1. Her fortsatte de Terningespillet og passiarede sammen indtil den lyse Morgen, uden at han dog kan sige, hvad Klokken var, da de brød op, men han formoder, at den har været ca. 4.«

Musiker Lund afkræfter dette Alibi.

Retsbogsudskrift Pag. 146.

MUSIKER LUNDS AFHØRING d. 26. MAJ 1922.

(Citat.)

»Lund forklarede, at det omhandlede Terningespil fandt Sted Natten mellem Søndag den 30. April og Mandag den 1. Maj, og altsaa *Søndagen før Mordet fandt Sted*, og han støtter dette paa, at hans Kæreste var i Tivoli den første Søndag, der lukkedes op, nemlig den 7. ds., og det var Søndagen forud, at de spillede Terninger om Natten hjemme hos Lund i Lavendelstræde.«

Lunds Kæreste bekræfter, at Spillet fandt Sted Natten mellem 30. April og 1. Maj 1922.

Retsbogsudskrift Pag. 146.

AMANDA HANSINE CHRISTIANSENS AFHØRING 22. Maj 1922. (Citat.)

»Forklarer, at hun *aldeles bestemt husker*, at den Nat, det omtalte Terningespil fandt Sted, var Natten mellem den 30. April og Mandag den 1. Maj d. A. Hun kom den paa-gældende Nat hjem ude fra Byen ved 12,30—1 Tiden og mødte sin Kæreste og de tre ommeldte Tjenere ved Hoveddøren til Lavendelstræde Nr. 12, hvorefter hun fulgtes med dem op i Lejligheden og gik straks efter i Seng i det tilstødende Værelse, hvor det øvrige Selskab tilbragte det meste af Natten med at spille Terninger. Hun hørte, at Selskabet brød op, antagelig ved 4 Tiden om Morgenen.«

Hølmer husker, at han ikke den 7. Maj om Aftenen fulgtes med Orla Hansen, Lund og Niels Chr. Petersen til Terningspil i Lavendelstræde.

Retsbogsudskrift Pag. 122.

TJENER HØLMERS AFHØRING 22. Maj 1922.

(Citat.)

Søndag den 7. ds. havde Hølmer Tjeneste i Cafe Bauer sammen med Sigtede Orla Hansen, der — *saavidt Hølmer erindrer* — mødte Kl. 7,30 Eftm. Kl. ca. 1 Nat forlod Hølmer Cafeen. Saavidt han erindrer fulgtes han med Hansen og Buffist Einer Petersen til Hjørnet af Værnedamsvej og Vesterbrogade, hvor han forlod dem.

Buffisten bekræfter at have forladt Bauer med Hølmer og Orla Hansen.

Retsbogsudskrift Pag. 122.

BUFFIST EINER PETERSENS AFHØRING d. 22. Maj 1922.

(Citat.)

Søndag den 7. ds. arbejdede han i Cafe Bauer, og han *erindrer bestemt*, at Orla Hansen ligeledes den Dag var paa sit Arbejde der, og de forlod Cafeen Kl. ca. 1 Nat, efter at de havde gjort deres Regnskab op. Saavidt han husker, fulgtes han sammen med Orla og afhørte Hølmer fra Cafeen ...«

Tjener N. C. Petersen kan heller ikke huske Datoen.

Retsbogsudskrift Pag. 149.

TJENER NIELS CHR. PETERSENS AFHØRING d. 26. Maj 1922. (Citat.)

»Han forklarede, at han ikke kan erindre, hvilken Søndag Nat det var, at han sammen med de to andre Tjenere var hjemme hos Musiker Lund og spille Terning. Han erindrer, at de brød op ved 4-Tiden ...«

(Notits:

Lund siger senere, at det var Mordnatten (7—8. Maj) og tilbyder Ed.

Lund ændrer Forklaring: Det var mellem 7.—8. Maj, de var hos ham. Han husker det, fordi Terningebægeret var laant af Bestyreren i Kælderstuen, Lauritzen, der bad om det den paafølgende Dag, der efter Lunds Mening var Børnehjælpsdagen d. 9. Maj. Han tilbyder Ed.)

Lauritzens Udsagn viser, at Lund ikke kan have haft Bægeret med straks den paafølgende Dag, og at Spillet derfor maa have fundet Sted tidligere.

Retsbogsudskrift Pag. 150.

KÆLDERSTUE-BESTYRER LAURITZENS AFHØRING d. 26. Maj 1922. (Citat.)

»... blev paany afhørt og forklarede, at det er rigtigt, at Lund en Aften havde laant hans Terningebæger med hjem, og at Lund den paafølgende Dag havde glemt at tage det med, men lovede at medbringe det den næste Aften igen, og at Lund, da han den Aften indfandt sig, paa Forespørgsel erklærede, at han nu igen havde glemt det, og derefter straks gik tilbage efter det, men derimod erindrer Lauritzen ikke, om dette skete paa Børnehjælpsdagen.«

Lund fraviger atter sin Forklaring Nr. 2 og benægter nu sit Edstilbud i 1922.

Retsbogsudskrift Pag. 623.

MUSIKER LUNDS AFHØRING 3. Juni 1925. (Citat.)

»... forklarer, at han nu saalænge efter ikke erindrer Enkeltheder ... kan ikke nu bestemt sige, at det var Natten mellem d. 7. og 8. Maj 1922, at Orla Hansen sammen med Tjenerne Petersen og Hølmer var med i den anførte Lejlighed, hvor der blev spillet Terning ... vilde ikke i sin Tid have aflagt Ed paa sin Forklaring om, at dette Besøg fandt Sted Natten mellem 7. og 8. Maj 1922.«

HVEM VAR »KÆRESTEN«?

*Orla Hansens Hustru Franka
paavirker Vidnet, Fru Petersen,
som vidste om det natlige Møde,
Mordnatten, paa Frankas Værelse.*

Retsbogsudskrift Pag. 123.

FRU I. PETERSENS AFHØRING d. 22. Maj 1922. (Citat.)

»Fru Petersen oplyser, at Arrestanten Orla Hansens Hustru en Dag, efter at Politiet første Gang havde været paa hendes Bopæl og foretaget Afhøringer, udtalte til hende i Overværelse af hendes Broder, *Vilhelm Meyer*, at Fru Petersen bare skulde tie stille og ikke sige noget til Politiet, da det kunde komme til at koste meget, ligesom hun udtalte, at hvis hun sagde noget, saa vilde hun, Franka dog holde paa sit, og saa vilde hun paastaa, at Fru Petersen var tosset eller sindssyg.«

*Beskrivelsen af Manden passer
bedre paa Orla Hansen end paa
mig. O. H. har netop et meget gen-
nemtrængende og stirrende Blik,
hvad jeg ikke har.*

Retsbogsudskrift Pag. 275.

GUDRUN OLESENS AFHØRING d.-5. Februar 1925.

(Citat).

»Arrestanten forklarer paa Anledning, at den af hende omforklarede Mandsperson, der var sammen med hende og Marie Natten til den 8. Maj 1922, og som skød Chauffør Jensen paa Annexgaardsvej, var:

Midt i 30'erne
nærmest middelhøj
spinkel
mørkt Haar
skægløs
markeret Ansigt
vistnok lidt konvex Næse
brune eller meget mørkeblaa Øjne
graat Jakkesæt
lys Sixpence

... hun husker, at medens de kørte i Droske, sad han hele Tiden og stirrede gennemtrængende paa hende, og hun husker ogsaa, at han *efter at have skudt* paa Chaufføren, og de var kommet ud af Vognen og alle 3 stod ved Liget, vedblev at stirre paa hende med samme underlige og generende Blik.«

Samme Signalement fastholdes af hende 3 Maaneder senere.

Retsbogsudskrift Pag. 506.

GU DRUN OLESENS AFHØRING d. 6. Maj 1925. (Citat.)

... »Med Hensyn til Maries Kæreste, som var med Drabsnatten, siger Arrestantinden, at hun stadigvæk har ondt ved at faa sig selv til at give rigtige Oplysninger om ham. Det er rigtigt, at hun gennem Marie kendte noget til ham før Drabet. Hun vil ikke udtale sig med Bestemthed om, hvorvidt hun har været sammen med ham efter Drabet. Hun erklærer sig villig til at give et sandfærdigt Signalement af Manden og beskriver ham derefter saaledes:

Antagelig først i 30'erne
 middelhøj,
 spinkel
 mørkt Haar
 nærmest smalt Ansigt
 skægløs
vistnok Sixpence og
 kulørt Jakkesæt.

Notits:

Da det er godtgjort, at Musses Kæreste (Robert Banke) *ikke* var med Drabsnatten, og Musse endda senere selv har indrømmet, at hun grundløst har angivet denne, maa Gudrun ved Ordet »Kæreste«, forstaa en *anden Person*. Hvem er denne Person? Kan det være Orla Hansen, hvem Musse kender bedre, end hun vil være ved? Hvis vi i efterfølgende Vidneudsagn af Gudrun Olesen af 7. April 1925 sætter

»Kæresten« = Orla Hansen og

Matell = mig selv eller Chr. Petersen,
 faar vi maaske et betydningsfuldt Udsagn.

Hvis »Kæresten« er identisk med Orla Hansen, har Gudrun paa »Kæresten«s Værelse set Revolveren, hvormed der blev skudt.

Retsbogsudskrift Pag. 416.

GUDRUN OLESENS AFHØRING d. 7. April 1925. (Citat).

... erkender, at hun endnu ikke er kommet frem med den fulde Sandhed, hun siger, at hun i Virkeligheden ikke nærer nogensomhelst Tvivl om, at Matell var den Sømmand, som hun traf sammen med Marie i »Den Fingerløse« Søndag d. 7. Maj 1922. Hun satte sig over til de to, og de var ikke mere end 3 sammen paa »Den Fingerløse«. De kørte derefter i Droske sammen til »Palæcafeen«, hvor de var inde sammen med Chaufføren. Hvad hun har fortalt om Opholdet i »Den Fingerløse« og »Palæcafeen« er rigtig nok.

I Palæcafeen foreslog Marie dem at køre et Sted hen, hvor hun var kendt, for at faa noget mere at drikke. Marie gav Chaufføren Besked, og de kørte saa hen til det af Marie angivne Sted. Hun har ingen Anelse om, hvor det var, de kørte hen, eller hvor lang Tid Køreturen tog, men hun er klar over, at det var et Sted her i Byen, de kørte hen. Der var høje Huse i Gaden. De gik alle 3 op i et Hus, om det var paa 1. Sal eller højere kan hun ikke erindre. Det er muligt, at Chaufføren ogsaa var med. *Hun er klar over, at det Værelse, de kom ind i, beboedes af Maries Kæreste eller ihvertfald særdeles gode Ven.*

... Her paa Kærestens Værelse fik de noget Portvin. Det var Kæresten, der tog Glas frem. Værelset var tarveligt møbleret, der var et firkantet Bord og nogle Stole.

... *Hun erindrer, at det var her, hun første Gang saa Revolveren, hvormed der blev skudt.* Den laa paa et Bord. *Hun er fuldstændig klar over, at Revolveren tilhørte Maries Kæreste.* Denne præsenterede Revolveren rundt i Selskabet.

Hun vil ikke kunne erindre noget om, at der her oppe paa Værelset er blevet talt om at udplyndre Chaufføren eller om, at Revolveren skulde anvendes i dette Øjemed. Hun saa, at *Kæresten tog Revolveren med sig, da de forlod Værelset.* Kæresten gik ned ad Trapperne og ind i Drosken. Hun er ganske sikker paa, at Matell ikke kom med ind i Drosken.«

»Kæresten var ikke Robert Banke, den eneste, der var kendt som Musses »rigtige« Kæreste.

Retsbogsudskrift Pag. 431.

GUDRUN OLESENS AFHØRING d. 14. April 1925. (Citat.)

... »Hun erklærer med Bestemthed, at det ikke er Robert Banke, som var med i Bilen Drabsnatten.«

Her fortæller hun, at Pakken, der blev fundet i Bilen, ogsaa hentedes paa »Kæresten«s Værelse.

Retsbogsudskrift Pag. 504.

GUDRUN OLESENS AFHØRING d. 6. Maj 1925. (Citat.)

... »De kørte saa fra Palæcafeen og gjorde derefter Holdt et Sted hvor de var oppe. Hun siger, at hun tror nok, at Marie har sagt, at hun skulde fortælle, at Chaufføren var med oppe her, men om han virkelig var med oppe, kan hun ikke erindre.

Hun kan huske, at de gik op ad nogle Trapper, og at de kom til et Sted, hvor Marie eller Kæresten fik fat i en Pakke, som senere er blevet efterladt i Bilen.

Fru Petersens Bror, Meyer, har nævnt Orla Hansen som Gerningsmanden. Under Orla Hansens Erstatningssag benægter Meyer dog dette.

Retsbogsudskrift Pag. 846.

(Af Bilag, der ikke har været forelagt Retten).

»Vidnerne C. J. Frederiksen og N. Jensen forklarede om Vilh. Ido S. Meyers Udtalelser til dem om, at sagsøgte Hansen maatte være Gerningsmanden til Mordet, og at Meyer havde fulgt Sporet med sin Hund.

Samme Vilh. Meyer paastaar dog, at han ikke husker disse Udtalelser, og at han maa have været beruset. Ved Afhøringen af Fru Petersen d. 22. 5. 22 nævner denne, at Vilh. Meyer (hendes Broder) hørte paa, at Orla Hansens Hustru, Franka, paavirkede hende til at tie overfor Politiet.

*Til Belysning af Orla Hansens
Omgang med Sandheden og hans
Paavirkning af Chr. Hestehoved.*

Retsbogsudskrift Pag. 700.

CHAUFFØR TAGE POULSENS AFHØRING 28. Aug. 1925.

»Poulsen oplyser, at han hensad som Varetægtsarrestant i Celle Nr. 68 fra 1. Maj til 7. Juni 1925 ... flyttet til Celle No. 48, fordi det gentagne Gange var blevet opdaget, at han gennem W. C.-Rørene talte med sin Nabo i Celle No. 49, Arrestanten Mouritz Andersen.

... Han forklarer, at Mouritz en Dag opfordrede ham til at skaffe ham at vide, hvorfor Orla Hansen, der tidligere havde været arresteret i Damhusmordsagen, nu atter sad derinde i Arresten. Han, der ikke kendte Orla, fik opgivet dennes Signalement, og det lykkedes ogsaa ret hurtigt derefter for ham at opnaa en Samtale med Orla nede i Gaarden, men Orla syntes at være noget mistænksom overfor Poulsen.

(Fortsat Forhør Dagen efter).

(Citat).

»Poulsen er nu kommet i Tanker om, at Orla ikke i Gaarden (Fængslets Gaard) har givet ham nogen Besked til Mouritz, men *derimod til Chr. Hestehoved*, og at denne Besked gik ud paa, *at Chr. Hestehoved nu godt kunde afvige fra sin første Forklaring* og holde sig til Sandheden, da Orla nu havde forsludret sig angaaende Værelset i Dannebrogsgade og kunde muligt hænges op derfor, men nu havde han ændret sin Forklaring, og naar Chr. Hestehoved fulgte hans Eksempel, vilde han sikkert ikke risikere noget derved.«

FODSPORET

*Sporene »meget utydelige« siger
Statspolitibetjenten.*

Retsbogsudskrift Pag. 44.

RAPPORT AF STATSPOLITIBETJENT SIMONSEN.

(Citat).

»Da Jordbunden paa den nævnte Strækning er temmelig fast og tør, var Sporene *meget utydelige*, saa der ikke kunde tages Aftryk deraf. En bestemt Opmaaling kunde heller ikke

optages, men Aftrykkene synes dog at være afsat af en temmelig stor Støvle af amerikansk Facon.

Ifølge de i Retsbogs-Bilagene aftegnede Aftryk af de paagældendes højre Fod.

<i>Orla Hansens Maal</i>		<i>Mine egne Maal.</i>	
Totallængde	30,3	Totallængde	31,5
Saallængde	14,5	Saallængde	18
Svngen	7,5	Svngen	7
Hællængde	7,5	Hællængde	6

De i Jorden fundne Maal.

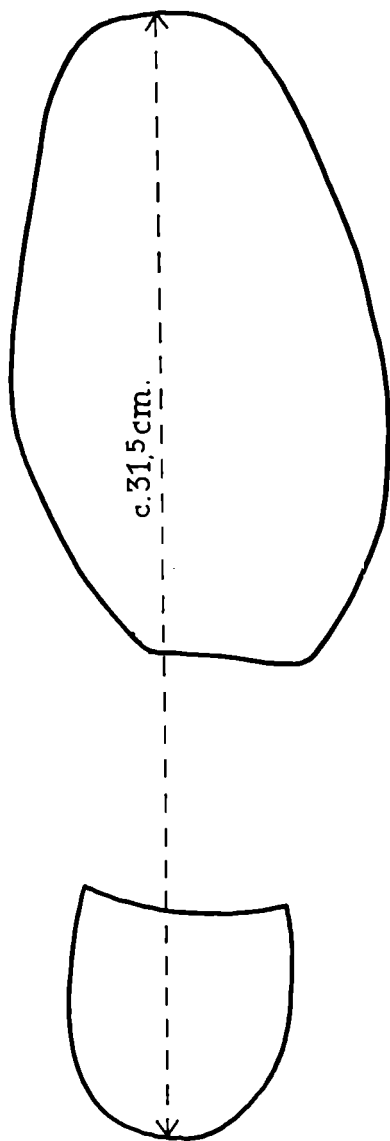
Totallængde	ca. 32 cm
Saallængde	ca. 16,5 cm
Svngen	ca. 8 cm
Hællængden	ca. 7 cm

Rent borsset fra, om der i det hele taget kan tillægges de meget utydelige Spor nogen Betydning (Gerningsstedet var tillige »overtrampet«), saa er mine Aftryk taget i 1925, 2 Aar efter Mordet, og paa dette Tidspunkt havde jeg købt et Par Støvler for 5 Kroner, der var *for store* til mig.

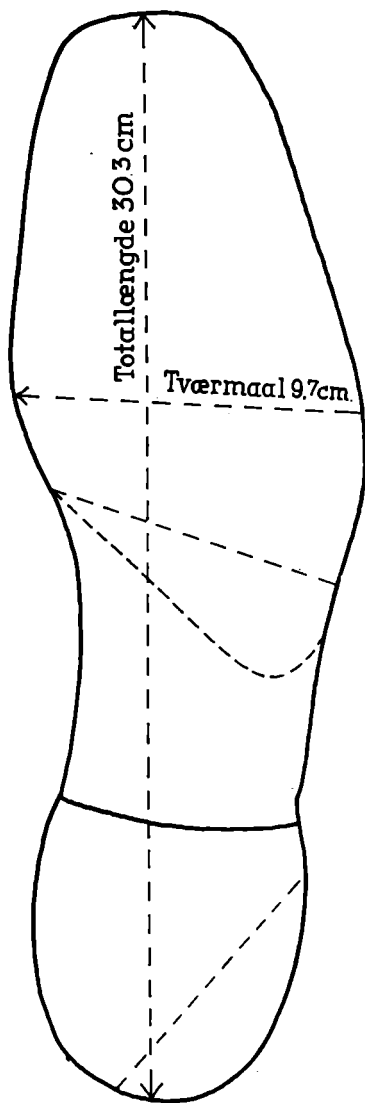
Jeg bar andre Støvler i 1922 end i 1925, da Aftrykket blev taget.

Hællængde og Svnglængde passer bedre paa Orla Hansen end paa mig.

Skal Fodsporet endelig lægges til Grund som Indicium, kan det anføres, at Maalene passer mindst lige saa godt paa Orla Hansens Fod, i hvert Fald Hælen og Svngen. Saallængden og Totallængden er noget mindre (min Saallængde er til Gengæld for stor), men Differencen mellem Saal- og Totallængde i det fundne Spor og Orda Hansens Aftryk kan forklares ud fra den Mulighed, at han den paagældende Nat har baaret randsyet Fodtøj, der netop giver en saadan Forskel i Total- og Saallængde, forudsat naturligvis, at han bar randsyede Sko den Dag, hans Fodaftryk blev taget. Der kan ikke paa det foreliggende Grundlag ligge noget Indicium mod mig, snarere mod O. H. H., men begge Beviser er usikre.

*Omrids af Arrs. Mourits
Christian Andersens
højre Støvle.*

*Rids over et Aftryk af
Orla Hjarne Hansens
Støvle.*

EJEDE ORLA TRODS SIN BENÆGTELSE EN REVOLVER?

En Erklæring.

Som et nyt Led i Indicierne mod Orla Hansen vil jeg her gengive en Erklæring, indhentet i Januar 1937, med følgende Ordlyd:

ERKLÆRING

Undertegnede Isabella Petersen boende Valdemarsg. 56, erklærer herved paa Forespørgsel, om jeg nogen Sinde har set en Revolver i Orla Hansens Besiddelse, at jeg ved et Besøg i Orla Hansens Sommerhus kort før Mordet saa en Revolver ligge paa en Stander, som stod i Orla Hansens Stue lige inden for Døren. Da jeg saa Revolveren, sagde jeg til Franka Hansen, Orla Hansens Hustru: »Hvor tør De dog have en saadan Tingest liggende?« Hvortil Franka svarede, »at det var godt at have en saadan i Huset, naar man boede saa af-sides«.

At ovenstaaende er rigtig, og at jeg er villig til eventuelt at bekræfte den ved en mundtlig Afhøring, bevidner jeg her ved ved min egenhændige Underskrift.

Isabella Petersen.

København, d. 20. Januar 1937.

GUDRUN OLESENS SLETTE SAMVITTIGHED

Den 7. Oktober 1924 fik Politiet, der forlængst havde opgivet at komme til Bunds i Damhusmord-Gaaden, Besøg af en Mand, der kaldte sig Reklamechef *Hoffmann* fra Maribo. Han fortalte, at han Søndag den 5. Oktober 1924 Klokken halvtø om Natten havde truffet en ham ubekendt Kvinde paa Gaden i Dronningens Tværgade i København. Hun stod udenfor Beværtningen »Dronninggaard«. Han kom i Samtale med hende, og hun beklagede sig over, at hun ikke kunde komme ind i Ejendommen, fordi hun havde glemt sine Nøgler. Han var ikke i Stand til at hjælpe hende, og de spadserede nu et Stykke ned ad Gaden. Paa Turen kom hun med en Bemærkning til den Fremmede, at han ikke skulde spadserere med hende, da hun var forfulgt af Politiet. Han spurgte, hvad det skulde betyde, men det vilde hun ikke sige ham. Hun gjorde Indtryk af at være meget ulykkelig, og da han mente, at det vilde være en Lettelse for hende at betro sig til ham, spurgte han, om hun havde begaaet et Tyveri. »Nej, det er meget værre,« svarede hun. »Maaske Bedrageri,« spurgte han videre, hvortil hun nu grædende svarede: »Nej, det er meget værre.« »Det er vel ikke et Mord?« spurgte hendes Ledsager nu videre. Hertil maatte hun svare »Jo«. *Hoffmann* følte sig meget ilde berørt ved denne Tilstaaelse, men alligevel besluttede han sig til at trænge til Bunds i Sagen og spurgte hende ud om, hvilket Mord det var, hun havde begaaet. Hun forklarede, at hun ikke selv havde begaaet Mordet, men kun været med til det. Han vidste nok om det saakaldte Damhusmord, der fandt Sted for nogle Aar siden.

Under denne Samtale var de atter kommet tilbage til

Dronninggaard, hvor hun skulde ind, og nu var Døren aaben. Hun fortalte ham, at hun tjente i Beværtningen, og at hun hed *Guðrun Olesen* (efter Mordsagen skiftede hun iøvrigt baade For- og Efternavn). Hun fortalte, hvor ussel den Plads var, som hun havde, og at han vist næppe nogen Sinde havde set et saa elendigt Værelse som hendes. Hele Væggen var i Stykker, det trak ind ad alle Sprækker, der var knap Sengeklæder i Sengen, og hun laa og frøs. »Hvis jeg kan hjælpe Dem til at komme bort, vil jeg gerne,« svarede Hoffmann, men jeg maa da først overbevise mig om, at Værelset er, som De siger.« Dette havde Guðrun ikke noget imod, hun førte ham op ad en mørk Trappe, og da de var kommet ind i Værelset, tændte hun det elektriske Lys. Den Fremmede maatte konstatere, at Beskrivelsen af Værelset ikke var overdrevet. Guðrun satte sig paa Sengekanten, han selv ved Bordet, de talte om forskellige Ting. Engang imellem fo'r hun sammen med stor Skræk, hendes Øjne blev store og stirrende, og hun udbrød med Rædsel i Stemmen: »Saa De noget?« Det forekom Hoffmann, at hun i sin oprevne Tilstand saa Syner Mordet vedrørende. Hun fortalte ham, at der havde været *fire Personer i Bilen, nemlig to Kvinder og to Mænd*, som havde været med til at myrde Chaufføren. Hun sagde dog ikke, *hvem* det var, og tilføjede hun, *det skulde heller aldrig nogen faa ud af hende*, da de gensidig havde svoret aldrig at røbe hinanden. Endvidere fortalte hun, at Chaufføren var blevet skudt ned bagfra gennem Bilens ene Rude. Den ene af de to Mænd var ikke mere i Byen, men var, saavidt hun vidste, ude at sejle, men de andre var her.

Allerede den følgende Dag mødte en Opdager op i Beværtningen og tog Rapport af Guðrun. Hun benægtede næsten alt, hvad Hoffmann havde forklaret om Mødet og fremstillede det saadan, at det var Hoffmann, der, under Paaskud af at ville hjælpe hende, havde gjort Tilnærmelser og havde tiltvunget sig Adgang til Værelset, og i Løbet af de følgende Timer havde han lovet hende alt muligt: at han vilde fortælle en Journalist om hendes elendige Forhold, at han vilde give hende ny Garderobe, skaffe hende en Plads i et Teater som Garderobedame o. lign. Til sidst var hun faldet i Søvn. Allerede inden denne Tid havde de talt om

Gudrun Olesen, hvis slette Samvittighed fik hende til at tale, og som derved foranledigede hele Sagens Oprullen i 1925.

Damhusmordet, hvorledes de var kommet ind paa Emnet, kunde hun ikke huske, og i den Forbindelse havde hun fortalt, at hun havde tjent i »Barnets Hus« paa Annexgaardsvej i Maj 1922. Derved var det, de var kommet til at tale om Mordet, om hvilket hun havde sagt, at det sikkert aldrig blev opklaret. Hun nægtede bestemt at have

omtalt Begivenhederne saaledes, som Hoffmann havde skildret dem i sin Forklaring, hans Paastand herom var det rene Opspind. Ligeledes benægtede hun at have udtalt sig om de fire Personer i Bilen. Hun kunde derimod huske, at Hoffmann havde spurgt hende, om hun havde født i Dølgemaal.

Han forlod hende først ved 7-Tiden den næste Morgen, og de aftalte at mødes næste Aften i Porten. Hun kunde imidlertid ikke komme, men tilfældigvis havde hun mødt ham Aftenen forud i St. Kongensgade, hvor han havde skældt ud over, at hun havde brændt ham af. Han vilde atter med op paa Værelset, men dette nægtede hun, og han blev da yderligere fornærmet. Derpaa gik han sin Vej, og siden har hun ikke set ham.

Gudrun Olesen nægtede at kende noget til Damhusmordet, udover hvad hun havde læst i Aviserne og hørt af Forstanderen paa »Barnets Hus«. Herfra havde hun, da Mordet skete, hørt Politiet telefonere, og det var alt, hvad hun kendte til Sagen udover Referaterne.

Der skete nu en meget indgaaende Undersøgelse ude i »Barnets Hus«, hvor Forstander Adolf Sørensen og Personalet blev afhørt. Det var ikke det bedste Skudsmaal, Gudrun fik af sine Foresatte.

Politiet var i Tvivl om, hvem af de to: Gudrun Olesen eller Hoffmann, man skulde skænke mest Tiltro. Men takket være, at nogle Kvinder paa en Fabrik havde betroet sig til hinanden »og selvfølgelig lovet ikke at fortælle noget videre«, blev man i Løbet af et Par Maaneder klar over, at Hoffmanns Skildring maatte være den rigtige. En Fru Rosa Petersen meddelte i Oktober (24) paa Svendsgades Politistation, at en paa Richards Chokoladefabrik beskæftiget Kvinde, hvis Navn hun dog ikke kendte, efter eget Udsagn skulde have overværet Damhusmordet. Dette havde hun betroet sin Veninde *Ketty Petersen*, som derefter betroede det til sin Kusine, Vita Levin. Denne fortalte det videre til sin Moder, Fru Agnete Levin, og fra denne havde Anmelderinden, Fru Rosa Petersen, erfaret det.

Da man spurgte den nævnte Vita Levin, svarede hun, at det maatte bero paa en Misforstaaelse. Kettys Veninde (det viste sig at være Gudrun) havde allerede Dagen efter med-

delt Ketty, fra hvem Vita havde sin Viden, at hun aldeles ikke havde været med til Mordet, men blot af en Mand, »der elskede hende«, var blevet beskyldt for det, samt at Manden (det er naturligvis Hoffmann) havde meddelt det til Politiet, hvorfor hun var blevet afhørt. Man spurgte nu Ketty selv, der oplyste, at hendes Venindes Navn var *Gudrun Olesen*. Ketty forklarede videre, at Gudrun forrige Onsdag d. 8. Oktober kom ud til hende paa hendes Bopæl og fortalte, at hun havde været anholdt af Politiet og afhørt, fordi en Herre fra Maribo, som var forelsket i hende, havde meddelt Politiet, at hun (Gudrun) havde overværet Drabet paa Annexgaardsvej. Dette fortalte Ketty til Vita, som maatte have misforstaaet det hele og videreført det til sin Mor.

Denne Afhøring fandt Sted den 13. Oktober 1924, men ca. 3 Maaneder senere, den 6. Januar 1925, havde Politiet atter Ketty til Afhøring, og nu var hun kommet paa andre Tanker! Hun indrømmede, at hun havde afgivet usandfærdig Forklaring i Oktober Maaned, men hun havde ikke kunnet overvinde sig selv til at sige Sandheden.

Hun forklarede nu, at hun en Aften i Begyndelsen af Oktober 1924 havde besøgt sin Veninde Gudrun Olesen, der tjente i Beværtningen »Dronninggaard« paa Hjørnet af St. Kongensgade og Dr. Tværgade, og havde beklaget sig over sit daarlige Værelse. Et Par Dage efter kom Gudrun ud til hende. Her fortalte Gudrun først om sit Møde med Hoffmann og skildrede det som tidligere i sin Forklaring til Politiet. Men uheldigvis fortalte hun bagefter Ketty Petersen, at hun den Aften, da Mordet fandt Sted, sammen med en Veninde havde været i Selskab med en Sømænd og nogle andre Personer paa en Beværtning paa Vesterbro. Sømænden var vred paa den nu dræbte Chauffør Jensen, der havde taget Sømændens Kæreste fra ham, og efter at de havde forladt Beværtningen sammen, telefonerede Sømænden, som vidste, hvilket Telefonnummer han kunde tilkalde Chauffør Jensen paa, efter denne. Han kom kort efter til Stede, og hun selv (Gudrun), hendes Veninde og Sømænden kørte derpaa til Rødovre, hvor hun dengang tjente. I Nærheden af Damhuskroen blev der skudt ud af Vognen af Sømænden, og de løb alle deres Vej. Mere havde Gudrun ikke fortalt,

men dog tilføjet, at det var en bestemt Aftale mellem hende og de andre, at ingen af dem nævnede noget om, hvad der var sket, og at de endog vilde sværge paa intet at kende til Sagen.

Samme Dag blev Gudrun Olesen gjort bekendt med Ketty Petersens nye Udsagn. Hun indrømmede Besøget hos Ketty, men det var ogsaa det hele. Alt hvad Ketty havde sagt, passede ikke, det hele var grebet ud af Luften. Men ved den senere Konfrontation med Veninden, og efter at Politimesteren havde betydet hende om, *at hun nu vilde blive sat under Anholdelse*, opgav hun til sidst Modstanden og indrømmede, at hun vidste, hvem der havde begaaet Drabet. Hun vilde ikke nævne Navne, men paa en eller anden Maade fremkom alligevel Navnet *Marie*, der skulde have været med hende paa »Den Fingerløse« ved Parcelbroen Søndag den 7. Maj 1922. Dette var dog sikkert kun noget, der undslap Gudrun, for hun hævdede stadig — paa Trods af Sandheden — at hun ikke vidste andet om denne Marie, end at hun saa saadan og saadan ud, og at hun kom sammen med hende paa Beværtninger. Politiet opstillede nu i de følgende Dage en udførlig Liste over de Kvinder, der kunde komme paa Tale. Deriblandt fandtes Navnet *Karen Vilhelmine Marie Andersen, Sjøgrens fraskilte Hustru*. Første Gang, Gudrun blev konfronteret med hende i Overværelse af Politimesteren og en Kriminalbetjent, erklærede hun, at hun ikke tidligere havde set hende. Anden Gang, den 12. Januar, begyndte hun at vakle, men alligevel var man ikke sikker og lod Marie gaa, hvorefter andre blev konfronteret med hende. Saaledes gik det videre. Da Politimesteren sluttelig meddelte hende, at det blev nødvendigt at sætte Marie under Anholdelse, gjorde det et stort Indtryk paa Gudrun, der nu indrømmede, at hun kendte hende, men lige efter, at Marie virkelig *var* blevet anholdt, nægtede hun al Forbindelse med hende og paastod haardnakket, at hun aldrig før havde set hende. Politiet fik dog snart ny Vidnesbyrd om, hvor løgnagtig Gudrun var. Ved en Ransagning paa hendes tidligere Værelse i »Blegdammens Selskabslokaler«, hvor hun tjente, da hun blev anholdt, fik Kriminalbetjent Ludvigsen, der optog en Del af Rapporterne, en af hendes Kolleger, Køkkenpige Henriette Frederikke Larsen i Tale, og denne for-

talte, at Gudrun til hende havde betroet sig angaaende Damhusmordet. Gudrun var blevet forhørt af Politiet, fortalte hun, men vilde aldrig gaa videre end til et bestemt Punkt, saa blev hun tavs; det var dog ganske tydeligt, at hun bar paa en Hemmelighed og havde ladet hende forstaa, at hun vidste mere, end hun vilde sige. Man fik ogsaa talt med en anden ung Pige ved Navn Martha Petersen, Jernbanecaféen i Vanløse. Hun havde i 1922 tjent med Gudrun i Barnets Hus, Gudrun havde efter Mordet, der havde fundet Sted lige i Nærheden, næppe været ude om Aftenen, og hun gjorde Indtryk af at være meget nervøs. Naar hun om Aftenen kom ind paa deres fælles Værelse for at gaa til Sengs, kom hun farende ind ad Døren, som hun slog rask i efter sig og sagde, at hun havde en Følelse af, at der var nogen efter hende. Saa snart hun hørte en Lyd fo'r hun sammen, lukkede Vinduerne til og sagde, at det var væmmeligt, og at hun var bange for at blive skudt. Blot hendes Sovekammerat hostede, fo'r hun forskrækket op og udbrød rasende: »Saa hold dog Kæft!«

Karen Marie Sjøgren, der nu sammen med Gudrun Olesen skulde blive de to kvindelige Hovedfigurer i Sagen, havde haft en sørgelig Skæbne. I Januar 1922 havde Marie, der mellem Gadens Kammerater snart fik Tilnavnet »Musse Gadedreng«, forladt sin Mand, Sjøgren, og i Løbet af nogle ganske faa Maaneder var hun gaaet helt i Hundene. Hun skal have været en ganske god Hustru og Mor, men fra det Øjeblik hun forlod Hjemmet, blev hun udsvævende, uærlig og løgnagtig, hedder det i det almindelige Omdømme. Jeg skal nok vogte mig for at dømme andre for haardt, da jeg selv fra ung lod mig lede ind paa farlige og uærlige Veje, og senere har maattet bøde haardt herfor, men naar en Kvinde først kommer ind paa Forbryderbanen, er hun efter min Mening mere farlig i mange Henseender, og jeg tror, at sjældent har nogen sat Myndighederne saa mange graa Haar i Hovedet som Musse. *Paa Række beskyldte hun ikke mindre end fire Personer for at være Morderen, livligt bistaaet af Gudrun*, der stadig syntes at frygte Musse i særlig Grad. Der er ingen Tvivl om, at det er *Gudrun*, der endnu den Dag i Dag kunde sige Sandheden, men det synes, som om Musse har en eller anden Trusel imod hende, som hun

er bange for, selvom der selvfølgelig ikke er mindste Grund for hende til at nære nogen Ængstelse, naar først Sandheden kommer frem!

Musse blev anholdt og fængslet i Midten af Februar 1924. Hun forklarede, at hun havde forladt Hjemmet den 31. December 1921 kort efter, at hun paa et Værtshus i Baggesensgade havde lært en Mand ved Navn Christian Hansen, kaldet »Christian Skraldemand«, at kende. Da hun stod uden Midler, gik hun til ham og beklagede sig over sin Stilling, fordi hun kun havde et Pulterkammer i Stevnsgade at bo i; og Hansen tilbød saa, at hun maatte flytte hen til ham i Adelgade, hvor hun maatte være, til hans Broder, der for Tiden var Soldat i Sønderjylland, kom tilbage.

Hun boede her til Juni 1923 med Undtagelse af nogle Maaneder, hvor hun var paa Hospitalet for en smitsom Sygdom, men hun skjulte, at hun havde boet i *Møntergade 7* i 1922, indtil dette blev foreholdt hende af Politiet. Hun maatte indrømme, at hun virkelig havde haft denne Bopæl en Tid, fordi Chr. Hansens Broder i Mellemtiden var kommet hjem. Værelset havde hun faaet af en Droskechauffør ved Navn *Dreyer*, og her boede hun paa det Tidspunkt, da Damhusmordet fandt Sted, nemlig i Maj 1922. Musse paa-stod, at Chaufføren var vidende om, at hun i Møntergade ernærede sig ved Utugt. Medens hun boede der, købte hun den lyse Sommerfrakke, som hun blev set med paa Dalgas Boulevard Morgenen efter Mordet, og det var ogsaa paa dette Tidspunkt, hun lærte den Kabelodder Jespersen at kende, hvis Udsagn sikkert blev afgørende for hendes Domfældelse.

DE FIRE PERSONER, DER EFTER TUR BLEV UDLAGT SOM MORDEREN AF MUSSE OG GUDRUN

Det i Mordbilen fundne Tøj var, for at blive identificeret, blevet offentligt udstillet, og allerede flere Maaneder inden Gudrun og Musse blev arresteret, havde en Toldbetjent, ved at gennemlæse en af de gamle Plakater om Mordet, meddelt Politiet, at han kunde tænke sig Sømanden *Svend Aage Matell* som Gerningsmanden.

Den 20. Februar 1924 blev der — efter at der forud var rejst Sigtelse — fra Udenrigsministeriet telegrafisk anmodet Myndighederne i New York om at foranledige Matell arresteret, saaledes at han kunde indskibes med S/S »United States« der afgik fra New York den 5. Marts.

Musse fik foreholdt Sigtelsen mod Matell. Hun svarede først — det var den 4. Marts 1924 — at hun aldrig havde hørt hans Navn, ligesom hun aldrig havde set Gudrun Olesen før den Dag, hun blev konfronteret med hende i Politimesterens Kontor. Alligevel talte hun i kommende Afhøringer til Rapporterne stadig om »Sømanden«, naar Talen var om den Person, der var med i Bilen. En Tid sagde hun, at hun ikke kunde huske hans Navn, til andre Tider sagde hun, at hun nu tydelig kunde huske, at han hed »John«. Gudrun paa sin Side forklarede, at »Sømanden« havde taget 200 Kr. af den dræbte Chaufførs Tegnebog lige efter, at han var blevet skudt ned og givet dem til hende, men samtidig forlangt, at hun skulde lægge Haanden paa Ligets Bryst og sværge at ville tie stille med sin Viden. Sømanden sagde derefter nogle Ord, som hun maatte gentage, men hun huskede ikke Ordlyden mere. Man spurgte baade hende og Musse ud om den fundne Pakke i Bilen, og Musse kunde

Sømanden Svend Aage Matell, der blev anholdt i Amerika gennem det danske Konsulat, men som kunde bevise sit Alibi. Han er i Dag Arbejdsmand, men venter på Skibslejlighed for at kunne optage sit gamle Erhverv.

snart meddele, at da hun sad med Selskabet i »Den Fingerløse« Søndag Aften den 7. Maj, rejste hun sig op for at gaa paa Toilettet, og i det Øjeblik saa hun, at der paa »Sømandens« Stol laa en Pakke, ombundet med Sejlgarn. Paa hendes Spørgsmaal, hvad der var i Pakken, svarede han: »Det er mit Arbejdstøj.« Derefter fulgte en lang Forklaring om, at Sømanden i hendes og Gudruns Selskab ved Lukketid havde forladt Beværtningen, medtagende en hel Flaske Portvin, som de tømte i Vognen, og da de var kommet udenfor Byen og ned ad en mørk Vej, bad hun Chaufføren standse, for at hun kunde forrette et nødvendigt Ærinde. Medens hun saaledes var borte fra Vognen, maa Drabet paa Chaufføren være sket, medens Gudrun sad tilbage i Vognen. Hun kunde ikke erindre, hvorledes hun var kommet fra Vognen og ind til Byen, men hun husker, at hun gik op til sin Ven, Kabelodder Jespersen, og at hun var meget oprevet og ulykkelig. Hvis Jespersen havde spurgt hende ud, havde hun sikkert fortalt ham om Køreturen, men da det af Politiet blev foreholdt hende, at hun jo ikke kunde fortælle noget om det passerede, naar hun ikke havde oplevet det, svarede hun, at hun havde faaet det hele refereret af Gudrun. Dette var en Fortalelse. Kabelodder Jespersens Forklaringer om Musses Adfærd, afgivet henholdsvis i Marts og i August 1925, giver et godt Indblik i Forholdet.

Mandag Morgen den 8. Maj, ganske tidlig, blev han vækket af en Banken paa Væggen mellem hans Værelse og Trappen. Til hans Overraskelse stod Musse udenfor og sagde: »Aa, lad mig komme ind.« Hun stank af Spiritus og gjorde et meget nervøst Indtryk. Hun vilde straks have noget at drikke, men han havde aldrig Spiritus hjemme. Derefter bad hun om at faa noget at ryge paa, skønt hun aldrig plejede at ryge. Hun røg en Stump af en Cigaret, kastede den kort efter bort og tændte en ny, som hun ogsaa hurtigt bortkastede. Alt imens gik hun op og ned ad Gulvet og sagde, at hun var saa ulykkelig, hun græd og klagede, at hun aldrig blev til Menneske mere. Endvidere havde Jespersen bemærket, at hun paa et givet Tidspunkt havde drejet sig lidt til højre bort fra ham, og han saa, at hun spyttede paa sine Hænder og bøjede sig ned, hvorefter hun gned sin lyse Frakke foran som for at gnide nogle Pletter af, medens hun

skulede hen til ham, der endnu laa i Sengen. Da hun øjensynlig ikke kunde faa Pletterne af, bad hun om at maatte laane et Lommetørklæde, som han nok skulde faa igen. Da hun fik dette, spyttede hun paa det og gned videre. Hun var usædvanlig forkommen og tilsnavset, og han havde aldrig set hende i en saa opreven Tilstand. Siden den Dag var hun meget udsvævende og drikkældig og kunde aldrig se ham i Øjnene. Hun gik stadig og købte de nyudkomne Smaablade. Lidt senere paa Aaret, i Sommeren 1922, var Jespersen i Færd med at trække nogle elektriske Stikledninger til en Villa i Baggesens Allé. Medens han under dette Arbejde sad oppe i en Mast, saa han pludselig Musse paa en Trappesten foran en anden Villa lige i Nærheden. Han gik hen til hende og spurgte, om det var her, hun tjente, hvilket hun bekræftede, men da han bemærkede, »at det var rigtignok et dejligt Sted,« svarede hun, at hun ikke kunde lide at være derude. »Hvorfor ikke,« spurgte han, hvortil hun atter svarede: »Det er i Forbindelse med det, som jeg saa ofte har villet sige dig, men jeg kan ikke.« Den omhandlede Villa var beliggende i Nærheden af Mordstedet.

Jespersens Udsagn og den Kendsgerning, at Musse var blevet set saa tidligt om Morgenen paa Dalgas Boulevard kommende fra Retningen mod Damhussøen iført den før omtalte lyse Frakke, og sidst men ikke mindst hendes egne Tilstaaelser i forskellige Variationer bevirkede, at man nu var temmelig klar over, at man endelig havde fundet de tre Skyldige: Musse, Gudrun og Matell, som i Mellemtiden var undervejs fra Amerika til Arresthuset paa Blegdamsvejen.

MATELL

Den 31. Marts 1925 ankom Matell med »Oscar II« og konfronteredes straks med Musse og Gudrun. Medens Gudrun havde været usikker, erklærede Musse med Bestemthed, at det var ham, hun havde været sammen med paa »Den Fingerløse« og i Drosken Drabsnatten. Matell paa sin Side erklærede med største Bestemthed aldrig at have set eller været sammen med de to Kvinder. Tøjet, som var blevet fundet i Bilen, blev naturligtvis nøje forevist ham. Sixpencen kunde han hurtigt genkende, derimod var han lidt i Tvivl om Benklæderne og Remmen, men efter nogen Tids Betænkning kunde han meddele, at han rimeligvis havde faaet disse Genstande af en spansk Matros under et Udenlandsophold i Vinteren 1921—22. Det eneste, han ikke kunde forstaa, var, hvorledes disse Genstande var kommet i Bilen den 7. Maj 1922. Om sit Ophold omkring Morddagen gav han følgende Forklaring:

Vistnok i Februar 1922 rejste han til Frederikshavn, hvor han boede hos en Cyklehandler Christensen; herfra fik han Hyre med S/S »Frode«, D.F.D.S., vendte med dette Skib tilbage til København vistnok i Begyndelsen af Maj 1922. Han fik 300 Kr. udbetalt ved Ankomsten, som han tildels brugte i Beværtninger i Nyhavn. En Aften traf han et ubekendt Pigebarn paa Kongens Nytorv. Han kørte i Bil med hende til hendes Bopæl, Møntergade 7. I sin berusede Tilstand glemte han, at han den Aften havde haft en Pakke hos sig med Tøj, som han lod ligge hos hende. Han havde taget den med i Land i den Hensigt samme Aften at rejse til Frederikshavn. Han forlod først Pigens Værelse, fortæller han, Klokken 6 om Morgenen og gik derefter ind paa forskellige

Beværtninger for opad Formiddagen at gaa tilbage til »Frode«. Hen paa Eftermiddagen gik han fra Borde sammen med en tysk Matros ved Navn Otto Krell og tilbragte Aftenen i Nyhavns-Beværtninger. Han var ikke den Aften sammen med Kvinder, men tilbragte Natten om Bord paa »Frode« sammen med Krell. Mandag Morgen hentede han sin Søfartsbog paa Mønstringskontoret og fik derfra fat i en Bil, i hvilken han kørte tilbage til »Frode«, hvor han hentede sin Køjesæk, som han indleverede i Hovedbane-gaardens Garderobe. I en Bank paa Kg. Nytorv købte han 10.000 Inflationsmark, da det var hans Agt fra Frederikshavn at rejse til Nordenhamn for at faa Hyre derfra. Samme Aften rejste han med 7-Toget til Frederikshavn, hvortil han ankom ved Nitiden Tirsdag Morgen. Han tilbragte en Uges Tid i Frederikshavn hos Cyklehandler Christensen og spiste dels der og dels hos sin Onkel og Tante, Fisker Jens Thomsen og Hustru.

Det syntes, som om Matell kun havde været i København fra den 2.—4. Maj, og at han ankom til Frederikshavn den 5. Maj. Dette tog det ham imidlertid næsten en Maaned at føre Bevis for — der var jo gaaet tre Aar i Mellemtiden, og kun et Tilfælde reddede ham — men alle var overbevist om, at han var den Skyldige efter de Udsagn, som Gudrun og Musse kom med i den Maaned, han sad som Arrestant, og det var jo ogsaa dem, der havde udpeget ham efter Fotografi og foranlediget hans Anholdelse i Amerika. De kunde allerede dengang begge »aldeles bestemt« genkende ham som den Person, der havde været med i Bilen Drabsnatten.

FRELSER-KAPTAJNEN

Bag disse Tilstaaelser laa dog en lille Historie, som ikke tidligere har været omtalt under Sagen, men som alligevel er rigtig.

Da Musse og Gudrun blev arresteret, henvendte Politimester *Harpøth* i Søndre Birk sig til en Mand ved Navn *Gudnitz*, der tidligere havde været Kaptajn i »Frelsens Hær« og nu, med nogle fine Navne i Spidsen, havde oprettet en Forening til Genrejsning af løsladte Fanger. Det afsløredes desværre senere, at denne Hr. Gudniz foretog sig Ting, der bevirkede, at alle de Mennesker, han havde faaet med sig, trak sig tilbage, hans Institution opløstes og viste sig at være alt andet end »velgørende«, og til Slut bandt Gudnitz Strikken om sin egen Hals for at slippe for Følgerne af sit Virke. Men i Begyndelsen af 1925, da Musse og Gudrun blev arresteret, var han altsaa endnu paa sin fulde Højde og var en Slags Sjælesørger, som Politiet stod i Forbindelse med, naar der var vanskelige Nødder at knække. Han havde fra gammel Tid det rette salvesfulde Tonefald og kunde snakke godt for sig. Gudnitz havde faaet Justitsministeriets Tilladelse til at gaa ind til Fanger, der *afsonede* Straffe, men *ikke* til Varetægtsfanger. I enhver Arrest findes forøvrigt et Regulativ, der tilkendegiver, at det ifølge Retsplejelovent er forbudt at »udforske« Varetægtsarrestanter, som det hedder.

Men Politimester *Harpøth*, der ikke kunde faa Bugt med Gudrun og Musse, kaldte altsaa Hr. Gudnitz til Hjælp. Han fik Adgang til Varetægtsarresten — stik imod det gældende Reglement — og raadede de to Pigebørn til at sige »Sandheden«. Naar de havde givet Oplysninger om, at Matell var

den skyldige, hvad han jo var, eftersom det var hans Tøj, der var fundet i Bilen, saa var den Sag klappet og klar, og de vilde jo saa selv slippe for Straf, det skulde han nok sørge for. Gudnitz Besøg i Arresten havde imidlertid hensat Arrestforvareren i Ængstelse, og han nægtede ham Adgang til de to Kvinder. Gudnitz, der blev meget fornærmet over at blive afvist, skønt han vidste, at Arrestforvareren var i sin gode Ret, gik til Politimester Harpøth og besværede sig. Denne henvendte sig atter til nu afdøde Politimester Gemzøe, der foruden at være Politimester i Norde Birk var »Arrestinspektør« i hele Bygningen paa Blegdamsvejen.— Gennem Gemzøe opnaaedes Tilladelse til Gudnitz's fortsatte Besøg hos de to Kvinder, og da Matell kom til Danmark, skulde den nyttige Frelser-Kaptajn ogsaa ind til ham for at hjælpe med en hurtig Tilstaaelse. Matell var imidlertid saa fornuftig at smide ham paa Porten, og derved kom hele hans Virksomhed frem.

Musse, der forøvrigt ikke var bange for at sætte Rekord i Løgne, kunde ikke lide disse Besøg af Gudnitz, og i en Skrivelse, som hun fik sendt fra Arresten til Myndighederne, beklagede hun sig over hans Besøg. Hun skrev saaledes (Brevet gengivet ordret med alle Fejl):

»Jeg maa ligeledes sige, at Hr. Kaptajn Gudnitz er meget skyld i at jeg har sagt Ja til noget jeg aldrig har gjort. Hr. Gudnitz kom i Begyndelsen hver Dag en 2—3 Gange og talte med mig, og jeg sagde til Hr. Gudnitz at jeg ikke havde noget med den Sag at gøre, saa sagde Hr. Gudnitz til mig at jeg skulde sige det hele inden Matell kom her over; jeg sagde: lad mig dog først se om jeg kender ham, men Hr. Gudnitz sagde, det er for sendt naar først han er kommen saa bliver det en gal en for dem det er dem der skal sige det og ikke han, jeg skal nok hjælpe dem saa at den lille Dame kan blive benaadet, jeg skal gaa til Kongen for dem, da kom jeg i Tanker om at jeg i det samme Foraar havde været i Bil med en ukendt Kvinde og 2 Ubekendte Mandpersoner saa tænkte jeg mig maaske at det var den Aften da tro jeg nemlig at vi kom paa en Dansesalon men da vi kørte ud af Frbg. lagde jeg mærke til

Karen Marie Andersen, gift Sjøgren, fotograferet i 1926. Hun er siden blevet gift 2. Gang og bor i Provinsen.

at di 2 Mandspersoner gjorde Tegn til hinanden som om di havde noget ondt i sinde, saa sagde jeg at jeg vil af, jeg vil ikke køre med længere, men da jeg bankede paa Ruden faar at bede Caføren om at standse, sagde den ene af Mandspersonerne kør bare, der er ikke noget i Vejen da raabte jeg vis di ikke holder slaar jeg Ruden ud saa maatte Caføren holde jeg blev smidt ud af Vognen og di andre kørte videre jeg kan huske at det var omtrent paa et Hjørne vor der var et Biografteater der traf jeg en Uniformeret Mand en der er Betjent eller ogsaa en Nattevagt som jeg spurgte om Vej til Aaboulevarden og han sagde di skal gaa lige frem, da Hr. Gudnitz saa sagde til mig hvis at di nu har været med i Vognen vil jeg blot sige dem at vis det bliver bevist at det er Matell saa bliver di Dømt for Mord og saa faar di 16 Aar saa sagde jeg at jeg var med i Vognen men ikke til Stede da Caføren blev skudt jeg tænkte altsaa paa den Køretur jeg lige har skrevet om, senere sagde Kaptajn Gudnitz at Gudrun havde sagt til ham at naar Marthell kommer siger jeg at det er Marie som har skudt Caføren ligeledes sagde Herr Gudnitz jeg skal hjælpe baade Gudrun og dem til at komme bort herfra i skal begge 2 komme til Amerika jeg skal skaffe Plads til eder derovre saa slipper di faa at blive Straffe ved at blive væk her fra i 5 Aar og saa sagde han til mig di maa saamænd gerne sige det til Politiet og lade den faa Æren jeg kommer kun her for at hjælpe dem og ikke Politiet men er det at hjælpe et Menneske saa vil jeg sige at det er en Daarlign hjælp Herr Gudnitz har kun gjort ondt værer jeg kunde saamænd fylde mange Ark med hvad den Mand har sagt til mig jeg tillader mig at sige at Hr. Gudnitz er Politiets Ven og ikke Fangernes der er meget Forkerdt at saadan en Mand skal have tilladelse at komme til Arrestanterne for hvis at dette her skal kaldes for at hjælpe saa beklager jeg rigtignok di Ulykkelige Mennesker som Hr. Gudnitz hjælper.«

ALIBIET

At disse Besøg af den tidligere Frelser-Kaptajn virkelig har gjort et dybt Indtryk paa Musse — selv om hun udmærket godt kunde lyve uden ham, hvad tidligere og senere Afhøringer beviser — fremgaar alene deraf, at hun og Gudrun modtog Besøgene i Februar 1925, og ovenstaaende er først skrevet i December samme Aar, ca. 8 Maaneder efter, at Matell var sat paa fri Fod, og jeg nu stod som den Skyldige.

Inden Matell kunde komme fri (den 22. April 1925) maatte der anstilles en Mængde Undersøgelser baade her i Byen og i Jylland, og en Masse Vidner maatte afhøres. Men Begivenheden laa jo tre Aar tilbage i Tiden, og da det hele drejede sig om *Dage*, var der ingen, der kunde være helt sikker i Sagerne, hvad intet Meneske vel vil være. Hvis jeg i Dag spurgte en af Læserne: Hvor var De i Dag for tre Aar siden? — og der ikke netop var en eller anden Begivenhed, man kunde fastlægge ved den Tid, saa vil jeg paastaa, at man ikke kan sige det. Saadan var det i Matells Tilfælde, saadan var det i mit eget Tilfælde, og jeg havde endda været stærkt beruset den Aften.

Men det, der i Virkeligheden reddede Matell, var to Breve, sendt af hans Tante Fru Laura Thomsen til sine Børn i Fredericia. Det er saa tit blevet sagt, at et Brev, der ikke er dateret, ikke er noget Brev, og her passede det virkelig, for hvis Fru Thomsen ikke havde dateret sine Breve, hvad saa?

Det første blev sendt fra Frederikshavn den 5. Maj 1922 og lød bl. a.:

»..... og saa har I da Plads til os naar vi kommer undtagen du behøver at ligge daarligt, *jeg skal ud og*

stege 2 Duer Fatter kom med i Aftes, vi var ved Bryggerens sidste Gang i Aftes«

Det andet Brev er dateret *9. Maj 1922* og er sendt til samme Adresse i Fredericia. Det lyder:

»Kære lille Børn!

Mit sidste Brev var vist lidt forfippet paa Slutningen. *Tænk Svend (det er Matell) kom lige til Middag den Dag vi fik Dueungen*, jeg blev lidt hed om Ørene, jeg var jo bange for at han havde brugt sine Penge i København, men heldigvis har han været saa fornuftig denne Gang at faa en Sheck paa 15.000 Mark og saa har han Rejsepenge til Hamborg, han skulde hertil for at faa sit Pas han er inde hos Christensen om Natten han har spist til Middag her hver Dag og Kaffe, men ellers er han der han kommer nok til Middag, han sover til Kl. 11. Søndag (det var netop den 7. Maj, som Mordet fandt Sted samme Nat) skulde han ind til Kaffe sammen med en hel Del Damer. Søndag Eftermiddag gik vi til Møllehuset, og jeg plukkede Anemoner.«

Gid jeg selv havde haft en Tante, der havde skrevet et saadant Brev paa det Tidspunkt! Det var jo nu bevist, at Matell var kommet til Frederikshavn den 5. Maj 1922, den Dag hans Onkel, Fisker Thomsen, kom med Duerne eller »Dueungen«, som Fru Thomsen senere skriver. Og af det paagældende Brevs Dato — den 9. Maj — fremgaar det, at Matell (»Svend« som hun kort kalder ham) har været i Frederikshavn endnu. Da Damhusmordet fandt Sted Natten mellem den 7. og 8. Maj 1922, var det altsaa en Umulighed, at Matell kunde have siddet i Jensens Bil samtidig med, at han sov i Cyklehandler Christensens Hjem i Frederikshavn, hvilket Christensen ekstra bevidnede i en Skrivelse den 12. April. Dette blev Matells uomstødelige Alibi, paa hvilket han maatte løslades. Han fik 5.000 Kr. i Erstatning.

Som nævnt blev jeg hovedsagelig dømt paa Gudrun Olesens Udsagn om, at det var mig, der havde skudt Chauffør Jensen. Naar man samtidig hører, hvad samme Gudrun Ole-

sen sagde om Matell, inden det kunde bevises, at han havde været i Frederikshavn Drabsnatten, saa er der vist Grund til at spørge: *Kan man dømme et Menneske til 16 Aars Tugthus paa en saadan Kvindes Udsagn?*

Følgende Citat af hendes lange Forklaring om Matells Deltagelse i Drabet vil vist være tilstrækkeligt til at give et klart Svar paa mit Spørgsmaal. Jeg citerer her Begyndelsen af Politimesterens Forhørsprotokol den 7. April 1925:

»Arrestantinden *Gudrun Olesen* erkender, at hun endnu ikke er kommet frem med den fulde Sandhed. Hun siger, *at hun i Virkeligheden ikke nærer nogensomhelst Tvivl om, at Matell var den Sømand, som hun traf sammen med Marie i »Den Fingerløse« Søndag den 7. Maj 1922, altsaa ham, der senere var med til at begaa Drabet.*«

EN NY SIGTES

Herefter følger saa hele Gudruns Beskrivelse med Besøget paa »Kærestens« Værelse og Turen ud til Damhussøen.

Da Ordet »Kæreste« blev nævnt af Gudrun, begyndte Politiet selvfølgelig at interessere sig for, hvad denne Kæreste hed. Gudrun Olesen havde jo sagt, at han, foruden Matell, var med i Bilen Drabsnatten, og det var derfor ikke saa mærkeligt, at man interesserede sig for dette Spørgsmaal. Gudrun vilde ikke sige Navnet *Robert Banke*, men dette fandt Politiet snart ud af, og Gudrun blev — dog uden at ville sige hverken Ja eller Nej til, om det var ham, der var med — konfronteret med ham d. 8. April. Den 23. i samme Maaned kunde imidlertid Politimesteren meddele hende, at Matell Dagen forud var sat paa fri Fod, fordi han ikke kunde have været i København den 7. og 8. Maj 1922. Det blev foreholdt Gudrun, at hendes Forklaring herom maatte være *løgnagtig*, og hun opfordredes nu indtrængende til at sige Sandheden. Først nægtede hun at ville gøre dette og tilføjede, at Sandheden om Damhusmordet forekom hende saa graverende, at hun ikke kunde faa sig selv til at komme frem med den. Dog fremkom hun til sidst med følgende Forklaring, denne Gang altsaa om »Morder Nr. 2«, da den første ikke duede:

»Nogle Aftener før Drabsnatten var hun sammen med Marie Sjøgren og dennes Kæreste Robert Banke vistnok paa »Den Fingerløse«. Her talte Marie og Robert om, at de vilde gøre »et Kup« ved at bestjæle en Chauffør, og de vilde have hende med dertil, idet det var Meningen, at hun skulde have Andel i Udbyttet. Marie og Robert fortalte, at de kort i Forvejen var kommet i Besiddelse af en Pakke, som kunde bruges

ved Kuppet. Denne Pakke havde Marie faaet fat i fra en Sømand, som hun havde truffet nede ved Nyhavn, hun fortalte, at Sømanden havde købt en Buket røde Roser, og at han selv havde beholdt en, som han havde stukket i Knaphullet. Det blev aftalt mellem dem, at Kuppet skulde gøres den følgende Søndag Aften, og at hun den Aften skulde mødes med de to i »Den Fingerløse«.

Søndag Aften den 7. Maj 1922 tog hun fra »Barnets Hus« ind til Byen, hvor hun først efter Aftale traf sammen med en Mandsperson i Kafe Charles. De to kom i Selskab med nogle af Mandspersonens Arbejdskammerater, og de fulgtes alle til »Den Fingerløse«, hvor Marie og Robert sad alene ved et Bord. Efter kort Tids Forløb forlod hun sit Selskab og gik over til Marie og Robert. De drak nogle Bajere sammen og sad og talte om, hvornaar Kuppet skulde laves. Det blev her Aftalen, at Gudrun, for det Tilfælde, at hun skulde blive paagrebet, skulde sige, at Gerningsmanden var en Sømand, som Marie havde truffet nogle Aftener i Forvejen, og hvis Pakke hun var i Besiddelse af. Det var Mening, at de skulde hente denne Pakke i Aftens Løb, og at den skulde efterlades paa Gerningsstedet.

Marie og Robert gav nu Gudrun et fuldstændigt Signalement af den paagældende Sømand, hvem Gudrun aldrig havde set«

Senere i Afhøringen fortalte Gudrun indtil de mindste Enkelttheder om Drabet, hvordan Banke gav Revolveren, som han havde med hjemmefra, til Musse, og da denne skød paa Chaufføren, raabte: »Skyd nedad for Satan«, en Vending, som blev lagt alle dem i Munden, der efter Tur blev udlagt som Morderen. Forøvrigt angav Musse ogsaa paa et vist Tidspunkt Banke som Morderen, men baade hun og Gudrun maatte senere erkende, at hele Historien var Opspind. Det viste sig nu ogsaa, at de to Kvinder, som ved Konfrontationen i Februar overhovedet ikke havde kendt hinanden, var ret intime Veninder. Gudrun forklarede saaledes, at hun begyndte at gaa paa Gaden om Aftenen og

paa Restaurationer, efter at hun første Gang var blevet straffet, nemlig i 1914. Hun havde i al den Tid, hun kom omkring paa de forskellige Beværtninger, kendt Marie af Udseende, og det varede ikke længe, inden de var blevet fortrolige Veninder. »Den Fingerløse« og »Charles« var særlig deres Stamknejper, og her var de næsten hver Aften sammen med tilfældige Herrebekendtskaber. Blandt disse, sagde Gudrun, var der ogsaa en Forsikringsagent *Hansen*, og denne ganske sagesløse Mand, som det senere viste sig kun havde kendt Gudrun fra nogle enkelte Besøg i Forsikringsanliggender, havde hun ogsaa nær faaet draget ind i Sagen. Hansen blev kaldt til Politiet, og Politimester Harpøth gav Overbetjent Seindahl Ordre til at konfrontere Hansen med Gudrun. Da Seindahl gik ned for at hente hende op fra Arresten, kom han tilbage og meddelte, at hun havde nægtet at lade sig fremstille og maatte føres ind med Magt. Ved Konfrontationen fik hun et hysterisk Anfald, lod sig falde om paa Gulvet og maatte derefter holdes oprejst af et Par Betjente. Hun skreg og nægtede at se paa Hansen, og det var umuligt at faa et Ord ud af hende. Da Musse derefter blev ført op for at tage Manden i Øjesyn, sagde hun, at de aldrig have set hinanden før, og da Hansen kunde bekræfte det samme, fik han Lov at gaa.

Det ene Hundrede Sider efter det andet blev i denne Tid skrevet ned om Damhusmordet, næsten hver Dag var der Afhøringer af de to Kvinder, og næsten hver Dag havde de en ny Historie at binde Politiet paa Ærmet, saa at det efterhaanden begyndte at køre rundt i alles Hjerner. Saasnart der forelaa en Tilstaaelse, blev den Dagen efter trukket tilbage eller lavet om og en ny Historie lavet med Pluk fra alle de foregaaende Historier, hvilket var en klog Taktik af Pigerne. Derved blev Damhusmordet nemlig gjort »indviklet«, hvad det i Virkeligheden slet ikke er, da Løsningen, som jeg allerede har nævnt, ligger i det ene Spørgsmaal, hvem der var i Dannebrogsgade, og hvem der fulgte med i Bilen. Men Politiets Opmærksomhed blev dengang afledt fra dette Punkt ved alle de løgnagtige Fortællinger om de paastaaede Besøg paa »Den Fingerløse«, »Palækaféen« osv., Undersøgelse af, hvor Jensen var blevet hyret og andre mindre væsentlige Ting.

SAA BLEV DET MIN TUR

Medens Sagen med Matell stod paa, var der til Politiet kommet et anonymt Brev, som Overbetjent *Seindahl* havde taget sig af. I Begyndelsen da alle mente, at man havde fundet Morderen i Matell, var han ikke saa interesseret i Brevet, men da man nu maatte slippe ham, skulde Politiet se sig om efter en ny Skyldig. Og saa kom Brevet atter frem.

Det lød:

»Matel er Uskyldig men tredie Manden er her døm
ikke Marie hun har ikke gjort det I faar mig aldrig
Mo«

Seindahl skænkede Brevet Opmærksomhed, fordi han nu havde faaet Vished for, at Matell virkelig var uskyldig, og saa kunde det øvrige i Brevet jo ogsaa passe. Han begyndte nu at kikke i Musse Gadedrengs Akter fra gammel Tid. Han fandt en Tyverisag, i hvilken hun havde været delagtig, og i en af Forklaringerne hed det, at hun Morgenen efter Tyveriet var søgt hen til en Bekendt ved Navn Mouritz Andersen, der i en Kælder i Nørre Allé havde en lille Sæbefabrik. M'et og o'et og de fem Prikker bagefter passede jo lige paa Navnet »Mouritz« og Seindahl, der vel har ment, at naar jeg tidligere havde været saa dum at lade mig fange af Politiet, hvis gode Bekendt jeg desværre var dengang, saa kunde jeg ogsaa have været saa dum at udlevere mig selv paa denne Maade i Stedet for at skrive et eller andet tilfældigt Navn under Brevet. Seindahl opstillede straks den Teori, at jeg var den Person, som havde været sammen med de to Pigebørn i Drabsbilen, og han rettede en Henvendelse til Centralbureauet for Identifikation med Forespørgsel, om

11
Makel er
Ukøstelig

W. W.
Fremlagt paa Tinget i den
Nord- og Østsjæll. Nævningekreds
den 2 FEB. 1926

Lars Nielsen

men helde
er her/ som ikko
Marie hun har
ikke opvædt det
i for mig aldrig
No....

Det anonyme Brev, som Søndre Birks Politi modtog, og som ledte Tan-
ken hen paa Mouritz Andersen som Gerningsmanden.

mit Fingeraftryk, som man allerede havde i Bureauet, svarede til nogle af dem, der var blevet fundet i den dræbte Chaufførs Bil. Det viste sig, at dette *ikke var Tilfældet*. En Bemærkning fra Gudrun om, at *Banke* vistnok havde været Forsikringsmand, ligesom den nævnte Hansen, ledte ogsaa Tanken hen paa mig, der i sin Tid, til 1917,* havde haft nogle Forsikringsagenturer for »Nordisk Folkeforsikring« og en Sygekasse. Man henvendte sig bl. a. til Kabelodder Jespersen, der jo var Musses gode Ven, og her fik man bekræftet, at jeg virkelig kendte Musse, dengang Mordet blev begaaet. Dette var ganske rigtigt, ja jeg havde endog været sammen med hende i Dagene omkring den 7.—8. Maj, og jeg kendte ligeledes Orla Hansen paa den Tid. Gudrun Olesen fik forelagt et Fotografi af mig, og hun var ikke sen til at sige, at *det netop var den Mand, som hun havde lært at kende gennem Musse, og at det tillige var den Mand, der havde været med i Mordbilen*. Hun paastod, at vi alle tre havde været sammen paa »Den Fingerløse« Søndag Aften d. 7. Maj og derfra kørt til Møntergade 7 for at hente Pakken. Musse fik ogsaa forevist mit Billede, men vilde i Begyndelsen ikke udtale sig.

Den 12. Maj 1925 blev jeg anholdt. Jeg var rent ud sagt døddrukken. Mit Forbrug af vaade Varer dengang kunde løbe op til et Dusin Flasker Vin eller anden Spiritus paa et enkelt Døgn, og Erindringen om det passerede blev da næsten udslettet for mig. Om Aftenen lidt før Kl. otte blev jeg antruffen paa Hjørnet af Sjællandsgade og Nørrebrogade af to Statsbetjente. I den Rapport, de skrev, stod der, at jeg ved Anholdelsen havde sagt: *»Ja, jeg er Damhusmorderen, nu har jeg sagt det. Musse har sgu været stabil. Det har I været længe om.«*

Det siges endvidere, at jeg gik med en Flaske i Haanden og paa Hovedet havde en mægtig Cowboy-Hat, der var blevet benyttet til en Maskerade. Denne Hat staar for mig i Erindringen, og jeg bad under Sagen om at faa den frem, fordi jeg mente, det kunde have sin Betydning, at Nævnninger og Dommere fik et Begreb om min Paaklædning midt paa Gaden og deraf kunde slutte sig til, hvor meget eller hvor lidt jeg havde været ved mine fulde fem. Naar Politifolkene skriver, at jeg dengang sagde saadan, saa tror jeg

dem saamænd gerne, for det skal ikke være nogen Hemmelighed, at jeg holdt meget af at gøre Grin og holde Grin med andre og ikke mindst med Politiet. I de Kredse, hvor jeg færdedes, talte vi naturligvis meget om denne Sag, i hvilken der efterhaanden var blevet anholdt eller indkaldt saa mange mistænkelige Personer, og vi morede os vældigt over Politiet, der ikke kunde finde ud af nogen Ting. Derfor var det næsten kommet paa Mode at kalde den ene og den anden for »Damhusmorderen«, og da jeg nu i løftet Stemning har set disse to Herrer og hørt, at de vilde have mig til at følge med, er det meget naturligt, at jeg har fundet det ustyrlig grinagtigt og lavet Sjov med dem og sagt, at jeg var Damhusmorderen — og alt det andet Vrøvl. I Rapporten skrev Betjentene heldigvis, at jeg var paavirket af Spiritus ved Anholdelsen, men disse Ord blev mig alligevel dyre i Regnskabets Time. Dommer Finsen sagde ganske vist, at han ikke regnede med Tilstaaelsen, jeg aflagde den Dag, jeg blev anholdt, da den var sagt i Beruselse. Men uheldigvis kom han lidt senere tilbage til den samme Episode, og da lod han en Bemærkning falde om, at der var jo et gammelt Ord, der sagde, »at af Børn og fulde Folk skal man høre Sandheden«. Denne Bemærkning gentog iøvrigt Retsformanden for Nævningetinget, og jeg er sikker paa, at den har haft en afgørende Virkning paa de Lægmænd, der sad og skulde træffe et Valg, som i Forvejen var vanskeligt. Havde Dommer Finsen endelig villet tale om Tilstaaelser, saa skulde han ikke have glemt at nævne den lille Episode fra Odense, hvor en fuld Mand, som løb nogen rundt inde i en Kornmark, fortalte, at han var Damhusmorderen.

Min Stilling var straks meget vanskelig. Jeg kunde ikke nægte, at jeg kendte »hele Slænget« lige fra Musse til Orla og Christian Hestehoved, medens jeg næppe har været mere end en enkelt Aften sammen med Gudrun. Dertil kom jo, at Politiet kendte hele mit Generaliablads og alt, hvad jeg sagde, paa Forhaand blev mødt med Mistro. Under min Afsoning har jeg ofte tænkt over, hvad det egentlig var, der førte mig ind paa det, man kalder »Forbryderbanen« i en ung Alder. Jeg tror ikke, det var Dumhed, og ingen af mine Søskende har fulgt mit Eksempel. Ogsaa mine For-

ældre var hæderlige Folk. Maaske skyldes Tendensen Fattigdom i Forbindelse med de Prygl, der ofte vankede lige fra lille, jeg ved det ikke. Jeg er født i et fattigt Hjem, hvor der var en stor Børneflokk. Mine Forældre var et Par stræbsomme Mennesker, som maatte slide haardt i det for at holde den værste Nød fra Døren. Faa Børn har vist haft saa gode Forældre som jeg, aldrig mindes jeg at have hørt noget Skænderi imellem dem. Har de end haft deres smaa Skærmydsler, saa har de altid skjult dem, saa vi Børn intet fik at se. Fattigdommens Forbandelse førte ogsaa til, at vi maatte tidligt ud at arbejde, for at vi kunde være med til at holde den værste Nød fra Døren.

Da jeg var 8 Aar, maatte jeg allerede ud at arbejde. Min første Plads var i et Rebslageri; her var jeg til mit tiende Aar. De næste 5 Aar tilbragte jeg i et Farveri, og mit Tilskud til Familiens Underhold i disse 7 Aar var 1 Kr. 75 Øre pr. Uge, fraregnet den 5-Øre, som jeg fik hver Lørdag.

Jeg mindes endnu saa tydeligt, hvad jeg brugte denne 5-Øre til. En Kammerat, der ligesom jeg arbejdede paa samme Sted, fik ogsaa Lov til at beholde en 5-Øre af sin Ugeløn. Vi to købte saa i Fællesskab en 10-Øres Napoleonskage, denne delte vi i to Stykker, som vi saa trak Lod om. Med Længsel ventede vi saa paa den næste Lønningsdag.

Som alle fattige Børn lærte jeg Livet tidligt at kende. Da jeg var 15 Aar, havde jeg sikkert prøvet det meste af det, som mange først senere i Livet lærer. Fra mit femtende til mit tyvende Aar arbejdede jeg forskellige Steder, og først efter den Tid begyndte jeg at skeje ud.

Jeg tror, at hvis jeg første Gang, jeg kom paa Kant med Loven var blevet rigtig behandlet og vist til Rette i Stedet for at blive straffet, saa havde meget set anderledes ud. Min første Forbrydelse bestod i at pantsætte noget Tøj, som et Par Kammerater havde stjaalet, og for denne Forseelse fik jeg 20 Dage plus 107 Dage i Varetægt! Næste Gang kom jeg ind i 2 Aar, og derefter fik jeg en 8 Aars Pause. Selvom jeg i disse Aar ikke var helt ærlig, holdt jeg mig dog fri af Loven, men i denne Tid kom jeg ind i det Liv og i den Kreds, der bevirkede, at jeg senere blev dømt for et Mord, jeg aldrig har begaaet. De, der tænker haardt, vil maaske sige: saa har han heller ikke fortjent bedre, men selv en

Mand, der som jeg er blevet dømt for Tyveri, Slagsmaal og andet, vil alligevel kæmpe til det sidste for at faa Morderstempet — det værste af alle — vasket af sig.

Allerede Dagen efter at jeg var bleven anholdt, blev der afsagt Fængslingskendelse over mig, og jeg saa ikke Friheden før næsten 11 Aar senere. Jeg vidste knap nok, hvad hele Sagen drejede sig om, da jeg blev afhørt til Politimesterens Protokol, men da man fortalte mig, at jeg Dagen forud havde tilstaaet at have forøvet Damhusmordet, protesterede jeg kraftigt, og det har jeg gjort lige siden, saasnt der var en Lejlighed til det. Musse maatte jeg naturligvis straks vedgaa, at jeg kendte, ligesom jeg kendte saa mange af hendes Slags, men jeg har aldrig haft Omgang med hende paa nogen Maade eller udnyttet hende. Naar jeg dengang havde faaet noget i Hovedet, saa gik det mig, som det gaar saa mange andre: man vil have mere. Musse kendte denne min Svaghed og vidste, at jeg ikke var bange for at give noget ud. Orla kendte jeg fra gammel Tid og har uden at prale gjort ham ikke saa faa Tjenester, især da han var syg og skulde gennemgaa en væmmelig Kur. Gudrun Olesen derimod hørte ikke til mit Bekendtskab, men jeg var blevet ført sammen med hende af Musse, og hun var den første, jeg blev konfronteret med, da hun havde sagt, at hun adskillige Gange havde været sammen med mig. Da hun saa mig, sagde hun straks, at hun ikke syntes, jeg lignede det Billede, hun havde set af mig, men da det blev hende betydet, at det var Manden og ikke Billedet, det drejede sig om, sagde hun, at hun ikke turde udtale sig af Frygt for Musse og mig. Til Slut samlede hun dog alt sit Mod og sagde, at det *var* mig, der Søndag den 7. Maj havde været med i »Den Fingerløse« og senere i Bilen. Det samme gjorde Musse, og man spurgte mig nu, om jeg kunde huske, hvor jeg havde været Natten mellem den 7. og 8. Maj for 3 Aar siden. Det kunde jeg ikke med min bedste Vilje gøre Rede for i alle Enkeltheder, jeg sagde derfor, at jeg havde været hjemme i min Moders Lejlighed, hvor jeg dengang boede. Det eneste, jeg vidste, var, at jeg ikke havde begaaet et Mord, selvom jeg havde været nok saa beruset, og jeg ved ogsaa, at jeg ikke kunde have begaaet et Mord paa

min Mors Fødselsdag. Og det var netop den 8. Maj.

Gudrun Olesen blev afhørt igen, men besvimeede i Retten, og da Musse endnu en Gang havde gentaget, at jeg var Manden, blev jeg hensat som Fange i Arresten. Fristen for Fængslingen skulde udløbe den 3. Juni 1925. Den blev »forlænget« til 1936!

Det vil være en komplet Umulighed at skildre alt det, der skete under Forhørene fra Sommeren 1925, til Dommen faldt i Nævningetinget i Marts 1926. Det er rigtigt, som det hedder i en officiel Beretning om Sagen, at »Forundersøgelsen skred frem under en næsten eksempelløs Række Afvigelser fra tidligere Forklaringer, Udflugter, Tilstaaelser og Tilbagekaldelser af disse.«

Jeg har tidligere citeret nogle Udsagn af de to Piger angaaende Matell. Her er en af Musses talrige Forklaringer om *mig*:

»Nogle Dage før Drabet havde Mouritz Andersen foreslaaet hende, at de i Fællesskab skulde se at faa fat i en velbeslaaet Mands Penge, og i et saadant Øjemed aftalte de at mødes i »Den Fingerløse« Søndag Aften den 7. Maj 1922. De traf der hinanden til aftalt Tid, og hun sagde, at hun mente at kunne faa fat i en saadan Mand. Hun sigtede hermed til Chauffør Jensen, som havde Holdeplads paa Callisensvej i Hellerup. Hun kendte lidt til ham, og hun mente, at han havde en Del Penge hos sig. Gudrun Olesen kom da ind i Beværtningen med 2 Mandspersoner, og efter Indbydelse satte hun sig hen til Mouritz Andersen og Musse, den sidste sagde, at hun vilde gaa og komme igen inden Lukketid, idet hun samtidig spurgte Gudrun, om denne vilde blive siddende, hvad hun lovede at gøre. Musse gik da ud og tog med et Automobil til Hellerup, hvorfra hun gik over til Holdepladsen paa Callisensevej. Her holdt Jensen med sin Vogn A 7516 som den første i Rækken. Hun hyrede ham og kørte mod København, hvor hun og Jensen først var inde i en Restaurant paa Hjørnet af Strandboulevarden og Strandvejen. De fik her en Bajer hver og kørte saa til »Den Fingerløse«. Jensen vilde ikke med ind, men Musse gik ind til de to ventende og fortalte, at hun havde fundet en god Mand, og Mouritz skulde nu blot lade, som om han

var velbeslaet. De tre kørte nu med Jensen til den nærliggende »Palækafe«, hvor de alle fire var inde og drak en Tid lang, og hvor det aftaltes, at de skulde køre hen til Musses Aftrædelsesværelse i Møntergade 7. Jensen vilde ikke gaa op sammen med de tre Passagerer, men Musse sagde, at de maatte gaa derop for et Syns Skyld. Her tog hun i Skabet Pakken med Matells Tøj, som hun tilfældig var kommet i Besiddelse af, da hun nogle Dage forud havde været i Selskab med den stærkt berusede Matell. Det var Meningen, at de efter Kuppet skulde efterlade Pakken i Automobilet for at lede Politiet paa Vildspor, og da Mouritz Andersen under Opholdet i Møntergade fremviste en Revolver, som han allerede tidligere paa Aftenen havde omtalt at være i Besiddelse af, maatte Gudrun Olesen have været klar over, hvad der forestod. Mouritz talte ogsaa om nogle Bekendte i Dannebrogsgade, der havde et Sommerhus i Hvidovre, hvilket de muligt kunde laane, og paa hans Forslag lod de saa Jensen køre dem til Dannebrogsgade 23, hvor de alle var oppe og blev lukket ind af den tidligere nævnte *Orla Hjarne Hansen* i et af hans Hustru til Utugt lejet Aftrædelsesværelse, og hvor de tillige traf en Trediemand. Hun forstod, at det ikke var et tilfældigt Møde, men da Orla Hansen paa Forespørgsel havde nægtet at laane dem Sommerhuset til at »faa Kasse«, kørte de atter derfra, stadig med Matells Pakke i Vognen, og nu medtagende den nævnte Trediemand, der imidlertid forlod Vognen i Smallegade. Efter den givne Ordre kørte Jensen de tre videre til Damhuskroen og derfra ad Annexgaardsvej ud paa Marken, hvor Musse gennem højre Vindue afskød tre Skud mod Chaufføren. Da Vognen ikke straks standsede, raabte Mouritz Andersen til hende: »Skyd nedad for Satan«, og efter at hun havde skudt et fjerde Skud mod Motoren, holdt Vognen stille. De steg derpaa ud, rettede Liget op, og medens Mouritz tog Jensens Portemonnæ til sig, tog Musse fra hans Tegnebog en Bunke Sedler, som hun — for ikke at blive antruffen med saa mange Penge hos sig — overgav Gudrun Olesen med Aftale om, at de den følgende Aften skulde træffes i »Den Fingerløse«, hvor de overensstemmende med Aftalen ogsaa traf hinanden og delte Pengene.

Musse har været udfulgt til og paavist Værelset i Danne-

brogsgade og har under Konfrontationen genkendt Orla Hansen. Senere ændrede hun — efter Angivende fordi hun syntes, at Mouritz ogsaa skulde have sin Del — sin Forklaring derhen, at han afskød de to Skud og hun de to andre, men kort efter fastholdt hun atter, at det var hende der affyrede alle fire Skud.

Efter at Politimester og Dommer havde holdt Sommerferie og hun i August 1925 blev ført ud til Paavisning ved Damhuskroen, nægtede hun at vide nogetsomhelst til Mordet. Dette Standpunkt fastholdt hun dog kun kort Tid, og under de følgende Afhøringer omtalte hun et Samvær i Beværtningen »Sølyst« Lørdag Aften den 6. Maj, under hvilket Mouritz viste hende en Revolver, som hun maatte antage, han havde tilegnet sig fra en tilstedeværende Sømand, medens hendes følgende Forklaring i det væsentligste stemmede med den af hende tidligere afgivne, dog at det nu blev Mouritz, der afskød alle fire Skud og dræbte Chaufføren, og at det var ham, der tilegnede sig Pengene fra Liget og gav dem til Gudrun Olesen, der med Haanden paa Liget maatte love ikke at røbe noget.«

Saadan omtrent var Indtrykket, da Forundersøgelsen i Birket begyndte i Sommeren 1925 under Ledelse af Dommer *Finsen*. Pressen var nu til Stede, og Dommeren forklarede, at naar Sagen var blevet saa forsinket, skyldtes det et uhyre Forarbejde, som Politiet havde foretaget og for hvilket han maatte rose det meget. De første to Dage var Gudrun og Musse for, medens deres Tilstaaelser fra tidligere Tid blev læst op. Jeg selv kom i Forhør den 3. September. Her vakte Musse en vis Sensation ved pludselig at erklære, at alt, hvad hun havde fortalt om mig til Rapporten, var Løgn fra Ende til anden. Da Forhøret var forbi, blev jeg ført ned til Statspolitiet, og Overbetjent Seindal, der forøvrigt døde af Kræft for nogle Aar siden, spurgte mig saadan »rent privat«, medens vi røg en Cigaret, hvad jeg personlig mente om Gudruns og Musses Andel i Forbrydelsen. Jeg svarede efter bedste Overbevisning, at der vist ikke kunde være nogen Tvivl om deres Skyld og tilføjede, at hvis jeg ikke øjeblikkelig blev løsladt, men skulde sidde til Nævningetinget blev sat, skulde jeg ikke lægge Fingrene imel-

lem. Disse Ord kunde Seindal bruge! Han lod mig føre tilbage til Arresten og hentede Musse frem for at fortælle hende, hvad jeg havde sagt, og at jeg vilde gøre alt for at faa hende knaldet. Det er et Trick, som baade Betjente og Politiadvokater benytter sig af den Dag i Dag, og heller ikke paa Musse udeblev Virkningen. Hun sagde straks, at jeg havde været med og tilføjede oven i Købet, at det var mig aléne, der havde skudt Chaufføren. Herom blev Dommer Finsen straks underrettet.

Fra den følgende Dag husker jeg, at Finsen oplæste en af Musses Rapporter, hvorefter det var hende selv, der havde dræbt Chaufføren. Vi var alle tre til Stede, Gudrun, Musse og jeg. Paa Forespørgsel, om hun vedstod denne Forklaring, svarede hun Nej. »Hvem har da gjort det?« spurgte Finsen. »*Ham, der sidder der,*« bemærkede Musse og pegede paa mig. Forskellen mellem hende og Gudrun var dog, at medens hun, da det virkelig kom til Stykket, tilbagekaldte enhver Beskyldning mod mig som Løgn og Opspind, kunde Gudrun ikke bringes til dette. Jeg har hørt, at hendes Samvittighed er saa daarlig, at hun i den Tid, jeg sad i Fængsel har sagt: »Jeg glæder mig ikke til den Dag, Mouritz kommer ud,« og saa lidt som den virkelig skyldige faar hun næppe Fred, før Sandheden er kommet frem.

Fra Forundersøgelsen mindes jeg ogsaa et andet Optrin, der giver et ganske godt Billede af, hvordan Dommeren var overfor mig. Jeg havde under hele Sagen bemærket, at han ikke var mig venlig stemt, og da der ikke var noget Bevis imod mig, gjaldt det jo om, at jeg kom til at forløbe mig, hvad der ogsaa lykkedes for ham et Par Gange. Saaledes mødte en Dag en Restauratør som Vidne i Retten. Han var fuld allerede, da han kom, og midt i Forhøret brød han af med den Oplysning, at han skulde ned og spise Frokost. Efter denne, der ikke havde gjort ham mere ædru (den havde kostet ham 45 Kr.) fortsatte han med sit intetsigende Vrøvl. Om Finsen ikke kunde eller ikke vilde se, at Manden var saa fuld, som man kan blive, ved jeg ikke, men for at henlede Dommerens Opmærksomhed paa det og fastslaa hans Utilregnelighed, sagde jeg henvendt til Manden, idet jeg trak ham hen til mig: »Du lugter saa dejligt af Sprit. Kan du ikke aande lidt paa mig?« Først nu gik det til-

syneladende op for Finsen, at Manden var fuld, men han tog senere Revanche ved offentlig at referere Optrinet paa den Maade, at jeg var saa frygtelig en Dranker, at jeg selv under Arrestopholdet maatte have min Trang til Spiritus tilfredsstillet paa denne abnorme Maade. Et magert Surrogat, synes jeg, eller et »aandeligt« Surrogat burde man maaske snarere sige.

Efter at Forundersøgelsen havde varet nogle Maaneder, sluttede den med, at Dommer Finsen holdt en Tale til Presse og Tilhørere. Han sagde bl. a., at han ikke tvivlede om, at det var mig, der havde faaet Musse til at begaa Forbrydelsen, og at jeg var den egentlige Gerningsmand. »Naa, han skulde jo heldigvis ikke dømme i Sagen.« Statsadvokat Moltke, der var til Stede i Retten, sendte ved disse Ord Finsen et vredt Øjekast. De faa Gange, jeg havde forsøgt at forsvare mig, blev jeg hver Gang afbrudt med, at jeg havde en Forsvarer. Der var blot det ulykkelige ved det, at han slet ikke kunde hamle op med de løgnagtige Personer, der fældede mig.

FRK. STJERNHOLM DUKKER OP

Da Undersøgelsen var til Ende, skulde Statsadvokaten udfærdige Anklageskriftet mod Gudrun, Musse og mig.

Der havde imidlertid været udsat en Belønning for den, der kunde give Oplysninger, som førte til Damhusmorderens Paagribelse. En Ekspeditrice *Lilian Stjernholm de Chouan*, almindeligvis blot kaldt Frk. Stjernholm, kom nu — *over 3 Aar efter, at Begivenheden havde fundet Sted* — til Politiet med den sensationelle Oplysning, at hun var overbevist om at have set Damhusmorderen selve Drabsnatten udenfor Damhuskroen! Med Holdepunkt i en Slægtnings Fødselsdag, hvis Selskabelighed ikke blev til noget, havde hun fundet ud af, at hun Natten mellem den 7. og 8. Maj 1922 i Stedet for havde været til Bal i Damhuskroen. Det sluttede Kl. 1, men Klokkeren blev 1,30, inden hun kom ned i Rejsestalden efter sin Cykle. Lygten var blevet stjaalet, og medens hun stod der og tænkte paa, hvad hun nu skulde gøre for at komme hjem, dukkede en ung Mand op, der efter en kort Samtale tilbød at følge hende hjem. Et Øjeblik efter kom imidlertid en anden ung Dame for at spørge, om hun kunde laane hans Nøgler, men det vilde han ikke. I Stedet for tilbød han at følge hende hjem og bad derfor Frk. Stjernholm vente lidt paa ham, saa vilde han komme tilbage og ogsaa følge hende hjem.

Hun ventede længe ved det vestlige Hjørne af Kroens Rejsestald ud mod Roskilde Landevej, og da Klokkeren vel var henad tre, saa hun en Autodroske komme inde fra Byen og standse lige udenfor Stedet, hvor hun stod. Ud steg eller rettere tumlede to Kvinder, der var stærkt paavirkede af Spiritus. Den ene af Kvinderne gik hen til Hoveddøren, som

Lige udenfor Rejsestalden ved Damhuskroen paastod Vidnet Frk. Stjernholm at have set Mouritz Andersen Drabsnatten.

hun ruskede kraftigt i, men da hun fik Øje paa Frk. Stjernholm, slap hun sit Tag med en Ed, gik tilbage til Drosken og kørte lidt efter bort. Mødens Vognen holdt, fik Frk. S. Lejlighed til at bemærke, at der indeni den sad i det mindste een Person til foruden den anden Kvinde, der under Opholdet var steget ud og havde staaet og ventet ved Døren. Hun saa nu Drosken dreje ned ad den første Vej til højre og tænkte, at den der skulde afsætte sine Passagerer. Hun haabede derfor, at den hurtigt vilde komme tilbage, saaledes at hun kunde hyre den ind til Byen. I Ventetiden stod hun stadig og stirrede hen mod Stien, der fra Roskilde Landevej fører mod Nord langs Damhussøen. Den unge Mand kom stadig ikke.

Drosken kom imidlertid heller ikke tilbage, og endelig besluttede hun sig til at cykle hjem, da det nu var ved at blive lyst. Hun tog sin Cykle, der havde staaet op ad et Træ, og i samme Øjeblik saa hun en Mandsperson komme til Syne. Han kom sidelæns frem fra Rejsestaldens vestre Ende og drejede sig i det samme omkring, saa han kom til at

staa Ansigt til Ansigt med hende. Hun blev meget forskrækket og bemærkede, at Manden ogsaa for sammen. Han tog sig dog straks i det og spurgte den unge Pige, om hun manglede en Tændstik, hvortil hun svarede Nej, men at hun manglede en Lygte. Han spurgte videre, om hun skulde til København, hvortil hun svarede Ja, men at hun ventede her paa sin Broder. »Saa vil jeg gaa, for jeg skal skynde mig,« sagde Manden, hvorefter han skraaede over Roskilde Landevej og stak i Løb ad Hvidovrevejen mod Syd. Hun tænkte ved sig selv: »Ja, han skal rigtignok skynde sig!«

Kort efter kom et Hestekøretøj forbi, hun steg paa Cyklen og lod Vognen trække sig til København, hvor hun dengang tjente hos Stabssergent P. J. Petersen i Kastellet.

Derefter fulgte en Del detaillerede Beskrivelser af Personerne og af Drosken, hvilket ikke var saa vanskeligt, da alle disse Ting jo forlængst havde været afbildet overalt. Imidlertid kunde Beskrivelserne godt passe paa Musse som den, der havde rusket i Døren, og paa Gudrun som den, der havde ventet udenfor Bildøren imens. Ligeledes havde Frk. Stjernholm faaet Tid til at bemærke, at Bilen var et A-Nummer, noget Kvinder ellers ikke plejer at interessere sig for, navnlig ikke dengang, da det ikke var saa almindeligt med Biler som senere.

Hvorfor var Frk. Stjernholm ikke kommet med denne Meddelelse noget før? Herom maatte man nok spørge, og hun selv gav følgende Forklaring.

Aftenen efter at hun mødte den mystiske Mandsperson ved Damhuskroen, var hun sammen med sin Svigerinde, Fru Marie Olsen, og hos hende læste hun i Avisen om Damhusmordet. Hun fortalte om sin Oplevelse, og de talte sammen om, at det muligvis var Drabsmanden, hun havde set. Hun tænkte ikke over, at det maaske var den dræbte Chauffør, der havde kørt Bilen. Hun tænkte heller ikke paa at henvende sig til Politiet, men da hun hørte om Matells Arrestation, ønskede hun meget at faa ham at se, hvad hun dog var blevet forhindret i paa Grund af Sygdom.

Frk. Stjernholms Forklaring blev af min Forsvarer, ORS. Kaae, under Nævningesagen betegnet som helt eventyrlig, *er den ikke ogsaa det?* Hun venter midt om Natten 1½ Time paa en ung Mand, der er gaaet bort med en anden,

og som hun overhovedet ikke kender, hun læser om et frygteligt Mord paa en Chauffør, der kørte i en A-Bil, hun har set mistænkelige Personer lige ved Gerningsstedet, og hun har flere Gange hørt om snart den ene, snart den anden Arrestation af Folk, der var blevet udlagt som Morderen. Hvorfor meldte hun sig netop, da jeg blev arresteret, hvorfor ventede hun over tre Aar med at fortælle sin Viden? Hvorfor, hvorfor? Saadan kunde man stadig spørge uden at faa Svar i Tilfældet Frk. Stjernholm.

Hun fik forevist et Billede af Orla Hjarne Hansen og sagde straks, at det lignede den Person, som hun havde set hin Nat, og den Vej, Manden var forsvundet af, gik jo i Retning af Orlas Sommerhus. Lidt efter sagde hun imidlertid, at hun ikke var sikker, og saa blev jeg hentet op fra Arresten, for at hun kunde tage mig i Øjesyn. Hun erklærede nu, at jeg var identisk med den Person, hun havde set derude Mordnatten. Derefter fik hun Musse at se og bekræftede, at hendes Udseende godt kunde passe paa den Kvinde, der ruskede i Døren til Damhuskroen.

Men kunde man nu stole paa alt, hvad Frk. Stjernholm sagde? Politiet var ganske vist glad ved at faa en Bekræftelse paa dets egen Teori, men alligevel paabød jo Anstændigheden, at man maatte kikke Damens Forklaring lidt efter i Sømmene.

Man sammenlignede hendes Udsagn med en Rapport af den tidligere omtalte Chauffør *Johannes Guldbjerg*, som allerede var blevet afhørt den 8. Maj 1922. Den 7. April 1925 havde han gentaget sin Forklaring, der gik ud paa, at han paa Cykle befandt sig ca. 200 Meter Øst for Damhuskroen Natten til den 8. Maj ca. Kl. 3 Nat, da han passeredes af Jensens Bil, hvis Udseende han absolut ikke kunde tage fejl af. Det varede kun et Øjeblik for ham at naa hen til Damhuskroen, og just som han naaede denne, drejede A-Bilen fra Roskilde Landevej ned ad Annexgaardsvej. Han stod af sin Cykle og tændte sin Pibe, og han kunde endnu høre Motoren fra Vognen i Retning Nord, men et Øjeblik efter hørte den op. Han fastholdt, at Bilen absolut ikke standsede udfor Kroen, end ikke sagtnede Farten. Hvis den nemlig havde standset foran Kroen blot et Øjeblik, vilde han have naaet den, og det var derfor ganske umuligt, at

nogen kunde være steget ud. Den 24. September, en Tid efter Frk. Stjernholms Forklaring om, at Bilen standsede udfør Damhuskroen, tog Politimester Harpøth personlig ud til Aastedet i Ledsagelse af Seindahl og Vidnet Guldbjerg. Man rekonstruerede nu Køreturen med en tilsvarende Bil, idet Politimesteren og Seindahl med ca. 30 Kilometers Fart kørte fra det sidste Sving paa Peder Bangsvej henimod Roskildevej, medens Guldbjerg satte sig paa sin Cykle og kørte frem i samme Øjeblik, Bilen passerede Svinget. Det viste sig, at Cyklisten, der kørte med normal Fart, passeredes ca. 75 Meter Vest for Hjørnet af Peder Bangsvej og Roskildevej. Endvidere, at Cyklisten brugte 1½ Minut fra det Øjeblik, da Bilen passerede ham, og indtil han naaede Damhuset. Bilen havde da holdt et Minut ved Rejsestalden. Saafremt Jensens Bil havde holdt blot 1½ Minut udenfor Kroen, vilde Guldbjerg ikke have kunnet undgaa at se det, og selv hævdede han, at han vilde have set den, selvom den havde holdt der endnu kortere Tid.

Hermed var den Forklaring i Virkeligheden modbevist. Hvilket ansvarligt Menneske kunde saa lægge Vægt paa Resten af Frk. Stjernholms Forklaring — men det gjorde man altsaa. Min Forsvarer, ORS. Kaae, forsøgte at overbevise Retten om, at Frk. Stjernholms Forklaring ikke var holdbar.

I alt fem Gange — sidste Gang i December 1931 — forsøgte Kaae efter mine Begæringer, skrevet i Horsens Tugthus, at faa min Sag genoptaget, men hver Gang afslog Landsretten det med den Begrundelse, at det fremførte var »aaabent betydningsløst«. I et af disse Andragender kunde Overretssagføreren oplyse, at Frk. Stjernholm netop var blevet dømt ved Københavns Byret for at have udfærdiget *et falsk Bevis* for, at hun havde Penge tilgode, og at hun havde laant Penge paa dette Bevis.

Da hun meldte sig med sine sensationelle Oplysninger i 1925, blev den omtalte Svigerinde afhørt, og hun hævdede, at Lilian var troværdig. Hendes Husbond, der havde givet hende Beskæftigelse som Ekspeditrice i Kastellets Markettenderi, sagde, at hun var ganske flink og paalidelig, men dog kunde »stikke en Plade« og yndede at gaa paa Restaurationer og Danselokaler.

Jeg gengiver et Brev, som mine Forsvarer under Sagen modtog fra en Fabriksarbejder H. E. (Originalbrevet med Navn og fuld Adresse er i min Besiddelse i Dag).

Det lyder saaledes:

»Undertegnede tillader sig at bekendtgøre overfor Hr. Overretssagføreren, at *Lilian Stjernholm* havde tjent hos min Kusine førend hun har vidnet i Damhussagen og faar det Skudsmaal, at hun var *meget upaalidelig og løgnagtig*, og samme Skudsmaal faar hun fra en Bager i Husumgade, hvor hun tjente, ogsaa førend hun vidnede. Jeg vil ikke undlade at oplyse Hr. Overretssagføreren nu da jeg ser af Bladene at Sagen muligvis skal for igen. Jeg har sagt til min Kusine, at hun skulde gaa ind og tale med Dem og hun svarede at det vilde hun ogsaa, men det bliver vist ikke til noget og jeg mener man skylder Retfærdigheden saa meget, hvis det paa Grundlag af dette Vidnesbyrd kan føre til en Opklaring. Min Kusines Adresse er Elvira Rasmussen, Café Tagens Kro. Brevskriverens Adresse er: (Her følger Underskrift og Adresse).

MIN EGEN MENING OM MORDET

Efter at jeg blev prøveløsladt, har jeg ofte hørt det Spørgsmaal rettet til mig: Hvordan er Deres egen Forklaring paa Damhusmordet?

Hvis jeg kunde give et helt udtømmende Svar paa dette Spørgsmaal, saa var alt jo ligetil. Men man maa ikke glemme, at da jeg blev anholdt den 12. Maj 1925, var der gaaet 3 Aar mellem denne Anholdelse og selve Mordet, og desuden var jeg den Aften, Mordet blev begaaet, saa stærkt beruset, at jeg ingen klar Erindring har om alle Begivenhederne, men kun brudstykkevis. Det er en Selvfølge, at jeg baade i Arresten paa Blegdamsvejen og senere i Horsens og Vridsløse, hvortil jeg blev overført efter en Del Aars Forløb, daglig har brudt min Hjerne med at finde ud af, *hvor* jeg vel kunde have tilbragt Natten mellem den 7. og 8. Maj 1922.

Normalt vilde denne Opgave være *aldeles haabløs*, men *naar* jeg overhovedet er i Stand til at give et nogenlunde sammenhængende Billede af de Begivenheder, der allerede i 1925—26 laa saa lang Tid tilbage, saa skyldes det, at jeg omkring den Tid, paa hvilket Mordet fandt Sted, ganske tilfældigt har visse Holdepunkter, som jeg om lidt skal komme nærmere ind paa.

Jeg skal dog straks indrømme, at jeg, ogsaa under de første Afhøringer, har givet forskellige Forklaringer paa mit Opholdssted Natten mellem Søndag den 7. og Mandag den 8. Maj af den simple Grund, at snart stod den ene Mulighed, snart den anden for mig i Erindringen.

For at give Læseren et Indtryk af, hvad jeg dengang forklarede, vil jeg her gengive en af de Rapporter, der blev optaget af mig i Efteraaret 1925, lige efter at Frk. Stjernholm

havde udtalt, at det var mig, hun havde mødt ved Damhuskroen.

Rapporten lyder saaledes (idet jeg som forhen indsætter Navne i Stedet for de besværlige professionelle Betegnelser: Arrestanten, Komparenten o.s.v.):

»Arrestanten Mouritz Andersen var Dags Eftermiddag (16. Sept. 1925) fremstillet her paa Kontoret.

Han forklarer, at han er tilbøjelig til at tro, at han den omhandlende Søndag Aften den 7/5 1922 er gaaet fra Hotel »Kikkenborg« i Nyhavn før sædvanlig Lukketid. Han siger her, at det ofte hændte, naar der ingen Gæster var i Kikkenborgs Kælderstue, at denne lukkede ved 11 Tiden om Aftenen, hvilket muligt er sket den Aften.

Andersen mener, at det derefter har været hans Agt at besøge Tjener Carl Tørnsjø, der dengang var beskæftiget i Kafe »Milano« paa Bülowvej lige overfor »Palækafeen«, men at han paa Vejen dertil er dumpet ind i Cafe »Den Fingerløse«, hvor han derefter har truffet Musse Gadedreng og drukket en Bajer sammen med hende og Tjeneren. Han kan dog ikke bestemt huske, at han har været i »Den Fingerløse«. Han mener, at han er skiltes fra Musse inde i Kafeen. Han kan ikke huske, at hun har omtalt, at hun skulde ud til en Chauffør. Han tror, at han derefter er gaaet over i Kafé Milano, hvor han har truffet Carl Tjørnsjø og sagt til denne, at han vilde vente paa ham udenfor. Værten i »Milano« var nemlig vidende om, at Andersen var straffet for Alfonsoeri, og han kunde derfor ikke lide at se ham i Forretningen.

Han mener, at han, efter at være gaaet ud af »Milano«, har stillet sig over ved »Palækafeen«s Fortovsindgang for at vente paa Carl, og at Musse, medens han stod der, er kommet med Chaufføren og Gudrun. Han har saa formodentlig inviteret disse 3 paa en Bajer i »Palækafeen«. Han husker dog ikke, at han og de nævnte 3 Personer har været inde i den nævnte Kafe, og han kan derfor ikke huske, hvad de har nydt i den.

Han nægter, at de fra Palækafeen er kørt til Musses

Værelse i Møntergade, hvorimod han tror, at de er kørt ind til »Kinahulen«.

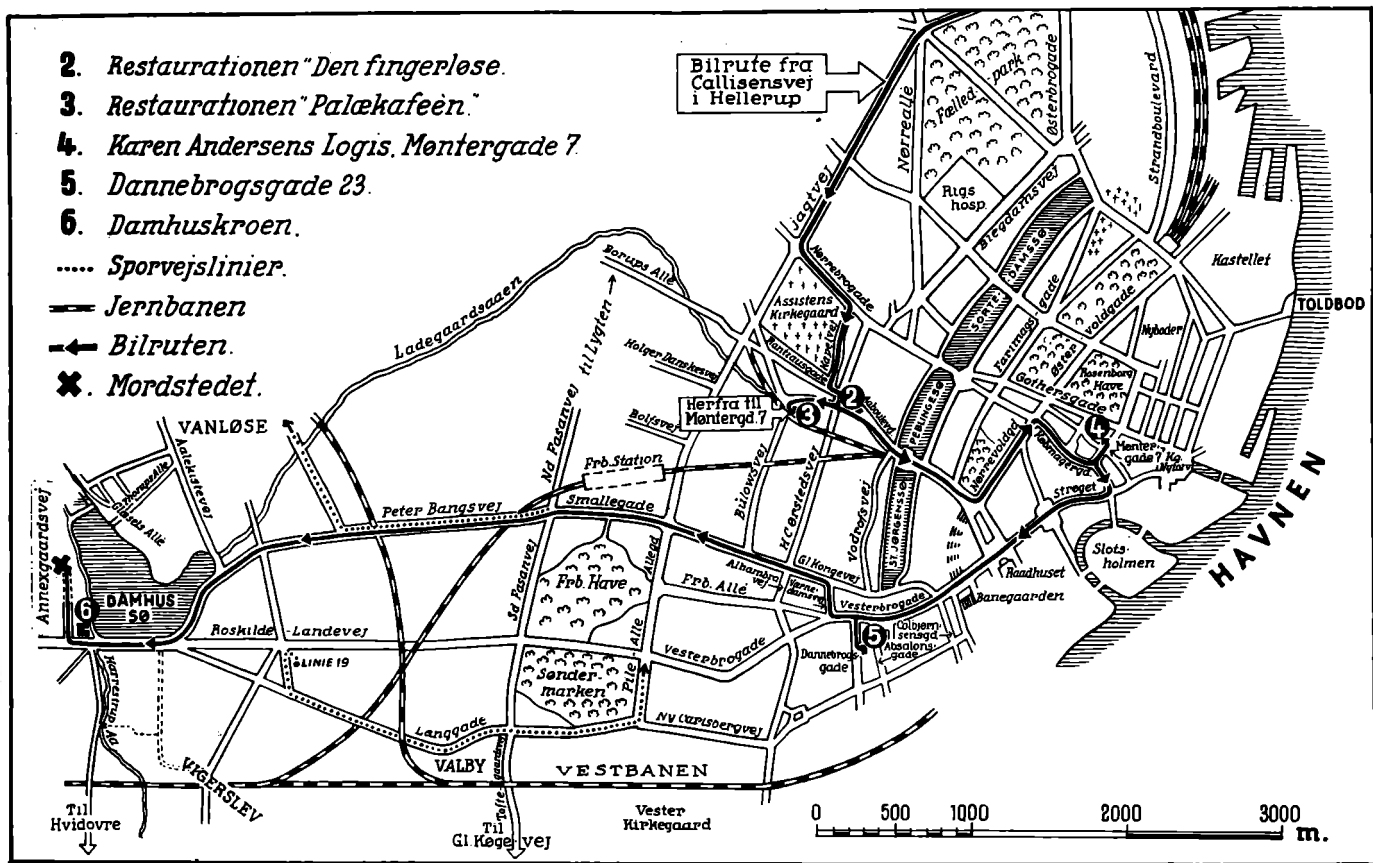
Forespurgt, hvorledes de er kommet ind i Kinahulen paa den Tid af Døgnet, svarer han, at der vist var Natservering, og derfor aabent til Kl. 2. Han formoder, at han i »Kinahulen« har truffet Christian Hestehoved, og at han saa har villet »gi en lille Een«, men da det har været lige ved »Kinahulen«s Lukketid Kl. 2, har han spurgt Christian Hestehoved, om han vidste et Sted, hvor de kunde faa den, hvortil Christian Hestehoved formentlig har svaret, at de kunde køre ud til *Orla Hansen* i Dannebrogsgade.

Han husker ikke, hvorledes Aftalen er blevet, om Christian Hestehoved og Pigebørnene er kørt i Forvejen, eller han selv ogsaa er kørt med, men han ved bestemt, at han kom op til Frankas Værelse i Dannebrogsgade, hvor han bankede paa, og at han blev lukket ind af *Orla Hansen*. Han husker, at der foruden *Orla Hansen* var endnu en Mand i Værelset. Denne Mand beskriver han saaledes: »Ca. 35 Aar, godt middelhøj, kraftig, blond, fyldigt Ansigt, vistnok lille lyst Overskæg«. Han sad i højre Side af Værelset ved et rundt Bord.

Han fastholder fremdeles paa det bestemteste, at han har været oppe i det omhandlede Værelse en Nat nogen Tid før han efter *Orla Hansens* Anholdelse i Maj 1922 fik Ophold i *Orlas* Sommerhus i Hvidovre, og at *Orla* var deroppe sammen med en anden Mand.

Han mener ikke, at der blev nydt noget paa Værelset, da han den omhandlede Nat kom derop. Han husker nu ikke, hvad der yderligere er passeret, efter at han kom paa Værelset, idet han tror, at han har været saa fuld, at han er dinglet omkuld, men han er i hvert Fald sikker paa, at han ikke er kørt med længere end til Frankas Værelse. Han kan ikke udtale sig om, hvor Christian Hestehoved er blevet af. Han tror ikke, at det var ham, der var paa Værelset, da han kom derop.

Han tænker sig nu, at *Orla Hansen* er kørt videre med Pigerne sammen med den omtalte Mand. Han ved ikke, hvem denne Mand er, men han tror, det er en af Tjenerne fra »Bauer«.

Et Rids over den Del af København, i hvilken Musse Gadedreng forklarede at have kørt med den dræbte Chauffør i følgende Rute: Callisensvej, Hellerup, Vibensgaard, Den Fingerløse, Palæ cafeen, Musses Logi i Møntergade 7, Dannebrogsgade 23 og Annexgaardsvej. De paagældende Steder er efter Rækkefølgen afmærket med Tal og Ruten med en

Andersen ved ikke, naar han er kommet til sig selv paa Værelset, men han tror dog, at han er fulgt med de andre ned ad Trapperne. Han husker ikke, at han har set dem køre. Han udtaler, at han er en Ærkeidiot, naar han er fuld og intet kan huske.

Han kan tænke sig, at han har siddet og sovet paa en Trappe, muligt paa Trappen i Dannebrogsgade, og at han efter at have være vaagnet er søgt ned i »Tingvalla«, hvor han plejede at søge ned, naar han havde været ude om Natten ...

Mouritz Andersen siger, at han har dannet sig en Teori om, hvorledes Mordet er foregaaet, og han forklarer herom, at han tror, at Orla Hansen og Pigerne er kørt til Damhuskroen og at Orla her har villet have dem til at køre tilvenstre mod Hvidovre, men at Gudrun, som hun selv siger, har villet være hjem, og at de saa er kørt til Annexgaardsvej. Han mener, at begge Kvinderne har siddet paa Bagsædet, Musse tilhøjre, medens Orla Hansen har siddet paa Forsædet lige bag Chaufføren. Han siger, at Gudrun jo tidligere har forklaret, at hun saa Revolveren i Musses Skød, da de svingede om Hjørnet til Annexgaardsvej. Han tror saa, at Musse pludselig har stukket Revolveren ud gennem det højre Vindue og affyret den mod Chaufføren, hvilket Orla saa er blevet forskrækket over og har væltet sig over mod Gudrun og grebet fat i hende for at undgaa at blive ramt. Han mener, at det ikke har været Orlas Hensigt, at Chaufføren skulde rammes, hvilket han mener, de omtalte Ord: »Skyd nedad for Satan« kan tyde paa, og at et af Skudene saa er gaaet ned i Motoren, hvorefter Vognen er standset.

Han mener ogsaa, at de er steget ud, og at Orla da først er blevet klar over, hvad der var sket. Han har saa muligt taget Gudruns Haand og ladet hende sværge Tavshed. Om Orla derefter har taget Chaufførens Pung og faaet Revolveren ved han ikke.«

Saadan tænkte jeg altsaa om Sagen *dengang*. Men blot to Dage før den gengivne Rapport blev optaget, var jeg efter egen Begæring mødt i Statspolitiets Kontor, og fra denne

Rapport vil jeg blot, inden jeg gaar videre, gengive dette lille Stykke:

»Mouritz Andersen udtaler derefter, at han, da han i Lørdags paa Politimesterens Kontor blev konfronteret med Orla Hjarne Hansen (og udtalte overfor denne, at han en Nat, før han kom ud til Hvidovre, havde været paa Frankas Værelse), lagde Mærke til, at Orla Hansen stod og bevægede Læberne, som om han vilde sige, at Mouritz skulde holde Kæft, hvilket fik Mouritz til at udbryde: »Der er ingen Vej udenom«. Han fik da den Tanke, at Grunden til, at Orla Hansen vilde have ham til at tie, var at Orla havde været med til Mordet«.

Hvis jeg nu i Dag skal genkalde mig disse Forklaringer i Erindringen, saa vil jeg sige, at den lige gengivne Rapport i store Træk opridser et nogenlunde Billede af det forefaldne, saaledes som det i Dag staar for mig. Dog vil jeg gerne tilføje et og andet, for at man kan forstaa, at min Forklaring ikke kan være helt utroværdig.

Som sagt, naar jeg kunde fastholde Datoen den 7. Maj

Sommerhuset i Hvidovre.

1922, var det paa Grund af ganske særlige Omstændigheder, og naar jeg vidste, at jeg havde været beruset, var det bl. a. af den Grund, at jeg i den Tid, jeg arbejdede som Tjener i »Kikkenborg« altid kunde gaa ud fra, at Sprutten sad mig konstant i Blodet. Dette var nu slet ikke af en uimodstaelig Lyst til at drikke, men en Tjener i en lille Beværtning *kan* overhovedet ikke eksistere, hvis han ikke stadig drikker med Gæsterne Dagen igennem. Han bliver da ganske simpelt jaget bort. Den Aften gjorde dog særlige Forhold sig gældende.

Jeg maa begynde at fortælle om dette Tidsafsnit, at jeg den 24. April havde Fødselsdag, og samme Dag modtog jeg fra 1. Politisinspektorat en Skrivelse med Anmodning om at møde paa det gamle Domhus den følgende Dag. Jeg fik, da jeg mødte der, et Tilhold om at høre op med at virke som Tjener, fordi jeg havde været straffet. Min Principal var godt fornøjet med mig, men Loven tillod mig altsaa ikke dette Erhverv. For at jeg kunde faa Tid til at søge noget andet i Mellemtiden, fik jeg Frist til den 6. Maj 1922. Kafeens Bøger viser da ogsaa, at jeg netop er fratraadt denne Dag. Musse har forklaret, at hun, i Selskab med en Veninde, Astrid Olsen, og en Del Søfolk, traf mig i »Kikkenborg« den 6. Maj om Aftenen. Vi tog alle til Café »Sølyst«. Jeg husker selv ikke noget om dette, men den før nævnte Kabelodder *Jespersen*, der i anden Henseende viste sig at være troværdig, har tilfældig set mig i Selskab med Musse og de andre — rimeligvis ogsaa Gudrun — saa det er sikkert rigtigt, og derfor kunde Musse finde en vis Tiltro, da hun fortalte, at hun her i »Sølyst« havde modtaget en Revolver af mig, som atter havde stjaalet den fra en Sømand. Ganske vist havde hun kort forinden fortalt, at hun havde faaet den af mig allerede den 3. Maj om Morgen i »Tingvalla«, men da jeg kunde modbevise dette, kom altsaa den anden Forklaring. Det med Revolveren er det rene Opspind, jeg har aldrig ejet en saadan, for naar jeg blev gal i Hovedet, brugte jeg mine Næver.

Senere fra Aftenen den 6. Maj husker jeg, at jeg, i hvert Fald i Ledsagelse af Musse, kom i Selskab med en Mand, der havde en Klumpfod; det var rimeligvis en Tjener, der hedder Rasmussen, hvad der aldrig har kunnet opklares. Vi

kørte i Bil bl. a. til »Den Fingerløse«, og her paastaar en Rengøringskone, Fru Hansen, at have set mig, men hun forveksler bare Lørdag den 6. med Søndag den 7. og siger, at det var om Søndagen, jeg var der, hvad jeg senere kan paa- vise ikke passer. Ligeledes forveksler hun mit Navn. Den Aften mener jeg at have forladt Selskabet enten ved Café Bauer, hvortil vi eventuelt senere er taget med Klumpfod- Manden, eller ved Ørstedsvejen.

Ulykken i det hele er, *at jeg har foretaget to Bilture med Musse, baade om Lørdagen d. 6. og om Søndagen d. 7. Maj*, og derfor huskede jeg ikke i min omtaagede Tilstand, hvor jeg skiltes fra de øvrige den ene og den anden Aften.

Men nu selve den skæbnesvangre Dag, Søndag den 7. Maj? Jeg var altsaa ophørt som Tjener Dagen forud, og Søndag Formiddag tog jeg fra min Mors Hjem i Sjællandsgade, hvor jeg boede, ind til Kafe Kikkenborg i Nyhavn for at vise den nye Tjener, Schiermacher, til Rette, da det var mig selv, der havde skaffet ham Pladsen. Jeg var der baade om For- middagen og om Eftermiddagen, og ved 11-Tiden lukkede vi. Schiermacher og jeg fulgtes til Kongens Nytorv, hvorfra jeg tog Omnibilen til Raadhuspladsen og derfra Sporvog- nen gennem Gyldenløvesgade. Det er muligt, at jeg paa denne Tur et Øjeblik har været inde i »Den Fingerløse«, hvor Musse og Gudrun maaske har siddet med en ret ofte omtalt Person »Freddy«, men jeg har i hvert Fald kun væ- ret der ganske kort og er taget lige hen til Kafé »Milano« paa Bülowvej lige overfor »Palækafeen«. Her havde jeg alt- saa den i den gengivne Rapport omtalte Ven, der var Tje- ner, og da Klokkeren blev 1, var det, jeg gik over paa den anden Side udenfor »Palækafeen« for at vente paa, at han blev færdig med sit Regnskab. I »Palækafeen« var der Serve- ring til Klokkeren to, og her var det altsaa, at Chaufføren svingede op med de to Piger i Vognen, rimeligvis fordi jeg havde sagt, at jeg gik til Bülowvej, og fordi Musse vidste, at jeg var let til at traktere.

At vi virkelig har været i »Palækafeen« vi fire, er nok udenfor al Tvivl. Det siges, at jeg betalte for 13 Kr. Drikke- varer, hvorefter jeg inviterede Selskabet til at fortsætte i »Bauer«. Hertil kørte vi saa med Chaufføren. Pigerne siger, at vi gjorde Holdt i Møntergade, men dette tror jeg ikke pas-

ser. »Bauer« var ved at lukke, men her var det, vi traf Christian Hestehoved. Enten Musse eller jeg har rimeligvis spurgt, hvor Orla var, da han ikke var til Stede i Bauer, og paa den Maade har vi faaet Adressen: Dannebrogsgade 23, hvor der kunde drikkes videre. Det er mig derefter umuligt at huske, om jeg er kørt direkte med Christian og Pigerne til Dannebrogsgade i Jensens Bil, eller om det var saaledes, at jeg skulde se at finde Franka paa Vesterbrogade, hvor hun trak, for at hun ikke skulde komme op og forstyrre os paa Værelset. I hvert Fald husker jeg at have været paa Frankas Værelse i Selskab med Orla, Pigebørnene, Christian og maaske endnu en Mand. Jeg kendte ganske vist Orla fra gammel Tid, men vidste ikke før den Aften, at hans Kone havde dette Værelse, hvorfor jeg maa have faaet det at vide enten af Christian eller Musse.

Da Selskabet nu støjende forlod Lejligheden ved 2½ Tiden, mener jeg, at vi maa have været 5 eller 6 Personer foruden Chaufføren, nemlig:

1. Orla.	4. Christian.
2. Musse.	5. Jeg selv.
3. Gudrun.	6. Eventuelt den Ubekendte.

Efter dette er Bilen kørt bort. Om jeg har været med i den husker jeg ikke. Det er muligt, at jeg har været det og i saa Fald er steget ud undervejs. Det er ogsaa muligt, at jeg har sat mig til at sove paa Trappen, som jeg fortæller i Rapporten, eller at jeg er gaaet hjem til Fods. Hvis det er rigtigt, hvad alt tyder paa, at Christian er staaet af ved Smallegade, fordi han blev bange, saa maa det være Orla, eventuelt i Ledsagelse af den ukendte Hr. X, der sammen med Pigerne er kørt videre ud til Damhussøen.

Nærmere kan jeg ikke komme dette Spørgsmaal, selv efter at jeg har gransket over det i 18 Aar. Jeg indrømmer, at det er det sløjeste mulige Alibi, fordi Beruselsen tog min Erindring. Een Ting ved jeg blot, at *saa* drukken var jeg heller ikke, at jeg uden at vide det kunde begaa et Mord, tilmed paa min Mors Fødselsdag. Om ikke andet skulde jeg nok være blevet ædru ved at finde mig selv foran Liget ude ved Damhussøen.

Læs det Julebrev
Marius Andersen har er
miskyldig. Jeg har skrevet Chafforen
og jeg vil skrive i hvad jeg bliver
Saget.

Sy
Kulturnum

Faksimile af en anonym Skrivelse til Politiet i 1925 (se flg. Sider).

»LØSLAD MOURITZ ANDERSEN!«

Jeg omtalte det Brev, som kom til Politiet, medens Matell sad arresteret. Da det var undertegnet Mo, var Politiet altsaa saa skarpsindig at finde ud af, at det rimeligvis var skrevet af mig, og at jeg ved denne Underskrift havde været saa genial at udlevere mig selv. Derfor gjorde det et vist Indtryk, da der kom *et Brev Nr. 2*, medens jeg sad som Varetægtsfange. Denne Gang kunde det altsaa under ingen Omstændigheder være mig, der havde afsendt Brev Nr. 2. Det er nu ikke noget Brev, men et almindeligt Korrespondance-Kort, og Skriften ligner ikke meget den paa det først modtagne Brev. Dog har jeg studset over en lille Mærkværdighed, nemlig en ejendommelig lodret Streg, som i det første Brev findes efter Ordet »her« og i det andet Brev efter Ordet »tilstaar«. Jeg ved ikke, om det skal forestille et Komma eller blot en Adskillelse mellem Ordene, i hvert Fald kan man sige saa meget, at man ikke kan afvise den Mulighed, at de to Breve er skrevet af en og samme Person. Dertil kommer, at der — som man ligeledes vil se af den fotografiske Gengivelse — er en Del Lighed mellem de store M'er, og det vilde maaske være en interessant Opgave for en Skriftekspert at finde ud af, om de to Breve har nogen Forbindelse med hinanden. At det i hvert Fald er en Mand, som har været ret nøje inde i Sagen, er temmelig sikkert, ellers vilde han næppe kende Musses Fornavn »Marie«, da dette jo ikke ofte var nævnt i Pressen, hvor hendes »Kæle-navn« Musse Gadedreng som Regel altid blev benyttet.

Indholdet af det sidste Brev (eller Kort) lød saaledes:

»Løslad øjeblikkelig Mourits Andersen, han er uskyldig. Jeg har skudt Chafføren og jeg tilstaar / naar jeg bliver Taget.

*S. J.
København.*

Jeg skylder Justitsminister *Steincke* en oprigtig Tak, fordi han fik udvirket, at Søndre Birks Politi i Februar Maaned lod optage to Fotografier af Brevene, hvoraf jeg fik et Aftryk, som gengives her. I det hele taget har Justitsminister *Steincke* vist mine Ansøgninger om Sagens Genoptagelse Interesse, men det er jo ikke ham, der i dette Spørgsmaal træffer Afgørelsen. Alligevel skal jeg ikke glemme ham for hans opmuntrende Ord under Besøg hos mig i Horsens Tugthus, og fordi han gav mig Friheden tilbage, selv om det kun skete »paa Prøve«.

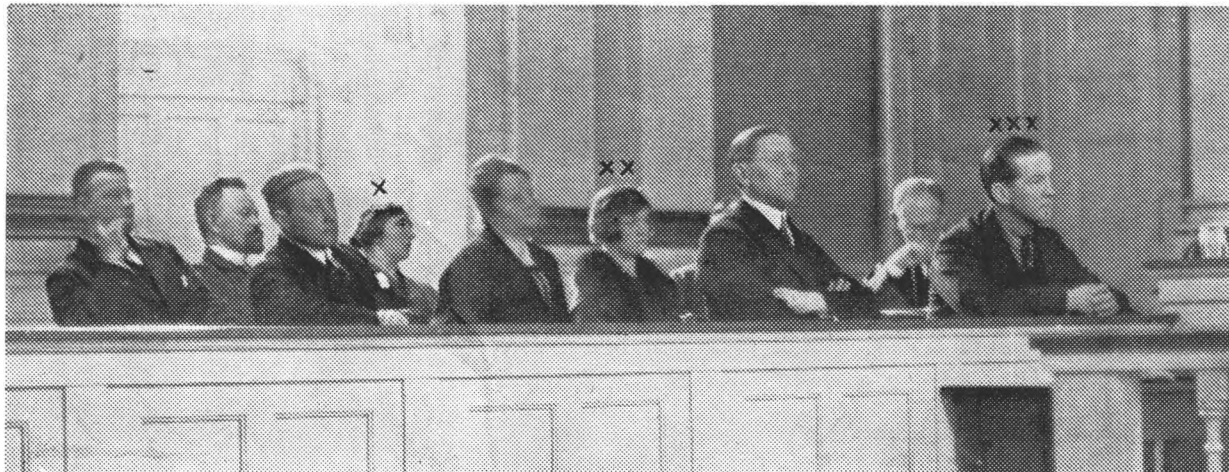
FOR NÆVNINGETINGET

I Dagene fra den 22. Februar til den 3. Marts 1926 behandlede Damhusmordet for Tinget i den Nord- og Øst-sjællandske Nævningekreds. Anklagen lød paa 3 Personer: Musse, Gudrun og mig. Musse og jeg var tiltalt for at have gjort os skyldige til Gerningsmandsstraf for overlagt Manddrab og Røveri efter Straffelovens Paragraffer 190 og 243 »ved med Overlæg at have skilt Chauffør Christian Martinus Jensen ved Livet med Revolverskud for at fratage ham hans Penge, antagelig ca. 300 Kr., og at Gudrun Olesen havde gjort sig skyldig til Straf efter Straffelovens Paragraf 243 jfr. Paragraf 47, 2 Stykke eller Paragraf 55 ved at yde os Bistand ved Iværksættelsen af Røveriet eller dog ved at have deltaget i Opbevaringen af de røvede Penge.«

Den første Dag begyndte allerede som en Sensation: Musse nægtede pludselig at kende nogetsomhelst til Drabet eller at have været til Stede ved dets Udførelse, ja, hun paastod endog, at hun kunde bevise sit Alibi. Nogen Grund til, at hun tidligere skulde have talt Usandhed til Skade for hende selv, kunde hun ikke angive, men nu, da hun havde faaet tænkt over Sagerne, havde hun fundet ud af, at hun aldeles ikke havde noget med dette Mord at gøre. Paa Trods af Kabellodder Jespersens Udsagn om, at han havde set mig i Café »Sølyst« sammen med hende Lørdag den 6. Maj, hævdede hun, at dette havde været den 29. April. Jeg havde ej heller vist hende en Revolver ved den Lejlighed, omend jeg havde været i Besiddelse af en saadan. Hun havde ikke kunnet skyde Chaufføren, da hun var kejthaandet, og naar hun overfor Politimesteren havde demonstreret Skuddet, var det kun, fordi han i Forvejen havde vist hen-

Syv af de tolv Nævninger fra 1926. Længst til venstre i Forgrunden sidder Sparekassedirektør Anker Heegaard, længst til højre afdøde Redaktør Angelo, der var Formand for Nævningerne.

De Anklagedes Loge. Musse Gadedreng (X), Gudrun Olesen (XX), Mouritz Andersen (X)

de, hvordan det hun skulde bære sig ad. Mellem den 6. og 7. Maj havde hun været hos sin Ven Jespersen paa Aaboulevarden, om Søndagen havde hun været sammen med Kæresten »Christian Skraldemand«, en Veninde Ebba Olsen og dennes Kæreste Hans; de havde alle spist i »Danas Have« paa Nørrebrogade, hvorfra de gik ved 11-Tiden om Aftenen. Senere havde hun været i »Tingvalla« eller »Sølyst«, hvor hun traf sin Veninde Astrid Olsen, der sammen med en Bondemand fra Dragør var hjemme i hendes Logi i Møntergade 7, og da denne Bondemand var gaaet, havde hun og Astrid bragt Køkkentøj over til Christian Skraldemand i Adelgade. Men der kunde hun ikke faa Lov at blive, og da hendes Nøgle til Møntergade 7 samtidig var blevet borte, maatte hun vandre om i Gaderne om Natten. En Tid havde hun siddet paa en Bænk ved Dronning Louises Bro, dernæst var hun gaaet ud ad Gl. Kongevej, hvor hun havde truffet en Mand, med hvem hun var inde i en Bilgarage paa det gamle Jernbaneterræn, derfra var hun gaaet til Raadhuspladsen og endelig til Aaboulevarden op til Jespersen, hvor hun havde givet sin Fortvivlelse Luft. Denne skulde navnlig skyldes, at hun var bange for at have smittet Christian, hendes Kæreste, med en Kønssygdom, men hun havde alligevel ikke turdet sige dette til Jespersen af Frygt for, at han saa skulde miste alt for hende, og han var den eneste, der havde taget sig af hende.

Hendes Udsagn nyttede hende imidlertid intet. Jespersen var vel nok den af de for Nævningeretten afhørte 60 Vidner, der gjorde det mest paalidelige Indtryk paa Nævningerne, og han fastholdt Datoen den 6. Maj for Besøget i »Sølyst«, hvor han vilde have hende ud af det daarlige Selskab. Hun havde lovet at komme til ham Dagen efter, nemlig om Søndagen, men han var taget til Amager og saa hende først Mandag Morgen, da hun kom og bankede paa Væggen til hans Værelse og viste sig i den allerede skildrede Tilstand. Op ad Formiddagen fandt Jespersen et Brevkort fra hende, skrevet med rystende Haand og næsten ulæseligt. Det indeholdt en Anmodning om at træffe hende i »Den Fingerløse« om Aftenen. Han prøvede at faa ud af hende, hvad hun havde at betro ham, men hun svarede: »Nej, det kan jeg ikke, du taber alt for mig, hvis jeg fortæller det.« Gudrun

Olesen kom derefter ind i Restaurationen, og med hende gik Karen saa ud paa Toilettet. (Det er rimeligvis her, Gudrun og Musse har ordnet Pengespørgsmaalet og truffet Aftale om, hvad de skulde sige til Politiet i Tilfælde af, at de blev nappet).

Det viste sig at være rigtig, at Musse Søndag den 7. Maj havde spist med Ebba Olsen og dennes Kæreste i »Danas Have«, men de var gaaet allerede ved 10-Tiden. Fortællingen om Flytningen af Køkkentøjet fra Møntergade til Adelgade kunde ikke godtgøres, ej heller hendes natlige Færden i Gaderne. Det vanskeligste Punkt, hvad det var, hun vilde have betroet Jespersen, havde hun jo nu forklaret drejede sig om hendes Frygt for at have smittet sin Kæreste Christian Skraldemand, men uheldigvis viste det sig, at Udbrudene af Syfilis først kom i Juli 1922, altsaa 2 Maaneder senere, og indtil da anede hverken Musse eller han, at der forelaa nogen Smitte. Jespersen erklærede da ogsaa kort og godt, at det aldeles ikke var en Hemmelighed af denne Art, der trykkede Musse.

Helt fantastisk var Vidneførelsen om, hvor den dræbte Chaufførs Bil var set Dagen og Aftenen før Mordet. Der var næppe det Sted, den ikke var set, og ofte paa samme Tid. Særlig Munterhed vakte en Betjent, der i Embeds Medfør blev spurgt ud om dette Spørgsmaal. Han kunde ikke alene — Aar efter — nøje beskrive Kørslen, men ogsaa give et detailleret Signalement af alle Passagerer, lige til Mandens Adamsæble og stikkende Øjne. Jeg tror ikke, at han opnaaede nogen Forfremmelse paa dette Vidneudsagn, men han har sikkert været en flittig Avislæser.

Mod Gudrun forelaa der ikke meget andet, end hvad hun selv var kommet frem med, drevet af hendes daarlige Samvittighed. Hun havde en udmærket Forsvarer, som støttede Statsadvokaten efter bedste Evne ved at vælte alting over paa Musse og mig, saa der var jo intet at sige til, at Statsadvokaten, eftersom Sagen skred frem, var villig til at lade Anklagen mod Gudrun svinde ind til næsten ingenting.

Hvad Gudruns Forsvarer kunde tillade sig i Retten af at anklage mig, var meget usømmeligt. Men dette maatte jo gøres for at sværte mig og derigennem hjælpe sin Klient og Anklagemyndigheden. Ingen af Vidnerne kunde sige noget

imod mig udover Gudrun og Frk. Stjernholm, og paa disses Udsagn alene blev jeg dømt. Musse havde forlængst erklæret: »Hvis I dømmer ham, er det ikke min Skyld«. Men Nævningerne syntes næppe om mig og havde faaet forelagt hele mit Synderegister fra Fortiden. Skulde det virkelig være muligt, at man kan blive dømt som Morder, fordi man har dette imod sig? I saa Fald vil jeg sige, at de, der dømte mig, har været særdeles ubetænksomme.

Det var ogsaa meget uheldigt, at Afhøringerne fra 1922 helt blev droppet. Saaledes blev et saa vigtigt Vidne som Sporvognskonduktør Andreasen ikke indkaldt for Nævningetinget, men derimod en Mængde ligegyldige Vidner, der blot gjorde alt sværere.

En Ting endnu maa jeg paatale ved dette Nævningeting, hvis Formand var den nu afdøde Redaktør Angelo:

Denne gjorde under Sagen opmærksom paa, at Nævningerne, særlig dem paa de bageste Rækker, ikke kunde høre, hvad Forhandlingerne drejede sig om, og hvad Vidnerne sagde. Rettens Formand, Landsdommer *Axel Petersen*, rejste sig og svarede paa disse Klager: »Jeg ved godt, at Høreforholdene er daarlige i Salen, men paa Grund af den store Tilstrømning har vi været nødt til at tage denne Sal i Brug, saa derved er der intet at gøre.«

Jeg spørger: Kan det siges at være forsvarligt, at de Nævninger, der dømmer og som erkender ikke at kunne høre, dømmer mig paa noget, de ikke har hørt? Man maa jo ikke glemme, at alt foregik mundtligt, og det blev udtrykkelig indskærpet Nævningerne i Retsformandens Belæring, at de alene skulde dømme ud fra, hvad de erfarede her i Tinget og de Indtryk, de fik her, medens alt, hvad de havde hørt og læst om Sagen ellers, skulde lukkes ude.

Min Forsvarer, ORS. Kaae, fremhævede, at Musse i de forløbne Dage havde erkendt, at hendes Sigtelse mod mig var usandfærdig. Tilbage stod kun Udsagnet fra Gudrun. Denne har i en Embedserklæring fra Kommunehospitalet, hvor hun var indlagt til Observation i 1928, faaet det officielle Vidnesbyrd, at hun var moralsk defekt og især løgnagtig. Heller ikke Frk. Stjernholm kunde man opstille som noget Sandhedsvidne, sagde ORS. Kaae, hendes Forklaring var aldeles eventyrlig. »Hvis en uskyldig Mand bliver dømt,«

Mouritz Andersen sværger, at han ved Gud den almægtiges Trone vil fastholde, at istet Blod fra nogen Chauffør klæber ved hans Hænder. — I Hjørnet sidder Karen Andersen.

Ved en af de sidste Domsforhandlinger løftede Mouritz Hænderne mod Himlen og udbrød: »Der klæber ikke Blod fra Chaufføren ved disse Hænder. Det vil jeg sværge ved den Almægtiges Trone«. (Tegning af Magnus Bengtsson til »Social-Demokraten».)

sagde ORS. Kaae, »saa er det endnu forfærdeligere end selve Gerningen.«

Forøvrigt tror jeg ikke, at selv Statsadvokaten var overbevist om, at jeg var den Skyldige. Jeg mindes en Bemærkning af ham fra Sagens Behandling. »Da jeg hørte Andersen staa her og tale, tænkte jeg — skulde jeg have taget fejl?« Saaledes omtrent lød Statsadvokatens Ord, og hvis vi betragter hans »Spørgsmaal til Nævningerne«, er det ret aabenbart, at han har ladet en lille Bagdør staa aaben for mig. Hovedspørgsmaal IV lyder nemlig saaledes:

»Er Tiltalte Karen Vilhelmine Andersen, Sjøgrens fraskilte Hustru skyldig til Gerningsmandsstraf for forsætligt men ikke overlagt Drab (Straffelovens § 186) ved i Forstaaelse med Mouritz Christian Andersen eller en anden Person Natten mellem den 7. og 8. Maj 1922 paa Annexgaardsvej i Rødovre selv at udføre eller dog deltaget i Udførelsen af Drabet paa Chauffør Christian

Martinus Jensen, der blev skilt fra Livet ved Revolver-skud?«

Sætningen »eller en anden Person« tyder paa, at Anklagemyndigheden endnu paa saa sent et Tidspunkt som umiddelbart før Dommen positivt har regnet med Muligheden af, at en anden end jeg kunde komme paa Tale som Morderen.

Retsformanden, Landsdommer Axel Petersen, kom med en meget lang Retsbelæring. At gengive den i Detailler tror jeg vil blive for vidtløftigt. Da den imidlertid omtales i en Artikel, som Forfatteren, afdøde Baron *Palle Rosenkrantz*, skrev om Sagen i sin Tid, tror jeg, at Læserne vil faa et bedre og livligere Indtryk af det forefaldne ved at læse denne Artikel, bl. a. ogsaa fordi Forfatteren af den er en Mand helt udenfor Rækkerne, en Mand, der ikke kendte mig eller nogen anden af Sagens Parter og bedømmer den paa Grundlag af det, han selv havde læst og iagttaget.

»MOURITZ ER EN MAND, OFFENTLIGHEDEN VIL
KOMME TIL AT HØRE FRA«.

Palle Rosenkrantz skriver, efter at have fortalt om Mordets Udførelse samt om min stadige Hævdelse af min Uskyldighed, ogsaa overfor Justitsministeren, følgende:

Er Mouritz Andersen uskyldig? — Desværre var hans Forsvarer under Domsforhandlingen den 22. Febr. til 3. Marts 1926 i Østre Landsrets Nævningeting en brav og elskværdig Overretssagfører uden særlige Evner som Advokat, og navnlig de to Kolleger, der forsvarede Musse og G., absolut underlegen. Det var, som vi skal se, Retsformanden, der ydede det bedste Forsvar for Mouritz Andersen. Forsvareren udtalte sig i almindelige Vendinger om det forfærdelige i at dømme en uskyldig, og om Sigtedes Drikkædighed. Pudsigt nok udtalte han, at Mouritz' Ord ved Anholdelsen var betydningsløse, navnlig da det jævne Publikum i Almindelighed havde faaet et noget humoristisk Syn paa Politiet i Søndre Birk. Det maa have gjort Lykke paa Blegdamsvejen! Han udtalte, at de to Kvinder var bundløgnagtige — det var noget, alle vidste i Forvejen — og om en fantastisk Dame, der havde set Mouritz ved Damhuskroen og kendte det hele, udtalte han sig med en Tvivl, som i Virkeligheden alle delte. Den paagældende og en frederiksborgsk Politibetjent med en forbavsende Hukommelse blev i det hele ret lattermildt behandlede i Retten. Men den til Grund liggende Fejl i ORSagf. Kaaes Forsvarsindlæg for Mouritz Andersen var den fuldkomne Mangel paa Fremførelse af Kendsgjerninger, der kunde bestyrke den af alle anerkendte berettigede Tvivl overfor ét eneste, tildels med-

skyldigt og absolut konstateret løgnagtigt Vidne — nemlig Pigebarnet G. Vi har før gjort opmærksom paa den fundamentale Fejl i vor Strafferetspleje, at Forsvaret er afskaaret fra at benytte stort andet Materiale til Svækkelse af Anklage, end Politiets, d. v. s. Anklagerens eget Materiale. Et »Forsvarspoliti« vilde faa danske Kriminaloger til at revne af Grin. Og dog findes det — for Velhavende i hvert Fald i alle civiliserede Lande. Hendes Forsvarer, ORSagf. Bay sagde da ogsaa, idet han erkendte, at han maatte optræde som Anklager overfor Mouritz Andersen, at han ikke vilde give meget for G.'s Liv og Lemmer, hvis de to andre blev frifundne. — Mouritz Andersens Forsvarer kom ikke med ét eneste faktisk Moment for hans Skyldfrihed. Men paa den anden Side var der heller ikke nogen af de 60 Vidner, der blev ført i Retten, der kom frem med noget, der kunde virke absolut fældende. Hans Bekendtskab med Musse blev bevidnet. Det blev oplyst, at de havde truffet hinanden i »Sølyst« den 6. Maj og i »Den Fingerløse« Aftenen efter. Besøget i Dannebrogsgade fragik den omtalte Tjener afgørende, og ikke et eneste Vidne kunde med Sikkerhed udtale, at Mouritz var set sammen med den dræbte Chauffør eller i hans Vogn. Den fantasifulde unge Dame, der bar et næsten for straalende Navn, gør Indtryk af at være rent ude i det blaa. Sporene paa Gerningsstedet passede kun »i det væsentlige« til Mouritz' Støvler. Men det maa bemærkes, at Damhusmorderen havde været drøftet i alle Detailler i alle danske Blade i fire Aar, før Vidnerne blev førte. Mouritz Andersens Forsøg paa at føre Alibibewis strandede. Han hævdede i Modsætning til Tjeneren fra Dannebrogsgade, at han havde været oppe hos denne med de to Kvinder og en »Trediemand«, altsaa muligvis den dræbte Chauffør. At han var kørt derfra i Automobil og staaet ud paa Hjørnet af H. C. Ørstedsvej, idet han saaledes sigtede Tjeneren for at have været med ved Drabet. Her er det at bemærke, at han altsaa gaar ind paa en Del af, hvad Kvinderne har forklaret, og navnlig er villig til at tro, at de har været med til Mordet, blot at han selv er »gledet« ved H. C. Ørstedsvej. Man kan ikke gaa i Rette med Nævningerne for, at det af ham og hans Forsvarer anførte ikke har kunnet faa Bugt med den Mistanke, Kvindernes Udsagn maatte vække. Der

kan i Kriminalhistorien nævnes mange Eksempler paa, at løgnagtige Vidner har lavet et falsk Billede ud af en Sag, ja endog troet paa andres Løgn, men med Rette hævdet, at de ikke selv har været med. Det kan heller ikke godt antages, at ingen af dem har været med i Gerningen, og at Christian Jensen er blevet skudt af andre Mennesker. Men der er et Moment, der vækker alvorlig Mistro til Kvindernes Udsagn: Episoden Matell!

Den arme Sømand kunde, nej vilde være bleven dømt paa samme Grundlag som Mouritz Andersen, havde han ikke haft sit værdifulde Alibi. Et Brev med en Dato! Dertil kan siges: Ja, men han havde det. Og hvad havde Mouritz?

Findes i denne Sag Udtalelser, Episoder og Kendsgerninger, der taler for Mouritz, og som vi ikke kan se af Akterne? Hvorfor er Troen paa hans Uskyldighed saa stærk og almindelig? Er det, fordi det fornærmer Offentligheden, at en Mand, selv en farlig Snylter paa Samfundet som Mouritz Andersen, bliver dømt alene paa to prostituerede, vittelig løgnagtige Pige børns Forklaringer, der idelig ændres og modsiger hverandre? For paa dette er Mouritz Andersen dømt og ikke paa noget andet.

Retsformanden udtalte i sin Retsbelæring: Det er *ikke* Tiltaltes Sag at føre noget Bevis for deres Uskyld; det er Anklagemyndigheden, der maa føre Beviset for Brøden. — Hvad endelig Mouritz Andersens Udtalelse ved Anholdelsen angaar, turde det have sine Betæneligheder at lægge afgørende Vægt paa, hvad en Person som Mouritz Andersen raaber op om, naar han er beruset. Alibibevis paahviler ikke de Anklagede. Beviser skal Anklagemyndigheden føre. Han fremhævede ganske afgjort Sigtedes Ret til at tage Tilstaaelsen tilbage. Man faar det Indtryk, at Fagdommeren langtfra er tilfreds med Beviserne. Hans Retsbelæring var upartisk og ypperlig.

Nu var det Nævningernes Tur! Lad os prøve at oprulle Det Billede, der har staaet for Nævningerne, efter at de i over en Uge har vadet til Knæene i Enkelthedernes Smuds og faaet det gentaget til Kaffen efter en sen Middag i Hjemmet.

Den 6. Maj har Politiet besørget den fordrukne, straffede brutale Hustrumishandler og Soutenør jaget bort fra en

Tjenerplads i en Nyhavns Kælder. Han har i Januar truffet et offentligt Fruentimmer, der holder Utugtsværelse i Møntergade. De har været meget sammen, hun var indtil Nytaar det Aar en ordentlig Kone i sit Hjem. Saa stak hun af og tog »Gaden«. Soutenøren er blank, der maa laves noget. Den kendte Vej er at drikke »Rær« fulde og hugge »Kasse« fra dem. Musse kender lidt til en ung stabil Chauffør, der holder paa Callisensvej i Hellerup. Han har altid Penge paa sig. Parret sidder i »Den Fingerløse« og Pigebarnet G., der endnu er Amatør-noktsagt, kommer til. Osen ligger tæt i Stuen, de drikker og sludrer. Bulen animerer ved Luften alene. Altsaa Musse ud og fange Guldfisken. Det begynder at stoppe lidt for Nævningerne ved den Tanke, at en københavnsk Skøge kører i Bil til Hellerup Takstgrænse for at faa fat i en Droskechauffør! Hun lejer Jensens Automobil og kører tilbage til »Den Fingerløse«. Jensen er solid og bliver udenfor. Musse henter de to, og nu kører de til Møntergade til Musses Forretningslokale, efter først at have været i Palæ-Caféen, hvor Chaufføren gik med ind og drak. Her studser Nævningerne lidt. Der er ingen Vidner i Palæ-Caféen, og Mouritz Andersen sværger paa, at han ikke har været i Møntergade. Planen er lagt. Chaufføren skal lokkes ud i en Villahave i Hvidovre og skydes med en Revolver, som Mouritz har. Matells Klæder skal tages med, for at Politiet skal tro, at det er en Sømand. Og imedens der lægges Mordplaner, sidder Chaufføren og drikker med dem. En Soutenør og to Fruentimmer, der har deres Offer drikkende med dem og ikke ved, hvad han har i Lommen, beslutter sig til at gaa den Omvej at køre til Hvidovre og skyde Manden. Ja, hvorfor ikke?

Saa kører de ud i Dannebrogsgade til Tjener H., og vil laane hans Sommerhus for at »faa Kasse«. I Dannebrogsgade traf de nok en Kavalier, det blev aldrig oplyst, hvem det var.

Nu er kun Chaufføren, Mouritz, Musse og G. i Vognen, der uden at Forklaring kan gives, kører ud ad Hvidovre til, for at »faa Kasse«? Mærkeligt nok lige til det Sted, hvor Pigebarnet G. har Kondition. Og Dramaet udspilles for Nævningernes Øjne. En lys Majnat ved Solopgangstid, men endnu i Dæmring, drejer den intetanende Chauffør ind ad

Annexgaardsvej, hvor G. bor i »Barnets Hus«. Mouritz hvisker til Musse: Nu skal du skyde ham. Og G. skrigger op og vil ud af Vognen, for at løbe hjem. Lad være med at skabe dig, Tøs. Hun sidder til venstre i Vognen og Mouritz sætter sig lige overfor hende, hvor der ligger Aske af hendes Cigaret. Skyd, siger Mouritz, og den kejthaandede Musse, der sidder til højre i Vognen, skyder med højre Haand den til venstre siddende Chauffør ved Rattet død med en Kugle i højre Side af Hovedet, gennem det højre Forvindue. For at hun ikke skal være alene om det, griber Mouritz Pistolten — slipper G.s Hænder. Og hvad sker saa? Mouritz raaber, da Vognen ikke standser: Skyd nedad for Satan. Og Musse skyder en Kugle ned i Maskinen. Vognen staar.

En tænksom Nævning standser og studser. Noget maa der jo være sket. To Skud til er fyret af mod den døde Chauffør, Vognen er standset. Musse har senere forklaret, at Mouritz og hun skød hver to Skud, og endte med at fortælle, at Mouritz skød dem alle fire. Et Skud har ramt Bunden i Krumtaphuset paa Maskinen. Det er fyret af ned efter.

Solen er ved at staa op. Klokken er tre, det er snart lys Dag. Mouritz retter Liget op i Sædet, Musse tager 250 Kr. ud af 400 Kr. i den dræbtes indre Vestelomme. Dem giver hun G., der skynder sig hjem til »Barnets Hus« med *alle* de røvede Penge. Solen gaar op over Vandet, og de to Mordere raver hjem i døddrukken Tilstand uden at være observerede af nogen. — Pip, sagde Mouritz Andersen i Drukenskabet til Søndre Birks Betjente.

Pip, siger en tænksom Nævning, der faar hele denne Historie serveret i dens Os af Utugt, daarlig Spiritus, Løgn og Rendestensskidt. Og han siger: to offentlige Pigebørn og en Soutenør! Det er ganske umuligt at forestille sig, hvordan denne begivenhedsrige Majnat er forløbet, fuldkommen umuligt at gøre sig et svagt Begreb om de enkelte bestemte Handlinger, der er foretagne af hver enkelt, og hvem der har været med. Men Politiet har vel forstaaet det, og Statsadvokaten kender sin Bestilling. Vi har en brav Chauffør, en flink ung Arbejder med tre Morderkugler i Hovedet, nogen maa have skudt ham. Det er fire Aar siden. Nu maa Sagen have en Ende. Vi dømmes det infame Udskud af Menneske-

heden, og befrier i en Række Aar Byen for disse uhumske Dyr. Og saa sagde man: Skyldig.

Nævningerne kendte Musse Gadedreng og Mouritz Andersen skyldige i Drab og Røveri, og Dommeren fastsatte Straffen for de to til 16 Aars Tugthus for Mouritz og 10 Aars Tugthus for Karen Andersen. G. slap med Varetægtsarresten. Da Nævningernes Kendelse blev læst op, besvimeede Mouritz Andersen i Retten. Hans Kolleger havde vel væddet paa, han klarede Frisag!

Naar vi nu skal til at betragte de »svage Punkter« i Nævningernes Kendelse, saa er der en Hovedbetragtning, der straks melder sig: Skal vi tro, at de to Kvinder har været med til Mordet?

Saa vidt vides er dette ikke af nogen offentlig Mening blevet bestridt. Der er mange uopklarede Enkeltheder i denne Sag. F. Eks. er det ufatteligt, at Pigebørnene ikke tog *alle* Chaufførens Penge. Mon ikke Sandheden er, at Chaufførens »Skat« helt er undgaaet deres Opmærksomhed, og Udbyttet af Mordet har været de tidligere nævnte »13 Kr. 81 Øre«. Og hvad mente Mouritz Andersen, da han i Retten sagde til Karen Andersen: Sig nu Sandheden, Musse! — Men alle, selv Mouritz, er enige om, at der var en Mand med til Drabet. Hvem?

Sikkert er det, Mouritz er en Mand, Offentligheden en Gang vil komme til at høre fra.

Palle Rosenkrantz.

NÆVNINGERNES FORMAND FORDØMMER DOMS- FORHANDLINGENS METODER.

Som nævnt var den nu afdøde Redaktør Holger Angelo Formand for det Nævningeting, der dømte mig skyldig og saaledes skabte Grundlaget for, at jeg kunde sendes 16 Aar i Fængsel.

Men lad os høre, hvad denne Nævningernes Formand siger om de Vilkaar, der var givet Nævningerne under Domsforhandlingen. Jeg tror, de fleste vil blive noget forfærdede, naar de læser disse Bekendelser, som jeg først efter min Løsladelse har faaet Lejlighed til at stifte nærmere Bekendtskab med. Selvom Redaktør Angelo i sine Erklæringer forsikrer, at Dommen selvfølgelig er afsagt af samtlige Nævninger i Overensstemmelse med deres bedste Samvittighed, saa maa enhver spørge sig selv, om det virkelig er muligt, at Landsretten 6 Gange har kunnet nægte mig Sagens Genoptagelse, efter at den gennem Nævningeformanden var blevet bekendt med de Forhold, hvorunder mit »Skyldig« blev afsagt.

Allerede Dagen efter Dommen, nemlig den 4. Marts 1926, skrev Redaktør Angelo paa Forsiden i det tidligere Dagblad »København« en ledende Artikel, hvori det hedder:

»Efter denne Nævningesags Afslutning vil der utvivlsomt blive Anledning til at komme nærmere ind paa hele Nævningeinstitutionen, saaledes som den hidtil har udformet sig herhjemme. Men paa dette Tidspunkt er det tilstrækkeligt at understrege de iøjnefaldende Brist, som ved første Øjekast viser sig for den aktive Deltager i en Sag som denne.

For det første er det Materiale og de Hjælpebidler, der

stilles til Nævningernes Disposition, ganske ufyldstgørende. De juridiske Ekspertes, hvem Strafudmålingen er overdraget, sidder inde med et omfattende Materiale, som Nævningerne kun glimtvis faar Adgang til gennem de mundtlige Forhandlinger, der føres i Retssalen. Gang paa Gang er Nævningerne nødt til at anmode om denne eller hin Oplysning, som er en gammelkendt Sag for Juristerne, men som Nævningerne intetsomhelst Kendskab har til. Det er Nævningerne, der er Dommere i Sagen, ganske bortset fra, at Dommer-Betegnelsen opretholdes for de juridiske Ekspertes, og er unddraget Nævningerne. Dette falder iøvrigt i Traad med hele den subordinære Position, som gives Nævningerne. Et af to: Enten er Nævningerne underordnede Meddomsmænd, og saa skal deres Stilling i Retten være derefter, eller ogsaa er de Dommere, og saa skal deres Position indstilles derpaa. Den nuværende Ordning er falsk for Nævningerne.«

Hr. Angelos Oplysninger vakte straks Opmærksomhed i juridiske Kredse, og i »Berlingske Tidende« rykkede Retsformanden, afdøde Landsdommer *Axel Petersen*, frem med et Indlæg, hvori han behandlede Formuleringen af Spørgsmaalene til Nævningerne og de Hjælpemidler, der stilles til Nævningernes Raadighed.

Allerede i »København« for 7. Marts 1926 rykkede Hr. Angelo frem med sit *Indlæg Nr. 2*, der atter former sig som en Spidsartikel, hvori det hedder:

»Hr. Axel Petersen giver mig i det væsentlige Ret. Han forstaar, siger han, at Manglen af *Materiale*, navnlig i en saa omfattende og vanskelig Sag, som der her er Tale om, maa volde Nævningerne Vanskeligheder. Han erkender, at Nævningerne kan savne Grundlag for Forstaaelse af Vidnernes Udtalelser og ikke kan være klare over, hvad de enkelte Vidneudsagn skal tjene til at bevise. Dette er rigtigt. Det hændte ikke een, men flere Gange under Damhusmord-sagen, at vi Nævninger sad fuldkommen uforstaaende overfor en Vidneafhøring, som Advokaterne til begge Sider øjensynlig lagde den mest afgørende Vægt paa. Men en Sags Fremførelse og Belysning for et Nævningeting skal dog ikke

være et advokatorisk Puslespil. *Nævningerne skal dog ikke sidde som en Flok Narre, med hvilke der drives Gæk af Anklager og Forsvarer.*

Landsdommer Axel Petersen siger videre, at han forstaaer, at det kan være vanskeligt for Nævningerne at danne sig et samlet Helhedsbillede, naar de faar Sagen forelagt som de gør i lutter Smaastykker. Ogsaa her ser Hr. Axel Petersen rigtigt. Og han har endelig Ret, naar han siger, at det sikkert forholder sig saaledes, at Nævningerne ikke har haft tilstrækkeligt Materiale *forsaavidt som de har manglet en vis Baggrund i deres Bedømmelse under Sagens fremadskridende Udvikling.*

Det er mig en overordentlig Tilfredsstillelse, at Landsdommeren — skønt en Jurist af den gamle Skole — er saa fordomsfri og har saa vid en Horisont, at han siger: Har vi Nævninger, skal der ogsaa være Mening i Institutionen. Det skal ikke være Juristernes Opgave at holde den udenfor.

Det maa ikke glemmes, at til syvende og sidst er det Nævningerne og ikke Juristerne, der har Ansvar for, om et Menneske skal dømmes for Mord eller sættes paa fri Fod.«

Hr. Angelos mere og mere uforbeholdne Kritik af Forholdene vakte større og større Opmærksomhed. Vilde han dermed sige, at hele Dommen var ravruskende forkert? Aa nej, paa ingen Maade! Man skyndte sig med at sige, at Samvittigheden hos Nævningerne *naturligvis* havde været i den bedste Orden. De havde ganske vist ikke kunnet høre alle sammen, hvad der blev sagt, og selv Formanden indrømmede nu, at det ikke havde været muligt at danne sig noget rigtigt Skøn over Sagen paa Grund af mangelfuldt Materiale. Men *Samvittigheden* var alligevel i skønneste Orden, hvad jeg vil haabe, den stadig er for de endnu levende Nævningers Vedkommende.

Efter Hr. Angelos 2. Artikel kom Landsdommer *Scharling* frem med et Indlæg i »Nationaltidende«, og allerede den 10. Marts 1926 indrykkede Hr. Angelo sit tredje og sidste Indlæg i »København«. Han skriver heri bl. a.:

»Der er siden min sidste Artikel her i Bladet om Nævningesagen i Damhusmordet fremsat en Del nye Kommentarer

til mine Bemærkninger. Jeg skal indskrænke mig til at imødegaa et enkelt Indlæg, en udførlig Kronik i »Nationaltidsende« af Dommer Scharling.

Jeg antager ved denne Imødegaaelse ogsaa at besvare en Del fra anden Side fremsat Kritik.

Hr. Scharling fæstner sig i Hovedsagen ved de Udtalelser i mine Artikler, som gaar ud paa, at Nævningerne ikke har været forsynet med fyldestgørende Materiale, og at de i det hele taget har haft en subordinær Position i Tinget.

Hvad det første Punkt angaar, er det formentlig tilstrækkeligt at oplyse, at jeg under Damhusmordsagen var nødt til at nedskrive 100 Foliark Notater for overhovedet at have faste Holdepunkter for min Erindring og Bedømmelse i denne indviklede Affære. Over Halvdelen af disse Notater var ganske overflødige, de forelaa maskinskrevne og mangfoldiggjorte til Juristernes Disposition et Par Meter fra min Plads i Retten.

Men d'Herrer med den større Erfaring og den større Træning fik dem smukt og let tilgængeligt, maskinskrevne og heftede — vi andre fik et Ark blankt Papir og en Blyant. Jeg understreger, at vi fik dette den første Dag. De følgende Dage (der var 10 i alt) havde vi kun Skrankens bare Egetræ og en Blyant. Vi maatte da selv bede om Papiret.

Hr. Scharling misforstaar ganske Situationen, naar han synes at mene, at jeg i Modstrid med almindelig Nævningepraktis Verden over vil kræve omfattende skriftlige Dokumentationer og tusindsidede Ekstrakter til vor Disposition.

Vi ønsker blot, at de Data, de Kendsgerninger, som foreligger maskinskrevne for d'Herrer Jurister, ogsaa forelægges os, saaledes at vi ikke er nødt til Gang efter Gang at bede Retsformanden diktere os afgørende Kendsgerninger i Sagen, for at vi dog kan have *det mest primitive Grundlag* for at bedømme det, vi er sat til at afgøre.

Halvdelen af mine Notater i Damhusmordsagen var ikke andet end Data, der forelaa maskinskrevne for d'Herrer Jurister. Hvorfor i Himlens Navn skal jeg — Lægmanden — have min Tid og mine Tanker optaget med at skrive alt ned med Blyant, naar Juristerne har det i maskinskrevet og heftet Gennemslag?

Hvad Hr. Scharling iøvrigt siger om dette Punkt vil jeg besvare med et enkelt Spørgsmaal:

Findes der virkelig Jurister, der nærer den Opfattelse, at det er Formaalet at begrænse Nævningernes Underretning om Forudsætningerne og Grundlaget for den Sag, som Nævningerne er sat til at dømme om?

Skulde det endda være en almindelig Opfattelse, er selvfølgelig enhver Mulighed for Opretholdelse af Nævningeinstitutionen fjernet. Ingen samvittighedsfuld Person vil derfor paatage sig en Nævnings Ansvar.«

Jeg tror ikke, at jeg behøver at knytte yderligere Kommentarer til disse Udtalelser af Nævningeformanden.

FORGÆVES ANMODNING OM GENOPTAGELSE.

Allerede medens jeg sad som Varetægtsfange i Blegdamsvejens Arrest, havde jeg sendt min Forsvarer Breve med Forklaringer om min Sag. Jeg betragtede det som fuldstændig udelukket, at jeg kunde dømmes paa det Grundlag, og jeg tror ikke, at en eneste af mine Kammerater udenfor havde ventet det.

Dommen kom for mig som et forfærdende Slag, og den lød saaledes:

»Ved Nævningernes Kendelse fandtes ingen af de Tiltalte skyldige som Medgerningsmænd til overlagt Drab, hvorimod Mouritz Andersen og Karen Sjøgren kendtes skyldige som Medgerningsmænd til forsætligt Drab og Røveri. Gudrun Olesen kendtes ikke skyldig i forudgaaende eller samtidig Meddelagtighed i Røveri, men derimod i efterfølgende Meddelagtighed heri, uden at der ved Straffens Ansættelse vilde være at tage Hensyn til Straffelovens Paragraf 39.«

Ved Dommen, der lagde Nævningernes Kendelse til Grund, blev Mouritz Andersen og Karen Sjøgren anset efter Straffelovens §§ 186 og 243, disse Bestemmelser sammenholdt med § 64, *med Tugthusarbejde, Mouritz Andersen i 16 Aar og Karen Sjøgren i 10 Aar*, medens Gudrun Olesen blev anset efter Straffelovens § 243 jfr. § 55, saaledes at det af hende udstaaede Varetægtsfængsel traadte i Stedet for Straf.«

Lige efter Dommen sendte jeg en Strøm af Andragender alle Steder, hvor jeg mente, det kunde nytte noget, for at faa Sagen genoptaget og undersøgt paany. Ogsaa min Forsvarer sendte jeg en Del Breve, og i et af disse beklagede

jeg mig meget kraftigt over Politimesteren og Statsadvokaten. Jeg mente ikke, at de havde gjort deres Pligt med at faa Sagen fuldt oplyst, og ikke taget 1922-Afsnittet op. Til sidst hedder det i Brevet:

»Jeg skal se, om jeg ikke kan faa smuglet et Brev ud til Nævningernes Formand Redaktør Angelo. I Brevet vil jeg forklare ham, at Sagen ikke i sin Helhed er blevet forelagt Nævningerne, og at Statsadvokaten har undladt at give Oplysninger om flere Ting for derigennem at faa Nævningerne til at dømme mig, desuden vil jeg søge at paavise, at det er Orla Hansen, som har været med, ved at fremlægge for Formanden det om Orla Hansen, som Statsadvokaten har undladt at fremlægge.

Jeg vil saa bede Formanden om at forlange en Underøgelse om disse Ting for derigennem at faa Sagen genoptaget. Det er Skade, at man ikke kan faa Pressen til at beskæftige sig lidt med Sagen, saa kunde det maaske hjælpe, men det kan jo være, at det kommer.

Med Agtelse
Mouritz Andersen.

Endnu et Par Breve fra mig til min Forsvarer har jeg venligst faaet udleveret af dennes Søn. De giver et ganske godt Billede af Situationen dengang og mit Syn paa det hele. De er begge skrevet i Arresthuset paa Blegdamsvejen kort efter Dommen.

Hr. Overretssagfører Kaae.

De bedes sende mig eller lade en af Deres Fuldmægtige gaa herud med det store Brev, som jeg engang sendte Dem. Brevet bestaar af 5 Foliark. Det er min Agt at sende det til Landsretspræsidenten, for at han kan gennemlæse det. Jeg vil gerne høre Deres Mening, om det er klogt eller ikke.

Jeg har tænkt over at bede Dem rette en Henvendelse til Opdragelsesanstalten »Prøven« og forespørge, om der er flygtet nogen fra Anstalten mellem 7.—8. Maj 1922. Hvis det viser sig, at der er flygtet nogen derfra Drabsnatten, saa vilde det jo svække Frk. Stjernholms Vidneudsagn betydeligt.

Jeg var nede hos Politimesteren angaaende Forkyndelsen af Dommen. Jeg talte med ham om Sagen, og han var ikke uvillig til at give mig Ret i, at Dommen var forkert. Musse var ogsaa nede, men ikke sammen med mig. Hun paastaar stadig, at hun ingen Skyld har i, at jeg er blevet dømt, hun siger: »Jeg har taget min Forklaring tilbage om ham, saa at I har dømt ham uskyldig bliver Jeres egen Sag«. Hun udbad sig mere Betænknings Tid angaaende hendes Dom. Men hun modtager den nok, derom nærer jeg ingen Tvivl ...

Jeg venter at høre godt nyt fra Dem, Hr. Overretssagfører. Hvis De sender en af Deres Fuldmægtige herud, saa giv ham Nyheder med.

Med særdeles Agtelse
Mouritz Andersen.

Det tredie Brev, der er dateret i Marts 26, lyder saaledes:

Hr. Overretssagfører Kaae.

Har Dags Dato modtaget medfølgende Skrivelse fra Justitsminister Steincke, og af Indholdet vil De se, at den endelige Afgørelse af Sagens Genoptagelse ligger i Landsrettens Haand. Politimester Gemzøe var oppe med denne Skrivelse til mig, og han fortalte mig, at han havde talt med Musse, og hun havde sagt, at hun vilde aldrig lade mig dømme uskyldig. Derfor havde hun taget sin Tilstaaelse tilbage, og hun kunde ikke forstaa, at Gudrun kunde vedblive at sige, at jeg havde været med. I disse Ord erkender hun altsaa, at hun selv har været med og nu vasker sine Hænder, hun er ikke Skyld i, at jeg er blevet dømt, det minder lidt om Pilatus, men rykke ud med Sandheden, det gør hun alligevel ikke.

Politimester Gemzøe fraraadede mig at appellere Sagen, efter hvad jeg kunde forstaa paa hans Udtalelse, saa var Ordene lagt ham i Munden fra anden Side. Jeg svarede ham, at jeg fandt, at det ikke var mere end ret og rimeligt, at Landets højeste Domstol fik Anledning til at se, hvor ravs-kende gal den Dom er, og saa var jeg jo ogsaa ved Haanden, hvis det vidunderlige skulde ske saa var de jo fri for at hente mig fra Horsens.

Da jeg sagde dette kom jeg til at le, jeg kom til at tænke paa en Mand, som jeg engang talte med, han havde været 5 Aar i Horsens, jeg spurgte ham, om det ikke var en haard Tur at tage 5 Aar, han svarede i fuldt Alvor: »De 5 Aar, det var ikke saa farligt, nej det værste var den Sejltur over Bæltet, den kunde jeg ikke staa for«. Efter dette saa maa der vel ikke være saa rædselsfuldt, men jeg haaber, at min gode Genius vil forskaane mig baade for Sejlturen og Tugthuset, i hvert Tilfælde tror jeg, at vi naar Resultatet engang, enten det bliver nu eller senere. Med Haab om godt Nyt forbliver jeg

Med Agtelse
Mouritz Andersen.

»Enten det bliver nu eller senere«. Ja, det blev unægtelig ikke »nu«. Det blev i Stedet Turen til Horsens og senere til Vridsløse. Som nævnt forsøgte jeg fra Fængslet i alt fem Gange at faa Sagen genoptaget, og den Begæring, jeg nu for nylig sendte Landsretten med det Materiale, jeg har indsamlet efter min Løsladelse, bliver altsaa den 6. Anmodning. Men denne Gang haaber jeg ogsaa, at Landsretten ikke vil vende det døve Øre til. Ellers er der jo Højesteret tilbage som Appelinstant og allersidst noget, der hedder den offentlige Mening.

Den første af de Ansøgninger, min afdøde Forsvarer sendte, skriver sig fra Marts 1926, og heri nævnes netop den i mit Brev omtalte Ansøgning til Justitsminister Steincke.

Ansøgningen, hvori Kaae havde gjort flere Tilføjelser for egen Regning, lød omtrent saaledes:

Til Østre Landsrets 3. Afdeling,

Retsbygningen,
Fredericiagade 24.
København K.

Ved hoslagt at tilbagesende Mouritz Andersens Skrivelse af 4. d. M. til Justitsminister Steincke angaaende Genoptagelse af Undersøgelsen mod ham tillader jeg mig at bemærke følgende:

Det er rigtigt, at Mouritz Andersen kort før Sagens Fore-

tagelse i Nævningetinget anmodede mig om, under mit Forsvar at sigte *Orla Hansen* for at have været med i Chauffør Jensens Automobil Drabsnatten og at have deltaget i Drabet, og det er ogsaa rigtigt, at jeg stillede ham i Udsigt at gøre dette. Jeg bestemte mig imidlertid senere til ikke at fremsætte denne Sigtelse, bl. a. fordi jeg blev ængstelig for at skade Mouritz Andersens Sag ved at kaste en ubevist Sigtelse mod en anden Person.

Men jeg er enig med Mouritz Andersen i, at der er Grund til Mistanken om, at *Orla Hansen* ved, hvorledes Drabet er gaaet til og om, at han har været tilstede ved dets Udførelse og deltaget i denne.«

(Her følger 9 Begrundelsespunkter for denne Teori, i alt væsentligt faldende sammen med tilsvarende Punkter i de foran citerede Retsbogsudskrifter).

Skrivelsen slutter saaledes:

»Idet jeg ikke kan forlade den Opfattelse, som jeg udtalte under Nævningesagen, at Beviset mod Mouritz Andersen er meget skrøbeligt, er det min Anskuelse, at Sagen mod ham før eller senere vil blive genoptaget. Om der i det af Mouritz Andersen hidtil fremførte maatte findes tilstrækkelig Grund til en Genoptagelse af Sagen, skal jeg dog ganske henstille til Retten. Jeg finder, at der i al Fald er meget stærk Anledning til at søge Undersøgelsen mod *Orla Hansen* genoptaget.«

København, d. 22. Marts 1926.

Med Ærbødighed
(sign.) Axel Kaae.

I Begyndelsen af 1937 indsendte jeg en ny Begæring til Landsretten om Sagens Genoptagelse, bilagt med den tidligere Erklæring om Tilstedeværelsen af en Revolver i *Orla Hjarne Hansens* Besiddelse samt forskellige Oplysninger, der nærmere begrundede mit Andragende.

Dette blev dog ikke bevilget, og Personen, der havde set Revolveren, blev heller ikke afhørt, men mod Slutningen af Aaret fik Sagen en ny, bemærkelsesværdig Vending, som jeg i det følgende skal fortælle om.

ET OPSIGTVÆKKENDE VIDNEUDSAGN

En Aften i 1937 kom jeg tilfældigt ind i en lille Restaurant i den indre By. Jeg satte mig ved et Bord, og lidt efter kom en Herre hen til mig, en Kreaturkommissionær Steen, som genkendte mig. Han havde en god Nyhed at fortælle: nemlig at der i samme Lokale sad en Mand, som, da han hørte, at jeg ogsaa befandt mig i Lokalet, havde sagt: »Den Forbrydelse tror jeg ikke Mouritz Andersen har begaaet«. Derefter havde han, i Overværelse af Kreaturkommissionæren, Lokalets Tjener og dets Indehaver, fortalt om et meget mærkeligt Møde, han havde haft med *Orla Hjarne Hansen* ved 4-Tiden om Morgenen den 8. Maj. 1922, som Mordet havde fundet Sted kort forinden paa Annexgaardsvej.

Manden viste sig at være en Restauratør ved Navn Rydgaard Petersen.

Han, der boede paa de Kanter og som nøje kendte Orla, havde til sin store Overraskelse mødt ham, da Orla kom ind mod Byen, medens han selv var for hjemadgaaende. Da de kendte hinanden godt, raabte Manden »Godmorgen, Orla, sikken Fart du har paa«. Men Orla vendte Hovedet bort, svarede ikke og fortsatte skyndsomt sin Vej. Ca. 500 Meter længere henne mødte Vidnet en cigaretrygende Kvinde, der gik med Hatten i Haanden og var iført en lys Frakke. Hun skiftevis gik og løb og frembød et mærkeligt Syn. Denne Kvinde har ikke været andre end Musse Gadedreng, som tillige blev set af et andet Vidne paa Dalgas Boulevard. Disse to Mennesker, Orla og Musse, var de eneste, han mødte paa sin natlige Spadseretur, der var foraarsaget ved, at han, fordi han havde glemt Lygten, maatte trække

sin Cykle hjem efter at have opholdt sig paa en Natrestaurant i Byen til ca. Kl. 3.

Jeg fik derefter denne Beretning af Fortællerens egen Mund og spurgte, hvorfor han ikke havde meddelt Politiet sin Viden forlængst. Hertil svarede han, at hans Hustru af Skræk for Hævn havde bedt ham lade være, men hun var død nu i Foraaret, saaledes at dette Hensyn ikke længere forelaa. Desuden havde han ikke fulgt Sagen, da jeg var blevet anholdt i 1925 (han boede dengang i Provinsen) og mente iøvrigt, at Politiet havde været klar over, at Orla var med i Bilen. Han vidste ikke, at Orla havde skaffet sig et »Alibi« hin Nat. Nu vil enhver spørge: Hvordan kunde den paagældende Restauratør, efter 15 Aars Forløb, bestemt angive Datoen for sin natlige Spadseretur. Jo, det er ikke saa mærkeligt.

Han møder paa den ensomme Gade en Person, han kender — i sig selv et mærkeligt Træf derude i Byens Udkant paa den Tid af Døgnet — Personen unddrager sig Genkendelse, men det er alligevel næppe sandsynligt, at Rydgaard Petersen vilde have nævnt dette Møde for sin Hustru, hvis han ikke netop den følgende Dag — den 8. Maj — i Aviserne havde læst om den rystende Begivenhed paa Annexgaardsvej og ved den Lejlighed ganske naturligt fortalt Hustruen, at han havde mødt Hansen samme Nat.

De første Dage efter at jeg havde hørt om Rydgaard Petersens Beretning, troede jeg, at det var almindeligt »Værts-husvrøvl«, men ved Bistand fra Mennesker, der i mange Aar har interesseret sig for Damhusmordet, blev det oplyst, at Beretningen var sandfærdig. Efter ca. 2 Maaneders Forløb fik jeg Vidnets egenhændige Underskrift paa Fremstillingen samt Vitterlighedsvidner og endelig Bekræftelse fra de to Mænd, der oprindeligt havde været med til at høre hans Fortælling. Dokumentes Ordlyd er følgende:

ERKLÆRING

Da jeg i September Maaned 1937 en Aften tilfældig kom ind i Restaurant »Kiki« i Larsbjørnsstræde Nr. 9 og satte mig ved et Bord, kom Kreaturkommissionær Georg Steen hen til mig. Steen, der har kendt mig i de sidste 20 Aar, sagde: »Nu skal du snart have Penge, Mouritz, for nu kom-

mer din Sag frem.« Paa mit Spørgsmaal, hvad han mente med det, svarede han, at der i Lokalet sad en Gæst, Restauratør Rydgaard Petersen, Amagerbrogade 53, 2. Sal, og denne havde sagt til Steen, at han om Morgenen som Damhusmordet havde fundet Sted ved 3-Tiden havde mødt Tjener Orla Hjarne Hansen paa Dalgas Boulevard. Efter ham kom en barhovedet cigaretrygende Kvinde, hvis Signalement passede paa Musse Gadedreng. Klokken var paa det Tidspunkt efter Beregning henad 4 om Morgenen. Han hilste Orla Hjarne Hansen med et »Godmorgen, Orla«, men denne svarede ikke og vendte Hovedet bort som for at undgaa at blive set.

Da Steen havde fortalt mig dette, bad jeg om at høre det af Rydgaard Petersens egen Mund. Denne sad ved et andet Bord i Restauranten sammen med Restauratør Dyring, der ejer »Kiki«, og Tjeneren i Lokalet, Ejnar Hansen. Steen gik med over ved Bordet, saaledes at vi ialt var fire Personer foruden mig selv. I Nærværelse af Dyring, Tjeneren Ejnar, Kreaturkommissionær Steen og mig gentog Rydgaard Petersen sin ovenfor anførte Forklaring. Da jeg spurgte ham, om han var sikker paa, at det var Orla, han havde mødt, svarede han, at dette var aldeles sikkert, da han nøje kendte ham, idet han havde arbejdet sammen med ham som Tjener i Slotskroen. Da jeg videre spurgte ham, hvorfor han havde undladt at give denne uhyre vigtige Oplysning, da jeg blev dømt i 1926, svarede han, at hans Hustru havde raadet ham fra at blande sig i Sagen, dels af Frygt for, at det ikke vilde lykkes at bevise Orla Hansens Skyld, dels af Frygt for, at denne maaske skulde tage en voldsom Hævn.

Vi, Georg Steen og Tjener Ejnar Hansen, bekræfter herved under Vidneansvar, at vi har hørt ovenstaaende Referat af Rydgaard Petersen.

Jeg, Restauratør Rydgaard Petersen bekræfter, at jeg har afgivet ovenstaaende Forklaring i Overensstemmelse med Sandheden i fuldkommen ædru Tilstand.

Jeg, Mouritz Andersen, erklærer, at jeg, efter den paagældende Aften at have hørt Rydgaard Petersens Beretning om sit Møde med Orla Hjarne Hansen, opsøgte ham paa hans Bopæl, Amagerbrogade 53, 2. Sal, og spurgte om han vilde vedstaa, hvad han havde sagt i »Kiki« i Overværelse af Dy-

ring, Tjeneren og Kreaturkommissionær Steen. Rydgaard Petersen bekræftede, at han havde udtalt sig saaledes, og at han var villig til at vedstaa det under en Retssag, naar Damhusmordsagen blev genoptaget.

Tjener Ejnar Hansen,
Absalonsgade 37 A, St.

Mouritz Andersen,
Hessensgade 6 St.

Georg Steen,
Godthaabsvej 26.

Ovenstaaende Fremstilling er i Overensstemmelse med Sandheden:

København, den 1. November 1937.

A. Rydgaard Petersen,
Amagerbrogade 53, 2.

Til ovenstaaende Fremstilling kan jeg tilføje, at jeg naturligtvis ikke saa paa Uret, da jeg mødte Orla Hansen, men jeg var paa det Tidspunkt Overtjener i »Slotskroen«, som sluttede Arbejdet ved 1-Tiden. Derfra gik jeg til Fods videre og var paa en Natrestaurant til Kl. c. 3. Derfra spadserede jeg, trækkende min Cykle, ud til min Bopæl A. D. Jørgensensvej 11 og mødte Orla ved Dalgas Boulevard.

Næste Dag erfarede jeg om Mordet og fortalte min afdøde Hustru om mit ovenfor skildrede Møde med Orla Hansen og Kvinden (Musse Gadedreng), der kom ca. 500 Meter efter ham med Hatten i venstre Haand og Cigaretten i højre. Mødet med Orla Hansen skete paa Hjørnet af Dalgas Boulevard og Peter Bangsvej og Mødet med Musse paa Peter Bangsvej.

Den 1. November 1937.

Anker Rydgaard Petersen.

Dokumentet beviser, at Orla ikke har været i Lavendelstræde, som han først fortalte, ikke heller i sit Hus i Hvidovre, hvor Sengen stod urørt den Nat, og hans Alibi, der allerede under Sagen blev *frafaldet* af hans to Vidner fra 1922, er hermed blevet yderligere afkræftet, hvad enten han er Gerningsmanden eller ej. Foreløbig peger følgende Indicier mod ham:

- 1 Erklæringen om, at han trods sin Benægtelse ejede en Revolver (gengivet her i Bogen).
- 2 Konduktørens Udsagn om, at have set ham i den første Sporvogn.
- 3 Hustruens Oplysning om, at hans Seng var urørt Mordnatten.
- 4 Hans oprindelige »Alibi« fra 1922 holdt ikke ved nærmere Prøvelse.
- 5 Frk. Stjernholm sagde først, det var ham, hun saa ved Damhuskroen.
- 6 Musse sagde ved Orlas Anholdelse i 1922 til Gudrun, at det var Orla, der var med i Bilen.
- 7 En af hans Bekendte, der intet Mellemværende har med ham, erklærer under Vidneansvar og med Tilbud om Ed at ville bekræfte, at han har mødt ham ca. ½—1 Time efter Mordet i dettes Nærhed efterfulgt af en nærmere beskrevet Kvinde (Musse). Dette sidste stemmer nøje overens med Forklaringen af Kabelodder Jespersen, der har set hende i den af Vidnet beskrevne Paa-kledning (lys Frakke o.s.v.) baade i Café Sølyst og da hun kom til ham tidlig om Morgenens efter Mordet. (Retsbogsudskr. Pag. 296-98).

Musse selv forklarer til Rapporten 25. Sept. 25 (Retsbogsudskr. Pag. 752), at hun fra Damhussøen gik i rask Gang ad Roskildevej og videre ad Peder Bangsvej, hvor det ny Vidne netop mødte hende ca. 500 m efter Orla, uden dog dengang at vide, hvem hun var, medens han forud nøje havde genkendt Orla.

Iøvrigt henviser jeg til det allerede fremdragne, udførlige Indiciemateriale, som findes i Begyndelsen af Bogen.

VIDNET AFHØRTE IKKE I RETTEN

Det Nævningeting, som i 1926 dømte mig skyldig, har næppe dengang været klar over de elendige Forhold, det arbejdede under. Redaktør Angelo's foranstaaende Beken-delse efter Dommen giver et lille Billede af Situationen.

Et saa betydningsfuldt Vidneudsagn, som det Sporvogns-konduktør Andreasen afgav i 1922, og hvori han erklærede at genkende Orla Hansen som Passager i den første Vogn fra Toftegaardsplads, *blev saaledes overhovedet ikke forelagt Nævningerne i 1926.*

Af disse Nævninger er Formanden, Redaktør Angelo, død; men de øvrige Nævninger blev i 1937 gjort bekendt med det nye Moment, der var kommet i Sagen, og det ikke helt al-mindelige skete, at en af Nævningerne, Sparekassedirektør Anker Heegaard, samlede Nævningernes Underskrifter paa et Andragende til Landsretten om at undersøge Rydgaard Petersens Vidneudsagn.

Med en saadan Støtte fra Nævningernes Side ventede jeg naturligvis, at *nu* blev Sagen genoptaget, nu var der et Grundlag for en fornyet Undersøgelse, men saa skete det, at Sagen paa ubegribelig Maade gik i Staa i Løbet af 1938 *uden at dette vigtige Vidne var blevet afhørt i Retten.*

Ganske vist kaldte man Rydgaard Petersen op til en Af-høring under *Anklagemyndighedens* Scepter, nemlig i Søn-dre Birks Politi, men man maa nok spørge, hvorfor det ikke skete i Retten under Vidneansvar og i Overværelse af alle interesserede Parter. Jeg har aldrig faaet refereret Detail-lerne fra denne lukkede Afhøring, hvortil Anklagemyndig-heden ved nu afgaaede Statsadvokat Vilh. Moltke nægtede mig Adgang, men jeg forstod saa meget, at Rydgaard Pe-

tersen (i eet eller flere Forhør) var faldet fra og ikke vedstod det, han selv havde skrevet under paa, endda med Vidners og Vitterlighedsvidners Paategning. Dette var saa meget mærkeligere, som jeg i mit Andragende til Østre Landsret den 18. Nov. 1937, bilagt Restauratør Rydgaard Petersen Erklæring, kunde meddele, at Restauratøren havde vedstaaet Erklæringens Rigtighed overfor Politimester Reinstrup i Københavns Amts søndre Birk.

De nærmere Omstændigheder ved den senere Afhøring bør undersøges i fuldt Lys. Det er mig bl. a. bekendt, at Rydgaard Petersens Børn var stærkt imod, at Faderen i det hele taget skulde udtale sig i denne Sag og »rode sig ind i noget«.

MIN SAG FOR KLAGERETTEN

Mine seks første, forgæves Genoptagelses-Andragender behandledes i Henhold til den dagældende Lovgivning af Østre Landsret. Uanset Dommernes gode Vilje til at gøre Ret og Skel, vil Behandling af Genoptagelses-Spørgsmaal ved samme Instans, som har afsagt den fældende Dom, i sig selv have ringere Chance for Gennemførelse. Det vidste Justitsminister *K. K. Steincke*, og derfor øvede han som bekendt den Retfærdighedshandling at oprette en speciel Domstol bl. a. til Paakendelse af Spørgsmaal om Straffesagers Genoptagelse. Ved Lov af 15. Marts 1939 traadte *Den særlige Klageret* ud i Livet — bestaaende af fem Dommere, hvoraf een ordinær Dommer fra henholdsvis Højesteret, Landsret og Underret samt en juridisk Universitetsprofessor og en Sagfører. Blandt Klagerettens Afgørelser har Genoptagelsen af Drogdensgade-Mordsagen samt det ny Nævningetings efterfølgende Frifindelse og Rehabilitering af den dømte Chauffør Nielsen vakt stor og berettiget Opsigt i Offentligheden. Samtidig har denne Afgørelse vakt Haab om Oprensning hos mange, der endnu sidder i Fængsel eller har udstaaet Straf for Forbrydelser, som de vedholdende har fralagt sig Andel i.

Til Domfældelse i en saa alvorlig Sag kræves sikre og afgørende Beviser. Fremstillingen i nærværende Bog viser, at allerede det ved Paadømmelsen i 1925 foreliggende Bevismateriale mod mig var yderst spinkelt, og de nye Momenter, der vil blive suppleret og underbygget ved Behandlingen for Klageretten, nedsætter yderligere Indiciernes Vægt og bestyrker Tvivlen om Domsafgørelsens Rigtighed.

Der foreligger i Virkeligheden intet Bevis for, at jeg over-

hovedet har været med i Bilen paa den myrdede Chauffør Jensens sidste Køretur. Det er ikke mig, der skal bevise min Uskyldighed, men Anklagemyndigheden, hvem Bevisbyrden for min Skyld paahviler — og det er for at frifinde mig ikke nødvendigt at kunne udpege en anden Gerningsmand. Ligesom i Sagen fra Drogdensgade foreligger her ogsaa flere Muligheder med Hensyn til Gerningsmanden. Men jeg gentager, at det ikke er for at faa andre »hængt op«, at jeg har fremført Indiciebyrderne mod dem, men kun for med Tydelighed at dokumentere, at jeg selv blev dømt paa et langt svagere Grundlag. Dette maa regnes mig til Gode.

Ogsaa et rent psykologisk Moment støtter mit Standpunkt. Hvorfor skulde jeg dog efter min Løsladelse fastholde min Uskyldighed i Mordet, hvis jeg var Gerningsmand til dette? Saa længe jeg sad i Fængslet, var der selvfølgelig det Motiv at vinde Friheden. Men Straffen er jo afsonet, og det vilde være lettere for mig, der i Dag er 55 Aar, at indstille mig paa en rolig ny Tilværelse, saavidt jeg i det hele taget kan klare mig i Samfundet som tidligere straffet Person, i Stedet for at faa denne gamle uhyggelige Affære trævlet op paany.

Med største Tillid afventer jeg nu Klagerettens Beslutning om mit syvende — og forhaabentlig sidste — Andragende om Genoptagelse af Damhusmordsagen, som min nuværende Forsvarer LRS. Arne Kaae har indsendt.

Men een Ting vil jeg sige: Hvad enten den virkelige Gerningsmand til Damhusmordet bliver fundet eller ej, saa vil jeg ikke ophøre med min Protest imod den Dom, jeg fik, og det Grundlag, jeg fik den paa. Disse Angivelser af de to Kvinder kan — hvad enhver uhildet Læser maa give mig Ret i — ikke holde for en nærmere Prøvelse, især da Indicierne mod de andre implicerede er saa langt, langt stærkere. Men selv om disse Indicier mod de andre slet ikke fandtes, vilde det alligevel ikke ændre mit Syn paa Samfundets Fejlgreb overfor mig, var jeg end paa den sorte Liste, da jeg blev draget ind i Sagen og anholdt.